

PRZEGLĄD BIBLIOGRAFICZNY WYDAWNICTW GOSPODARCZYCH

Rok VII

Listopad – Grudzień 1953 r.

Zeszyt 6

TREŚĆ

Jan Drewnowski — Plany gospodarcze w Związku Radzieckim. Przegląd piśmiennictwa 280

BIBLIOGRAFIA

I Marksizm-leninizm	285	XI Finanse	298
II Ekonomia polityczna	286	XII Praca	301
III Historia	288	XIII Przemysł	304
IV Geografia	289	XIV Rolnictwo i Leśnictwo	311
V Budownictwo socjalistyczne	290	XV Transport	312
VI Polityka i gospodarka światowa	292	XVI Handel i żywienie zbiorowe	314
VII Planowanie gospodarki narodowej	295	XVII Zagadnienia komunalne. Gospodarka mieszkaniowa	317
VIII Ustawodawstwo	296	XVIII Szkolenie zawodowe	318
IX Statystyka	297	XIX Bibliografia. Encyklopedie, Słowniki	319
X Rachunkowość	297		

PRZEGLĄDY LITERATURY, ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE, SPRAWOZDANIA

Jerzy Jedlicki — Rozwój stosunków kapitalistycznych w Rosji XVIII i XIX wieku. Przegląd literatury. Służba informacyjno-bibliograficzna w zakresie nauk społeczno-ekonomicznych we Wrocławiu — Czesław Nowiński	320
Ośrodki informacyjno-bibliograficzne z zakresu nauk ekonomicznych na Wybrzeżu — Wanda Górko	323
W sprawie bibliografii: „Marks i Engels w Polsce“. List do Redakcji Zespołu redakcyjnego bibliografii „Marks i Engels w Polsce“. Odpowiedź prof. Andrzeja Grodka	327
Uzupełnienia i zmiany w wykazie skrótów czasopism	329
Spis treści zeszytu 5/53 Przeglądu Bibliograficznego Wydawnictw Gospodarczych	330
	330

JAN DREWNOWSKI

Plany gospodarcze w Związku Radzieckim

Przegląd piśmiennictwa

Doświadczenia radzieckie z dziedziny planowania znajdują wyraz w dwóch kategoriach publikacji. Jedne omawiają zadania, zasady i metody planowania, *) drugie zawierają dane o konkretnych osiągnięciach planowania radzieckiego. Tymi właśnie publikacjami zajmuje się niniejsze opracowanie, które zawiera wybór materiałów, dotyczących planów gospodarczych ZSRR i ich wykonania. Stawia sobie ono praktyczne zadanie przyjscia z pomocą studiującym zagadnienia rozwoju gospodarki radzieckiej przez zebranie najbardziej podstawowych materiałów z tej dziedziny, które mogą być przydatne dla czytelnika polskiego. Za najważniejsze pozycje uznano przede wszystkim urzędowe teksty planów i sprawozdań z ich wykonania oraz wypowiedzi kierowników Partii i Państwa Radzieckiego, dotyczące tych planów. Z prac, zawierających analizę ekonomiczną planów i ich wykonania wybrano najbardziej wartościowe. Z reguły podawano tylko jedno wydanie każdej zamieszczonej publikacji wybierając to, które można było uznać za najbardziej dostępne. Jeżeli chodzi o prace tłumaczone z rosyjskiego, przyjęto zasadę podawania tylko tłumaczenia polskiego. Spośród publikacji, mających charakter opracowań i analiz zamieszczono przede wszystkim te, które dają nowe oświetlenia poruszanych zagadnień; publikacje powtarzające jedynie poglądy już gdzie indziej publikowane były na ogół pomijane. Stwierdzić jednak należy, że selekcja oryginalnych prac polskich była nieco mniej ścisła niż prac tłumaczonych, a to dlatego, aby dać czytelnikom pewną możliwość ich wyboru.

Cały materiał bibliograficzny zgrupowany został chronologicznie według kolejności planów, których dotyczą publikacje. Będziemy więc mieli pozycje bibliograficzne, dotyczące kolejno: Planu Goelro i planów pięcioletnich (od pierwszego do piątego). Literatura odnosząca się do poszczególnych planów nie wyczerpuje całości zagadnienia planowania radzieckiego i jego osiągnięć. Obejmuje ona jednak najbardziej doniosłą problematykę tego planowania. Dla naszego zwięzłego opracowania układ ten

jest więc najwłaściwszy. W zestawieniu literatury, dotyczącej każdego z planów podane są na początku oficjalne wypowiedzi, teksty planów, potem urzędowe komunikaty o ich wykonaniu, następnie opracowania i komentarze. Na samym początku umieszczone są nieliczne opracowania, dotyczące całości rozwoju planowania radzieckiego.

W niniejszym opracowaniu umieszczono w zasadzie tylko takie publikacje, z których czytelnik polski może praktycznie korzystać. Pomimo to w paru wypadkach zostały uwzględnione pozycje dość trudno dostępne, ponieważ w przeciwnym razie groziłoby powstanie w bibliografii niczym nie wypełnionej luki.

Za materiały dotychczas w Polsce z reguły niedostępne uważać należy przedwojenne czasopisma radzieckie. Niedostępne są również niektóre przedwojenne radzieckie wydawnictwa książkowe o podstawowym znaczeniu dla naszego tematu. Najważniejsze z nich to:

WKP(b) w rezolucjach i reszencjach sjezdów konferencji i plenumów KC. Moskwa 1940. Gospolitizdat.

Sjezdy Sowietów w postanowieniach i rezolucjach. Moskwa 1939. Gospolitizdat.

Są to zbiory dokumentów obejmujące dyrektywy i uchwały w sprawach wszystkich planów gospodarczych sprzed II wojny świat.

KUJBYSEW W. W.: *Statii i Rieczii.* T. 5. Moskwa 1937. Partizdat.

MOŁOTOW W. M.: *W bór'bie za socjalizm.* Statii i Rieczii. Moskwa 1935. Partizdat.

Zbiory artykułów i przemówień dwóch czołowych radzieckich mężów stanu. Możemy w nich znaleźć cenne wypowiedzi na temat dwóch pierwszych pięcioletek i okresu planowania przed pierwszą pięcioletką.

Za najważniejsze spośród dostępnych dla czytelnika polskiego zostały uznane następujące publikacje.

Opracowania ogólne

Historia Wszechzwiązkowej Komunistycznej Partii (bolszewików). Krótki kurs. Warszawa 1949. KiW, s. 415.

Historia WKP(b) musi być uważana za podstawowe źródło dla zrozumienia genezy i znaczenia wszystkich planów pięcioletnich.

Piatiletka pierwaja. Piatiletka wtoraja. Piatiletka tretia. Bolszaja Sowietkaja Enciklopedija. T. 47. Moskwa 1949. Ogiz str. 721—737.

*) Zob. Planowanie gospodarki narodowej. Przegląd Literatury. Część I Prace ogólne. Zadania, zasady i metody planowania. Przegląd Bibliograficzny Wyd. Gosp. 1952, z. 6, str. 244—248.

Trzy kolejne artykuły w poprzednim wydaniu Encyklopedii Radzieckiej (w nowym wydaniu ha-fo „Piatiletka“ jeszcze się nie ukazało). Zauważają one najbardziej podstawowe dane o zadaniach i wykonaniu planów pięcioletnich oraz spis literatury.

SOROKIN G.: *Stalinowskie Plany Pięcioletnie*. Warszawa 1950. Polgos, s. 96.

Nieduża książeczka, traktująca o pierwszych czterech planach pięcioletnich. We wstępie omówiono gospodarkę radziecką przed pierwszym planem pięcioletnim. Książka zawiera krótki spis literatury, dotyczący planów pięcioletnich.

Plan Goelro

Literatura, dotycząca Planu Goelro dzieli się na dwie części: na materiały źródłowe z okresu objętego planem i na opracowania współczesne. Materiały źródłowe poza wypowiedziami Lenina i Stalina są w Polsce trudno dostępne, dlatego też uwzględniono tylko najważniejsze. Współczesne opracowania tego tematu są jednak dość kompletne.

LENIN W. I.: *Nabrosok plana naucznotiechničeskich rabot. Soczinienja*. T. 27. Moskwa 1950. Gos. Izd. Pol. Lit., str. 288—289.

Jest to szkic projektu ogólnego planu gospodarczego, obejmującego całą Republikę Rosyjską. Podkreślono w nim znaczenie przemysłu ciężkiego, elektryfikacji i wyzyskania energii wodnej. Notatka ta była napisana w kwietniu 1918 r.

LENIN W. I.: *Projekt rezolucji VIII sjezda Sowiegow po dokładu ob elektryfikacji*. Soczinienja. T. 31. Moskwa 1950. Gos. Izd. Pol. Lit., str. 499.

W projekcie tym przewiduje się przyjęcie do wiadomości referatu o elektryfikacji Rosji oraz polecenie naczełnym władzom radzieckim opracowania planu elektryfikacji i rozwinięcia najszerzej propagandy planu. (VIII Zjazd Rad odbył się w grudniu 1920 r.).

LENIN W. I.: *Ob jedinom chozjajstwiennom planie*. Nakaz ot STO miestnym sowietskimi uczeżdeniam — Projekt. Soczinienja. T. 32. Moskwa 1950. Gos. Izd. Pol. Lit., str. 114—122.

Krytyka ówczesnych projektów i dyskusji o planowaniu gospodarczym, pojawiających się w czasopiśmie gospodarczych. Za najlepsze opracowanie uważa Lenin projekt elektryfikacji Goelro przedstawiony VIII Zjazdowi Rad. Dalsze jednak prace nad tym projektem uważa za niezadowalające i daje wskazówki jak je należy prowadzić. Praca ogłoszona była jako artykuł w „Prawdzie“ w lutym 1921 r.

STALIN J. W.: *List do W. I. Lenina*. Dzieła. T. 5. Warszawa 1950. KiW, str. 58—60.

Krótki list z marca 1921 r., w którym Stalin wyraża uznanie dla Planu Goelro a krytykuje inne niefortunne projekty.

Plan elektryfikacji RSFSR. Wwiedzenie k dokładu VIII Sjezdu Sowiegow Gosudarstwiennoj Komisji po elektryfikacji Rossji. Moskwa 1920. s. 230. Nauczno-Tiechničeskij Otdiel WSNCh.

Właściwy tekst planu elektryfikacji Republiki Rosyjskiej, będący oczywiście podstawowym źródłem do zagadnienia planowania tego okresu. Publikacja ta jest rzadkością bibliograficzną.

KRZIZANOWSKIJ G. M.: *Ob elektryfikacji*. (Riecz na 8 Sjezdie Sowiegow) Moskwa 1921. Gosudarstwiennoje Izdatielstwo, s. 40.

Historyczny referat, wygłoszony w grudniu 1920 r. o elektryfikacji Rosji, będący zapowiedzią Planu Goelro. Obecnie rzadkość bibliograficzna. *Goelro, Bolszaja Sowietskaja Enciklopedia*. T. 12. Izd. 2. Moskwa 1952. str. 360—365.

Zwięzły artykuł o Goelro, zawierający historię powstania Planu i dane liczbowe, dot. jego wykonania. Nie ogranicza się on do analizy samego Planu, lecz omawia pokrótce całość zagadnienia elektryfikacji w ZSRR. Na końcu artykułu podana jest podstawowa literatura.

GLADKOW I. A.: *Zarys budownictwa radzieckiej gospodarki planowej w r. 1917—1918*. Warszawa 1952. Polgos, s. 336.

Praca stanowi pierwszą część wielotomowego opracowania historii planowania w Związku Radzieckim. Objmuje okres najwcześniejszy, poprzedzający opracowania Planu Goelro. Wobec braku tego rodzaju opracowań stanowi ona bardzo cenne źródło wiadomości o początkach planowania w ZSRR. Niestety autor nie uniknął błędów metodologicznych, co obniża wartość analizy zgromadzonych materiałów.

GLADKOW I. A.: *Woprosy planirowanija sowietskowo chozjajstwa w 1918—1920 g.* Moskwa 1951. Gospolitizdat, s. 455.

Praca ta jest dalszym ciągiem powyższej i zawiera te same błędy metodologiczne. Podaje jednak wiele bardzo wartościowego materiału faktycznego. Dziel się na dwie części, z których pierwsza mówi o gospodarce radzieckiej w okresie wojny domowej i interwencji, druga zaś jest w całości poświęcona Planowi Goelro.

K istoriji plana elektryfikacji Sowietskoj Strany. Sbornik dokumientow i matierialow 1918—1920 gg. Pod red. I. A. Gladkowa. Moskwa 1952. Gospolitizdat, s. 590.

Bardzo cenny zbiór materiałów do historii Planu Goelro i zagadnień gospodarczych wczesnego okresu rozwoju radzieckiej gospodarki planowej.

NADTACZAJEW D. J.: *Leninowsko-stalinowski plan socjalistycznego uprzemysłowienia ZSRR i walka partii bolszewickiej o jego realizację (lata 1926—1929)*. Warszawa 1951. KiW, Zagadnienia Teorii Marksizmu Leninizmu z. 7, s. 55.

Nieduża broszura, dająca jednak cenny materiał do historii rozwoju gospodarki radzieckiej przed pierwszym planem pięcioletnim. Objmuje więc okres opracowania Planu Goelro i następujący potem okres uprzemysłowienia.

BACHSZIJEW D.: *Dziemiaty Zjazd RKP(b)*. Warszawa 1951. KiW, s. 146.

ŁAWROW R.: *Dziemiaty ogólnorosyjska konferencja RKP(b) (1921)*. Warszawa 1952. KiW, s. 78.

SOIN P. M.: *Dziemiaty Zjazd RKP(b) (1921)*. Warszawa 1950. KiW, s. 176.

GILGULIN M.: *Jedenasta ogólnorosyjska konferencja RKP(b) (1921)*. Warszawa 1952. KiW, s. 115.

TICHOMIROW G.: *Jedenasty Zjazd RKP(b) (1922)*. Warszawa 1951. KiW, s. 151.

SORICZEW L.: *Dwunasta ogólnorosyjska konferencja RKP(b) (1922)*. Warszawa 1952. KiW, s. 88.

GABUNIJA W.: *Dwunasty Zjazd RKP(b) (1923)*. Warszawa 1952. KiW, s. 194.

KONIUCHOW G.: *Trzynasta konferencja RKP(b) (1924)*. Warszawa 1952. KiW, s. 111.

KOROGODSKI O.: *Trzynasty Zjazd RKP(b) (1924)*. Warszawa 1950. KiW, s. 116.

CZIGARIEW I.: *Czternasty Zjazd WKP(b) (1925)*. Warszawa 1952. KiW, s. 193.

Seria pt. „Zjazdy i konferencje WKP(b)“, wydana przez „Książkę i Wiedzę“, składa się z broszur, charakteryzujących przebieg i znaczenie konferencji i zjazdów Partii. Broszury nie zawierają dosłownych tekstów uchwał i dyrektyw, lecz tylko ich streszczenia a czasem dłuższe cytaty. I w tej formie mogą jednak oddać poważne usługi. Seria ta dotyczy okresu poprzedzającego opracowanie pierwszej pięcioletki.

Pierwszy Plan Pięcioletni

Dostępne dla czytelnika polskiego materiały, odnoszące się do I Planu Pięcioletniego są dość skromne. Mamy tu podstawowe wypowiedzi Stalina, urzędowe teksty planu i sprawozdania z jego wykonania. Literatura ekonomiczna z okresu przygotowywania i wykonania planu była bardzo obfita, lecz jest obecnie w Polsce trudno dostępna. Nowych opracowań I Planu Pięcioletniego brak.

STALIN J. W.: *Rok wielkiego przelotu*. Na XII rocznicę października. Zagadnienia leninizmu. Wyd. IV. Warszawa 1949. KiW, s. 271—281.

A-tykuł z „Prawdy“ (listopad 1929 r.), omawiający wielkie przemiany w gospodarce radzieckiej, które dokonały się w pierwszym roku pierwszej pięcioletki, przede wszystkim w dziedzinie wydajności pracy, w przemyśle i w gospodarce rolnej.

STALIN J. W.: *Nowa sytuacja — nowe zadania budownictwa gospodarczego*. Zagadnienia leninizmu. Wyd. IV. Warszawa 1949. KiW, s. 337—355.

Przemówienie wygłoszone na naradzie działaczy gospodarczych w czerwcu 1931 r., a więc mniej więcej w połowie wykonania I Planu Pięcioletniego. Znajdujemy tu omówienie węzłowej problematyki tego etapu rozwoju gospodarczego ZSRR.

STALIN J. W.: *Wyniki Pierwszej Pięcioletki*. Zagadnienia leninizmu. Wyd. IV. Warszawa 1949. KiW, str. 367—402.

Referat, wygłoszony na plenum Komitetu Centralnego Komisji Kontroli WKP(b) w styczniu 1931 r., obejmuje omówienie wyników I Planu Pięcioletniego we wszystkich działach gospodarki

narodowej oraz znaczenia pięcioletki dla sytuacji międzynarodowej i wewnętrznej.

Piatiletnij Plan narodno-chozjajstwiennowo stroitelstwa SSSR. Moskwa 1929. Planowoje Chozjajstwo; t. I, s. 165; t. II, s. 491; t. III, s. 606, 72. Gosplan SSSR.

Urzędowy tekst I Planu Pięcioletniego, zawierający wskaźniki liczbowe i szczegółową analizę zadań planu. Publikacja stanowi podstawowe źródło nie tylko dla poznania zadań pierwszej pięcioletki, ale również dla zrozumienia ówczesnej problematyki gospodarki radzieckiej i stosowanych wtedy metod planowania.

Wytyczne w sprawie opracowania Pierwszego Planu Pięcioletniego gospodarki narodowej ZSRR (1928—1932). Minc B.: Wstęp do nauki planowania gospodarki narodowej. T. 1. Warszawa 1950. Połgos, str. 257—270.

Tłumaczenie „wytycznych“, zamieszczone w części IV („Materiały źródłowe“) podręcznika planowania gospodarki narodowej dla szkół wyższych.

Iłogi wypolnienia pierwowo piatiletniowo plana razwilja narodnowo chozjajstwa Sojuza SSR. Leningrad — Moskwa 1934. Gosudarstwiennaja Planowaja Komissja pri Sowietie Narodnych Komisarow Sojuza SSR. Gosudarstwiennoje Izdatielstwo, s. 276.

Urzędowy komunikat o wykonaniu zadań I Planu Pięcioletniego, zawierający wiele danych liczbowych.

POMITIAJEW F.: *Piętnasta konferencja WKP(b) (1926)*. Warszawa 1951. KiW, s. 128.

SOLDATENKO E.: *Piętnasty Zjazd WKP(b) (1927)*. Warszawa 1952. KiW, s. 203.

ACARKIN A.: *Szesnasta konferencja WKP(b)*. Warszawa 1952. KiW, s. 133.

KOSTIN A.: *Szesnasty Zjazd WKP(b) (1930)*. Warszawa 1951. KiW, s. 196.

Broszury z serii „Zjazdy i konferencje WKP(b)“, odnoszące się do okresu przygotowywania i wykonania I Planu Pięcioletniego. Uwagi o treści i znaczeniu tej serii podane były wyżej.

Drugi Plan Pięcioletni

Dane o II Planie Pięcioletnim znaleźć można przede wszystkim w przemówieniach Stalina i tekstach urzędowych. Analizę wyników Planu zawierają również referaty Mołotowa na temat III pięcioletki.

STALIN J. W.: *Referat sprawozdawczy na XVII Zjeździe Partii o działalności KC WKP(b)*. Zagadnienia leninizmu. Wyd. IV. Warszawa 1949. KiW, str. 428—489.

Referat, wygłoszony na XVII Zjeździe Partii w styczniu 1934 r., a więc na początku drugiej pięcioletki, charakteryzuje sytuację gospodarczą w tym okresie. Najważniejsza jest część II tego referatu.

Wtoroj Piatiletnij Plan Razwilja Narodnowo Chozjajstwa SSSR (1933—1937 gg). Moskwa 1934. Izdanje Gosplana SSSR, t. I, s. 739; t. II, s. 582.

Urzędowy tekst II Planu Pięcioletniego stanowi podstawowe źródło dla poznania gospodarki tego okresu.

Wytyczne w sprawie opracowania Drugiego Planu Pięcioletniego gospodarki narodowej ZSRR (1933—1937). Minc B.: Wstęp do nauki planowania gospodarki narodowej. T. I. Warszawa 1950. Polgos, str. 271—276.

Tłumaczenie wytycznych zawarte w części IV („Materiały źródłowe”) podręcznika planowania gospodarki narodowej dla szkół wyższych.

Itogi wypolnienia wtorowo piatiletniewo plana razwitijsa narodnowo chozjajstwa Sojuza SSR. Moskwa 1939. Partizdat, s. 157.

Urzędowy komunikat o wykonaniu Drugiego Planu Pięcioletniego.

MOŁOTOW W.: *Plan i nasze zadania*. Referat na II Sesji Centralnego Komitetu Wykonawczego ZSRR. Moskwa 1936. Tow. Wyd. Rob. Zagr., s. 74.

Referat wygłoszony został na przełomie drugiego i trzeciego roku II pięcioletki. Zawiera wyniki wykonania planu za r. 1935 i zadania na r. 1936. Daje jedynie fragmentaryczną charakterystykę II pięcioletki, a'e ze względu na niewielką ilość materiałów z tego okresu jest źródłem o poważnym znaczeniu.

TRAPEZNIKOW S.: *Siedemnasta konferencja WKP(b)*. Warszawa 1952. KiW, s. 98.

W broszurze omówiona jest sytuacja polityczna i gospodarcza na początku r. 1931 oraz przebieg konferencji. Konferencja podsumowała prowizoryczne wyniki I pięcioletki i uchwaliła wytyczne do opracowania Drugiego Planu Pięcioletniego. Wytyczne te są jednak streszczone bardzo pobieżnie.

Trzeci Plan Pięcioletni

Wykonanie Trzeciego Planu Pięcioletniego zostało przerwane przez II wojnę świat., dlatego też materiały, dotyczące tego Planu są szczupłe.

STALIN J. W.: *Referat sprawozdawczy na XVIII Zjeździe Partii o działalności KC WKP(b)*. Zagadnienia leninizmu. Wyd. IV. Warszawa 1949. KiW, str. 563—610.

Dla zagadnień planowania ma przede wszystkim znaczenie II część referatu. Zawiera ona sprawozdanie z osiągnięć gospodarczych w l. 1933—1938, a więc z okresu II pięcioletki i pierwszych dwu lat trzeciej. Omawia również aktualne zagadnienia gospodarcze charakteryzując w ten sposób zadania II pięcioletki.

MOŁOTOW W.: *Tretij piatiletnij plan razwitijsa narodnowo chozjajstwa SSSR*. Dokład i zakłucieńne słowo na XVIII Sjeździe WKP(b) 14—17 marta 1939 g. Moskwa 1939. Gosudarstwiennoje Izdatiśtstwo Politieckojje Literatury, s. 63.

Referat zawiera dane o wykonaniu II pięcioletki i projekt III pięcioletki. Stanowi najbardziej podstawowe źródło poznania zadań III Planu Pięcioletniego.

Tretij piatiletnij plan razwitijsa narodnowo chozjajstwa SSSR (1938—1942 g). Tezisy dokładu tow. W. Mołotowa na XVIII Sjeździe WKP(b) odobriennyje w osnownom Politbiuro CK WKP(b). Moskwa 1939. Gos. Izdat. Pol. Lit., s. 32.

Tezy zawierają sprawozdanie z wykonania II Planu Pięcioletniego i zadania, dotyczące wzrostu produkcji w III pięcioletce.

SOŁOWIOW A.: *Osiemnasta konferencja WKP(b) (1941)*. Warszawa 1951. KiW, s. 118. XVIII konferencja WKP(b) odbyła się w lutym 1941 r. Poświęcona była zagadnieniom gospodarczym. Omówiono na niej sprawozdanie z wykonania planu za r. 1940 i plan na r. 1941. Konferencja ta daje materiał do scharakteryzowania sytuacji gospodarczej ZSRR w przededniu wybuchu II wojny świat.

Czwarty Plan Pięcioletni

Czwarty Plan Pięcioletni posiada obszerną literaturę zarówno w języku rosyjskim, jak i w języku polskim. Poza oficjalnymi dokumentami (ustawa o planie i sprawozdania z wykonania planów), mamy szereg pozycji książkowych i artykułowych, które są wyszczególnione poniżej.

STALIN J. W.: *Przemówienia na przedwyborczych zebraniach wyborców stalinowskiego okręgu wyborczego w Moskwie 11 grudnia 1937 r. i 9 lutego 1946 r.* Warszawa 1951. KiW, str. 10—25.

Przemówienie z dnia 9 lutego 1946 r. zawiera podsumowanie osiągnięć gospodarczych w czasie wojny i wytyczne odbudowy gospodarki radzieckiej w czasie IV pięcioletki.

Zakon o piatiletnim planie wosstanowlenja i razwitijsa narodnowo chozjajstwa SSSR w 1946—1950 g. Moskwa 1946. Moskowskij Raboczij, s. 93.

Urzędowy tekst ustawy o IV Planie Pięcioletnim ZSRR.

Wyciąg z ustawy o Pięcioletnim Planie Odbudowy i Rozwoju gospodarki narodowej ZSRR na lata 1946—1950. Minc B.: Wstęp do nauki planowania gospodarki narodowej. T. I. Warszawa 1950. Polgos, str. 277—314.

Ten obszerny wyciąg z ustawy o planie zamieszczony jest w części IV („Materiały źródłowe”) podręcznika planowania gospodarki narodowej dla szkół wyższych. Wystarcza on w zasadzie dla zaznajomienia się z zadaniami planu.

Wykonanie radzieckich planów gospodarczych 1946—1950. Komunikaty Centralnego Urzędu Statystycznego ZSRR. Warszawa 1951. Polgos, s. 158.

Tłumaczenie urzędowych komunikatów Centralnego Urzędu Statystycznego ZSRR obejmuje komunikaty kwartalne z wykonania planu za wszystkie pięć lat planu oraz komunikat o wykonaniu całości planu.

KURSKI A.: *Powojenny plan pięcioletni w ZSRR*. Wyd. drugie poprawione. Przekład i posłowie A. Szpakowicza. Warszawa 1949. KiW, s. 150. Książka znanego radzieckiego ekonomisty omawia znaczenie IV Planu Pięcioletniego. Przedstawia tło historyczne planu, a następnie charakteryzuje poszczególne jego działy podając wiele ilustracji liczbowych. W posłowniu przytoczone są dane, dot. wykonania planu do r. 1949.

KOSZELEW F. P.: *Poslewojennyj piatiletnij plan i puti jiewo dosrocznowo wypołnienja*. Moskwa 1949. Moskowskij Raboczij, s. 51. Związa broszura przeznaczona dla słuchaczy szkół partyjnych mówi o zadaniach IV pięcioletki, o powojennej odbudowie gospodarki radzieckiej oraz o środkach, zapewniających przedterminowe wykonanie planu.

KOSZELEW F. P.: *Osnownyje itogi wypołnienja pierwoj poslewojennoj stalinskoj piatiletki*. Moskwa 1951. Wojennoje Izdatielstwo Wojenno-wo Ministierstwa Sojuza SSR, s. 190. Większa broszura, zawierająca omówienie wyników IV Planu Pięcioletniego.

KADUSZKIEWICZ A.: *Wyniki powojennego planu pięcioletniego ZSRR*. Warszawa 1952. Polgos, s. 68.

Broszura zawiera omówienie założeń i wyników wykonania IV pięcioletki oraz perspektyw rozwoju gospodarki radzieckiej, wynikających ze stalinskich planów przeobrażenia przyrody. *Narodnoje chozjajstwo SSSR*. Sbornik nr 2. Moskwa 1948. Gosplanizdat, s. 514. *Narodnoje chozjajstwo SSSR*. Sbornik nr 3. Moskwa 1950. Gosplanizdat, s. 448. *Narodnoje chozjajstwo SSSR*. Sbornik nr 4. Moskwa 1951. Gosplanizdat, s. 427.

Trzy powyższe pozycje stanowią zbiory artykułów na tematy gospodarcze, które ukazały się w odpowiednich latach, głównie w czasopismach „Bolszewik“, „Planowoje Chozjajstwo“, i „Woprosy Ekonomiki“. Są one dość bogatym źródłem poznania zagadnień gospodarki planowej tego okresu.

Piąty Plan Pięcioletni

Literatura dotycząca całości V Planu Pięcioletniego nie jest dotychczas obfita. Oprócz tekstów urzędowych i referatów, wygłoszonych na XIX Zjeździe, mamy kilka artykułów, omawiających jego znaczenie. Więcej jest opracowań, dotyczących poszczególnych działów gospodarki narodowej w V Planie Pięcioletnim, ale tych w naszej bibliografii nie zamieszczamy. Do literatury tego Planu należy również zaliczyć oświadczenia i uchwały, dotyczące gospodarki radzieckiej, opublikowane w lecie 1953 r.

MALENKOW G. M.: *Referat sprawozdawczy Komitetu Centralnego WKP(b) na XIX Zjeździe Partii*. Warszawa 1952. KiW, s. 119.

Główny referat na XIX Zjeździe zawiera bardzo wiele momentów, dotyczących wykonania IV pięcioletki i zadań, które stoją przed gospodarką radziecką w okresie V pięcioletki. Referat Saburowa (nasępna pozycja) rozpatrywać trzeba na tle ogólnej linii rozwojowej, nakreślonej w referacie Malenkowa.

SABUROW M. Z.: *Dyrektywy XIX Zjazdu Partii w sprawie Piątego Pięcioletniego Planu Rozwoju ZSRR na lata 1951 — 1955*. Referat wygłoszony na XIX Zjeździe Partii. Dyrektywy XIX Zjazdu Partii w sprawie Piątego Pięcioletniego Planu Rozwoju ZSRR na lata 1951—1955. Warszawa 1952. KiW, s. 94.

Oficjalny tekst dyrektyw XIX Zjazdu w sprawie V Planu Pięcioletniego oraz referat wprowadzający.

SZIRINSKIJ J.: *Wieliczestwiennyj Plan podjoma narodowo chozjajstwa SSSR*. Wopr. Ekonom. 1952, nr 10, str. 56—68.

Omówienie V Planu Pięcioletniego we wszystkich działach gospodarki narodowej na tle dotychczasowego rozwoju ZSRR.

KOROBOW A.: *Piataja stalinskaja piatiletka — nowyj krupnyj szag po puli k komunizmu*. Komunizist 1953, nr 4, str. 68—83.

Artykuł omawia całokształt zadań V Pięcioletniego Planu jako planu budownictwa pokojowego, które zbliża Związek Radziecki do komunizmu.

MAZUR F.: *Wytyczne piątej pięcioletki radzieckiej niewyczerpanym źródłem doświadczeń w realizacji naszych planów gospodarczych*. Nowe Drogi 1952, nr 11, str. 28—48.

Jest to referat wygłoszony na naradzie aktywu PZPR w Warszawie w listopadzie 1952 r. Daje on przegląd zadań pięcioletki, ilustrowany obficie liczbami. Autor podkreśla znaczenie V pięcioletki dla ZSRR oraz dla innych krajów obozu socjalizmu, m. in. dla Polski.

Nowy Radziecki Plan Pięcioletni. Gosp. plan. 1952, nr 9, str. 2—8. Artykuł redakcyjny, omawiający główne zadania projektu V Planu Pięcioletniego na podstawie przytoczonych wskaźników planu.

MALENKOW G. M.: *Przemówienie na V Sesji Rady Najwyższej ZSRR 8 sierpnia 1953 r.* Warszawa 1953. KiW, str. 48.

Mowa Przewodniczącego Rady Ministrów ZSRR, zawierająca m. in. uzupełnienie zadań V Planu Pięcioletniego. Wewnętrzny sprawom gospodarczym poświęcona jest część I przemówienia. *O środkach prowadzących do dalszego rozwoju rolnictwa w ZSRR*. Referat pierwszego sekretarza KC KPZR tow. N. S. Chruszczowa na Plenum KC KPZR. Uchwała Plenum KC KPZR powzięta dnia 7 września 1953 r. Warszawa 1953. KiW, s. 176.

Uchwała ta uzupełnia zadania V Planu Pięcioletniego w kierunku przyspieszenia rozwoju rolnictwa.

I MARKSIZM — LENINIZM

KLASYCY MARKSIZMU-LENINIZMU

3139. ★ MARKS K., ENGELS F.: **Manifest Komunistyczny**. Wyd. XXI, przejrzone i poprawione. Warszawa 1953. KiW, s. 107, 3 nlb. (ch)

PRACE O KLASYKACH MARKSIZMU-LENINIZMU

3140. BOBIŃSKA C.: **Marks a emigracja polska w okresie wojny krymskiej**. Myśl filoz. 1953, nr 4, str. 44—63.

Krytyczna postawa Marksa wobec obłudnego stanowiska burżuazyjnego parlamentu angielskiego w sprawie Polski w okresie bezpośrednio przed wybuchem wojny krymskiej i w czasie jej trwania. Stosunek Marksa do poszczególnych obozów emigracji polskiej w tym okresie. (ch)

3141. **Debata polska we Frankfurcie**. Myśl filoz. 1953, nr 4, str. 64—83.

Wyjątki z artykułów Marksa i Engelsa o debacie nad kwestią polską na Frankfurckim Zgromadzeniu Narodowym, opublikowane w „Neue Rheinische Zeitung“ w r. 1848. Artykuły te obrazują stosunek Marksa i Engelsa do sprawy polskiej demaskując zakłamanie burżuazji w tej kwestii. (ch)

3142. KAMNITZER H.: **„Die deutsche Ideologie“**. Einheit 1953, nr 8, str. 985—994.

Omówienie pracy K. Marksa i F. Engelsa „Ideologia niemiecka“. Warunki powstania tej pracy, zasadnicze problemy poruszone w niej oraz jej znaczenie dla rozwoju marksizmu. (ch)

3143. KATZ H.: **Marks i Engels a demokracja polska w latach czterdziestych XIX w.** Myśl filoz. 1953, nr 4, str. 19—43.

Przesłanki, na których opierał się sojusz rewolucyjnego proletariatu na zachodzie z polskimi rewolucyjnymi demokratami. Pierwsze wystąpienia Marksa i Engelsa w sprawie polskiej oraz obrona przez nich polskich interesów narodowych. (ch)

3144. ★ WASIECKI G.: **O książce W. I. Lenina „Materializm i empiryokrytycyzm“**. Moskwa 1953. Moskowskij Raboczij, s. 135, 1 nlb.

Autor omawia krytykę machizmu, daną przez Lenina w jego pracy „Materializm a empiryokrytycyzm“. Wskazuje na twórcze rozwinięcie w tej pracy materializmu dialektycznego i historycznego, uogólniające osiągnięcia ówczesnego przyrodznawstwa. Podkreślone jest stanowisko Lenina w sprawie partyjności filozofii. (ch)

Zob. poz. 3192—83, 3214, 3611, 3613—14.

PRACE O MARKSIZMIE-LENINIZMIE.

3145. ★ ANDRIEJEW I.: **Poznawalność mira i jego zakonomiernostiej**. Moskwa 1953. Znanje, s. 63, 1 nlb.

Omówiona jest marksistowska teoria poznania, w szczególności sam proces poznania, rola praktyki w poznaniu, zagadnienie prawdy absolutnej i względnej. Autor podkreśla znaczenie teorii o po-

znawalności świata dla praktycznej działalności partii proletariatu. (ch)

3146. ★ FOMINA W.: **Bazis i nadstrojka**. Moskwa 1953. Gosud. Izd. „Sowietkaja Nauka“, s. 33, 1 nlb.

Omówiono zagadnienie bazy i nadbudowy w warunkach kapitalizmu i socjalizmu, związek między bazą i nadbudową, aktywna rola tej ostatniej, jak również wnioski, wypływające z tych zagadnień dla praktyki. (ch)

3147. ★ MAO TSE-TUNG: **Izbrannyje proizwiedienija**. T. III. Moskwa 1953. Izd. Inostr. Litier. Rec. JURIEW M.: Trzeci tom dzieł wybranych Mao Tse-tunga. Nowe Czasy 1953, nr 37, str. 28—31.

Recenzent omawia t. III Pism Wybranych wodza narodu chińskiego. Prace zawarte w tym tomie pochodzą z okresu V.1939—V.1941 i wskazują na zadania ludu chińskiego w walce z japońskim imperializmem i rodzimą reakcją. Olbrzymie znaczenie posiadają prace, w których Mao Tse-tung wyjaśnił podstawowe problemy chińskiej rewolucji i sformułował wytyczne pokojowego budownictwa w okresie po jej zwycięstwie. (g)

3148. ★ **Marksistowsko-leninowska teoria klas i walki klasowej**. Warszawa 1953. KiW, s. 63.

Tłumaczenie rozdz. VI książki „Materializm historyczny“, wydanej w Moskwie w r. 1951 pod red. F. Konstantinowa. (ch)

3149. ★ **Marksistowsko-leninowska teoria rewolucji**. Warszawa 1953. KiW, s. 59.

Tłumaczenie rozdz. VIII książki „Materializm historyczny“, wydanej w Moskwie w r. 1951 pod red. F. Konstantinowa oraz art. A. S.bolewa „Demokracja ludowa jako forma politycznej organizacji społeczeństwa“. (ch)

3150. ★ MOJ ODCOW W.: **Marksistskaja dialektika o razwitiji w prirode i obszczestwie**. Moskwa 1953. Moskowskij Raboczij, s. 71.

Autor omawia ruch jako sposób istnienia materii oraz formy ruchu. W dalszym ciągu zajmuje się kwestią niepokonalności nowego oraz zagadnieniem przekształcenia możliwości w rzeczywistość. (ch)

3151. **Nauka Marksa — niezwykła broń w walce o socjalizm**. Myśl filoz. 1953, nr 4, str. 3—18.

Mobilizująca i organizująca rola marksizmu jako ideologii mas w walce o socjalizm. Masy ludowe jako twórcy historii. Związek teorii z praktyką — najistotniejszą cechą marksizmu. (ch)

3152. ★ **Nauka marksizmu-leninizmu o państwie i prawie**. Warszawa 1953. KiW, s. 40.

Tłumaczenie rozdz. VII książki „Materializm historyczny“, wydanej w Moskwie w r. 1951 pod red. F. Konstantinowa. (ch)

3153. ★ **O dialektyczeskom materializmie**. Moskwa 1953. Gospolitizdat, s. 470, 2 nlb.

Zbiór artykułów. W 4 art. omówione są poszczególne cechy dialektyki, w dalszych — cechy materializmu filozoficznego. (ch)

3154. OWANDER N.: **Ob obiektywnom charakteri zakonow razwija sowietskowo socjalisticeskowo obščestwa.** Wopr. Filosof. 1953, nr 4, str. 40—49.

Rola świadomej działalności ludzi w oparciu o poznane, obiektywne prawa rozwoju społecznego. Podkreślona jest sprawa właściwego ujmowania znaczenia państwa radzieckiego w rozwoju społeczeństwa. (ch)

3155. ★OWCZINNIKOW N.: **Materialnost' mira i zakonomiernosti razwija dwiżajuszejsja materijl.** Moskwa 1953 Znanje, s. 39, 1 nfb.

Zagadnienie materialnej jedności świata; ruch, przestrzeń i czas jako formy istnienia materii; obiektywny charakter praw, rządzących rozwojem materii i kwestia możliwości ich poznania. (ch)

3156. **Rol narodnych mass w istorji.** Wopr. Filosof. 1953, nr 4, str. 171—184.

Idealistyczny i materialistyczny punkt widzenia na zagadnienie roli mas w historii. Szczegółowo omówione jest zagadnienie roli mas w warunkach społeczeństwa socjalistycznego. (ch)

3157. ★**Rola mas ludowych i jednostki w historii.** Warszawa 1953. KiW, s. 51.

Tłumaczenie rozdz. XIII książki „Materializm historyczny“, wydanej w Moskwie w r. 1951 pod red. F. Konstantinowa oraz przemówienie G. Ma-

lenkowa, wygłoszone na wiecu żałobnym, poświęconym pamięci J. Stalina dn. 9.III.1953 r. (ch)

3158. ROZENTAL M.: **Materialisticeskaja dialektika kak tworczeski razwiwajuszejasja nauka.** Wopr. Fil sof. 1953, nr 4, str. 18—39.

Twórca, antydogmatyczny charakter marksizmu i dialektyki jako jego części. Rozwój dialektyki materialistycznej jako twórczego uogólnienia d. tychczasowych osiągnięć myśli ludzkiej. W szczególności omówione jest zagadnienie walki przeciwieństw w warunkach społeczeństwa radzieckiego oraz zagadnienie przechodzenia od starej do nowej jakości w ustroju socjalistycznym. (ch)

3159. ★RUTKIEWICZ M.: **Praktyka podstawą poznania i kryterium prawdy.** Warszawa 1953. KiW, s. 248.

Omówienie jednego z najważniejszych zagadnień marksistowsko-leninowskiej teorii poznania. Różnica między teorią poznania marksizmu a teorią poznania filozofii przedmarksowskiej. Praktyka jako źródło poznania i kryterium jego prawdziwości. W zakończeniu omówiono sprawę jedności teorii i praktyki. (ch)

3160. ★**Świadomość społeczna i jej formy. Rola socjalistycznej świadomości w rozwoju społeczeństwa radzieckiego.** Warszawa 1953. KiW, s. 140.

Tłumaczenie XIV i XV rozdz. książki „Materializm historyczny“, wydanej w Moskwie w r. 1951 pod red. F. Konstantinowa. (ch)

Zob. poz. 3164, 3192.

II EKONOMIA POLITYCZNA

ZAGADNIENIA OGÓLNE

3161. ITIN L.: **O przedmiocie ekonomik branżowych.** Ekon. Org. Pracy 1953, nr 8, str. 378—382. (o) Zob. poz. 2491.

3162. JEMIELIANOW A.: **Zagadnienie przedmiotu ekonomik branżowych.** Ekon. Org. Pracy 1953, nr 8, str. 372—377. (o) Zob. poz. 1932.

3163. MINC B.: **O socjalistycznej współpracy Szkoły Głównej Planowania i Statystyki z praktyką życia gospodarczego.** Życie Szkoły Wyższej 1953, nr 7—8, str. 112—114.

Rozwój pracy naukowej na wyższej uczelni możliwy jest tylko w ścisłym związku z praktyką. Osiągnięcia SGPiS w dziedzinie zawierania i realizacji umów o socjalistycznej współpracy z zakładami produkcyjnymi i instytucjami. (g)

3164. P. M.: **Problematyka gospodarcza w czasopiśmie „Kommunist“ przykładem łączenia pracy politycznej z gospodarczą.** Gosp. plan. 1953, nr 9, str. 62—66.

Obszerne omówienie treści nr 1—10 czas. „Kommunist“ z 1953 r. (g)

3165. RZESNITZEK F.: **Volkseinkommen und Staatshaushalt.** Finanzwirtschaft 1953, nr 13, str. 686—639; nr 15, str. 796—799.

Autorka omawia ogólnie zagadnienia produktu globalnego, dochodu narodowego i jego podziału w społeczeństwie kapitalistycznym i socjalistycznym oraz współzależność między dochodem narodowym a budżetem państw socjalistycznych. (k)

3166. WJAZMIN I. A.: **Oswieszczenie problemy towarowo-przodownictwa w kursie politycznej ekonomii.** Wiestn. wysz. Szkoły 1953, nr 7, str. 23—33.

Wskazówki dydaktyczne i metodologiczne, doty-

czące wykładu zagadnień produkcji towarowej w uniwersyteckim programie ekonomii politycznej. (g)

Zob. poz. 3146, 3611, 3726, 3736.

HISTORIA MYŚLI EKONOMICZNEJ

3167. ★CZESNOKOW W. I.: **Obszczestwienno-politiceskije i filosofskije wzglady A. I. Giercena.** Moskwa 1953. Znanje, s. 31, 1 nfb.

Popularny wykład charakteryzuje społeczno-polityczne i filozoficzne poglądy Hercena. Autorka podkreśla materialistyczny charakter jego filozofii oraz głęboki demokratyzm i rewolucyjność wysuwanych przez niego koncepcji. (g)

3168. ★FILATOWA Je. M.: **Ekonomiceskije wzglady Giercena i Ogariewa.** Moskwa 1953. Gospolitizdat, s. 383, 1 nfb.

Autorka omawia sytuację ekonomiczną Rosji w połowie XIX stulecia wskazując na całkowity rozkład feudalizmu i narastanie układu kapitalistycznego. Szczegółowo analizuje poglądy społeczno-ekonomiczne i polityczne Hercena i Ogariewa. Pozytywny wkład ich teorii, mimo utopijności propozycji rozwiązań (socjalizm gminny), należy do największych osiągnięć przedmarksowskiej myśli społecznej. Osobny rozdział poświęcony jest hercenskiej krytyce kapitalizmu i burżuazyjnej ekonomii politycznej. (g) **Rec. BAJBAKOWA M. M.** S-wiet. Kniga 1953, nr 8, str. 73—76. Recenzentka daje pozytywną ocenę książki i zapoznaje z jej zasadniczymi tezami. Za najbardziej interesującą uważa część pracy poświęconą programowi agrarnemu Hercena i Ogariewa, gdzie m. in. omówiony został dodatni wpływ na ten program krytyki rewolucyjnej ze strony Czernyszewskiego. (s)

3169. HOSZOWSKI S.: **Kopernik jako ekonomista**. Życie gosp. 1953, nr 25, str. 951—955.

Ogólna charakterystyka kopernikańskiej myśli ekonomicznej na tle epoki. W sposób zwiezły autor przedstawia zasadniczą treść nauki Kopernika o pieniądzu wyjaśniając jej znaczenie i źródła jej postępowości. (s)

3170. ZAKRZEWSKI B.: **Z dziejów walki o ideologię demokratyczną w Poznaniu w latach 1830—1850**. Pr. zach. 1953, nr 6—8. Studia Poznańskie, str. 273—375.

Poglądy postępowych ugrupowań na terenie Wielkopolski, w szczególności obozu rewolucyjno-demokratycznego z Dembowskim na czele i związku z grupą Woykowskich obozu socjalistów utopijnych. Krytyka socjalizmu utopijnego przez Dembowskiego. Artykuł źródłowy. (ch)

Zob. poz. 3210.

EKONOMIA POLITYCZNA FORMACJI PRZEDKAPITALISTYCZNYCH

3171. PORSZNI EW B.: **K woprosu ob osnownom ekonomicznom zakonie feodalizma**. Wopr. Istorji 1953, nr 6, str. 52—67.

Prawo renty feudalnej jako podstawowe prawo feodalizmu. (ch)

Zob. poz. 3198, 3200—01.

EKONOMIA POLITYCZNA KAPITALIZMU

3172. DRAGILEW M. S.: **Charakteristika amerikansko kapitalizma w kursie političeskoj ekonomji**. Wiestn. wyssh. Szkoły 1953, nr 4, str. 31—41.

Autor, w oparciu o doświadczenia katedry ekonomii politycznej Moskiewskiego Instytutu Lotniczego, wykazuje w jaki sposób przy omawianiu poszczególnych tematów programu można w pełni scharakteryzować istotę i cechy amerykańskiego kapitalizmu. (g)

3173. PINC K.: **Zakładni ekonomický zakon soudobeho kapitalizmu**. Polit. Ekonom. 1953, nr 2, str. 114—131.

Artykuł ilustruje, w oparciu o przykłady, działania sformułowanego przez J. Stalina podstawowego prawa ekonomicznego współczesnego kapitalizmu. Szczegółowe omówienie trzech sposobów zabezpieczania sobie przez monopole zysku maksymalnego. (c)

3174. SZACHNAZAROW G. C.: **Osnownoj ekonomičeskoj zakon sowniennowo kapitalizma i burżuaznoje gosudarstwo**. Sowiet. Gosud. Prawo 1953, nr 4, str. 39—52.

Sposoby, za pomocą których państwo kapitalistyczne jako narzędzie w rękach wielkich monopolii zabezpiecza tym monopolom maksymalne zyski: ustawodawstwo antyrobotnicze, zbrojna ekspansja i gospodarcze uzależnienie innych krajów (plan Marshalla), wojny i militaryzacja gospodarki narodowej. (g)

3175. **War and Defense Economics**. Oprac. J. Backman i in. New York 1952, s. 458. Rec. OSIPOW A.: Otkro-wiennaja apologja wojennoj ekonomiki. Wopr. Ekonom. 1953, nr 8, str. 131—137.

Recenzja zaznajamia z nowymi „teoriami“ burżuazyjnych ekonomistów amerykańskich, usiłującymi uzasadnić ekspansję amerykańskiego kapitalizmu monopolistycznego oraz apologię wojen i militaryzacji gospodarki. (s)

Zob. poz. 3342.

EKONOMIA POLITYCZNA SOCJALIZMU

3176. KAIGL V.: **Stalinowska teorije przechodu od kapitalizmu k socjalizmu**. Polit. Ekonom. 1953, nr 2, str. 93—113.

Omówienie stalinowskiej teorii przechodzenia od kapitalizmu do socjalizmu. Szczególną uwagę poświęca autor analizie tez Stalina, dotyczących ekonomiki okresu przejściowego w związku z kształtowaniem się stosunków ekonomiczno-społecznych w ludowo-demokratycznej Czechosłowacji. (c)

3177. **KARNAUCHOWA Je.: O likwidacji suszczestwiennowo razliczja mieźdu gcerodom i dierewniej**. Moskwa 1953. Gospolitizdat, s. 39, 1 nlb.

Wykład na popularnym poziomie. Autorka omawia przeciwieństwo między miastem a wsią w warunkach formacji, opartych na wyzysku oraz likwidację tego przeciwieństwa w okresie dyktatury proletariatu. Podniesienie własności kolchozowej do rzędu własności ogólnonarodowej pozwoli znieść istniejącą jeszcze istotną różnicę między miastem a wsią. (g)

3178. KONAKOW D.: **O socjalistycznej reprodukcji rozszerzonej**. Pr. związk. 1953, nr 9, str. 381—385. (u) Zob. poz. 2517.

3179. KRAUS O.: **Niekolik diskusnich poznamek k problematice pusobeni zakona hođnoty za socializmu**. Polit. Ekonom. 1953, nr 2, str. 132—137.

Autor polemizuje z szeregiem tez referatu (wygłoszonego na konferencji naukowej ekonomistów czechosł., poświęconej ostatniej pracy Stalina) jednego z czołowych czeskich ekonomistów V. Kaigla na temat produkcji towarowej i prawa wartości w socjalizmie. (c)

3180. OSTROWITIAHOW K.: **Wytwarzanie i spożycie w warunkach socjalizmu**. Życie gosp. 1953, nr 26, str. 1009—1012.

Przekład artykułu, zamieszczonego w dzienniku „Prawda“ z dn. 28.VIII.1953 r. Artykuł omawia zasadnicze tezy nauki marksistowsko-leninowskiej, dot. wzajemnego związku produkcji i konsumpcji oraz wyjaśnia zag. wykorzystania praw ekonomicznych dla zapewnienia nieprzerwanego wzrostu produkcji i konsumpcji w ustroju socjalistycznym. (s)

3181. **RIABOW N.: Akumulacja socjalistyczna i jej źródła w okresie pierwszej i drugiej pięcioletki**. Warszawa 1953. KiW, s. 231, 1 nlb.

Praca omawia teorię reprodukcji socjalistycznej w powiązaniu z teorią akumulacji socjalistycznej. Wykazuje zasadniczą przeciwstawność akumulacji socjalistycznej i kapitalistycznej. Szeroko charakteryzuje źródła akumulacji socjalistycznej podkreślając znaczenie reżimu oszczędności. Wzrost środków trwałych jako realna forma akumulacji socjalistycznej. (g)

3182. **I. W. Stalin o reżimie ekonomji i istocznikach socjalistycznych nakoplenji**. Za Ekonom. Matier. 1953, nr 4, str. 3—10.

Pełne zastosowanie reżimu oszczędności jako podstawowy warunek socjalistycznej akumulacji. Znaczenie wskazań J. Stalina, dot. działania prawa wartości w socjalizmie, dla ugruntowania reżimu oszczędności w gospodarce narodowej. (g)

3183. **SZEPIŁOW D.: I. W. Stalin o charakterie ekonomicznych zakonow socjalizma**. Moskwa 1953. Gospolitizdat, s. 36.

Broszurowe wydanie artykułu, zamieszczonego w czas. „Kommunist“ w nr. 20/52. (g) Zob. poz. 1297.

3184. **WJAZMIN I.: I. W. Stalin o towarnom proźwodstwie i zakonie stoimosti pri socjalizmie**. Moskwa 1953. Gospolitizdat, s. 38.

Broszurkowe wydanie artykułu, zamieszczonego w nr 12/1952 „Woprosow Ekonomiki“. (g) Zob. poz. 676.

Zob. poz. 3414, 3441, 3449, 3645.

III HISTORIA

HISTORIA RUCHU ROBOTNICZEGO

3185. DANISZEWSKI T.: **Historyczny Zjazd** (w 30 rocznicę II Zjazdu KPP). Nowe Drogi 1953, nr 9, str. 57—74.

Uzasadnienie historycznego znaczenia II Zjazdu KPP jako przełomowego momentu w dziejach polskiego rewolucyjnego ruchu robotniczego. Omówienie drogi KPP, jaką przebyła ona w okresie do II Zjazdu oraz uchwał Zjazdu, dotyczących węzłowych zagadnień rewolucji. (ch)

3186. GAŚSIOROWSKA N.: **Połączenie i walka ekonomiczna i polityczna górników z okupantem niemieckim w Królestwie Polskim w czasie I wojny imperialistycznej (1914—1918)**. Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych 1952, t. 14, str. 1—38.

Omawiając walkę robotników (zwłaszcza w l. 1917 i 1918) autorka przedstawia rewolucyjne stanowisko SDKPiL, która kierowała walką robotników Zagłębia Dąbrowskiego. (ch)

3187. ★IGNATIEW W.: **Ósmy Zjazd RKP(b)**. Warszawa 1953. KiW, s. 122, 2 nlb.

Sytuacja polityczna i gospodarcza w kraju przed zwołaniem VIII Zjazdu (18—23.III.1919 r.). Tematyka obrad. Znaczenie tego Zjazdu. (ch)

3188. JOKÓBCZYK W.: **Z dziejów ruchu robotniczego w Poznaniu**. Prz. zach. 1953, nr 6—8, Studia Poznańskie, str. 376—402.

Początki polskiej organizacji socjalistycznej w Poznaniu i jej ścisła współpraca z niemiecką socjaldemokracją w l. 1885—1887. (ch)

3189. KIROWA K.: **Massowe dwiżenie w Italji protiv imperialistycznej wojny letom 1917 goda**. Wopr. Isterji 1953, nr 6, str. 68—85.

Walka mas pracujących Włoch przeciwko wojnie imperialistycznej w lecie 1917 r. Sytuacja ekonomiczna i polityczna na początku r. 1917. Początek i przebieg masowych wystąpień przeciwko wojnie w poszczególnych miejscowościach i okręgach kraju. Powstanie w Turynie. Znaczenie tej walki dla włoskiej klasy robotniczej. (ch)

3190. KOSTIN A.: **W związku z pięćdziesięcioleciem Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego**. Nowe Czasy 1953, nr 32, str. 3—10.

Historyczna rola KPZR. Sytuacja, poprzedzająca zwołanie II Zjazdu Partii, jego przebieg i znaczenie uchwał na nim powziętych. Międzynarodowe znaczenie zwycięstwa leninizmu w rosyjskim ruchu robotniczym. Droga KPZR od II Zjazdu do chwili obecnej. (g)

3191. MIESZKOW N.: **Raboczij klass w bor'bie za sozuz so sriednim krestjanstwom w 1918 — naczale 1919 goda**. Wopr. Isterji 1953, nr 6 str. 12—34.

Polityka władzy radzieckiej w stosunku do chłopstwa w tym okresie. Posunięcia gospodarcze i polityczne, zmierzające do pozyskania średniego chłopstwa dla sprawy rewolucji proletariackiej i ich wyniki. Sprawa chłopska na VIII Zjeździe RKP(b). (ch)

3192. PANCUKTIŁOWA O.: **Raboczeje dwiżenie w Bolgarji w 1905—1907 godach**. Wopr. Isterji 1953, nr 6, str. 113—122.

Sytuacja ekonomiczna mas pracujących Bułgarii na początku XIX w. Rewolucja 1905 r. w Rosji a przyływ fali rewolucyjnej w Bułgarii. Postulaty bułgarskiej klasy robotniczej i walka o ich

realizację. Rola partii „tesniaków“, stojącej na czele walki bułgarskich mas pracujących. (ch)

3193. ★PIECK W.: **Klara Zetkin**. Warszawa 1953. KiW, s. 52, 3 nlb.

Zyciorys jednej z czołowych postaci niemieckiego i międzynarodowego ruchu robotniczego (1857—1933). (ch)

3194. ★PUCHOW G.: **Fragen der Methodik des Unterrichts in den Zirkeln zum Studium der Geschichte der KPdSU(b)**. Berlin 1953. Dietz Verlag, s. 96.

Praca poświęcona metodyce nauczania historii KPZR w kółkach samokształceniowych. Zawiera m. in. wskazówki metodyczne dla wygłaszających referaty i prowadzących dyskusję oraz wskazówki, dot. organizowania samokształcenia. (ch)

3195. ★**Za bolszewistickou orientaci KSCZ**. Praha 1953. Statni Nakladatelstvi Politicke Literatury, s. 304.

Zbiór dokumentów i materiałów do pierwszego tomu Dziel Gottwalda z l. 1925—1929. Obejmuje poszczególne dokumenty Komunistycznej Międzynarodówki, będące wytycznymi w walce, prowadzonej pod kierownictwem Gottwalda, o bolszewicką linię KPCZ, dalej materiały, ilustrujące przebieg tej walki (uchwały i rezolucje partyjne) oraz dane statystyczne, odzwierciedlające ówczesne tendencje i perspektywy rozwojowe czechosł. gospodarki narodowej. (c)

Zob. poz. 3140—41, 3143, 3147, 3463—64, 3470.

HISTORIA GOSPODARCZA

3196. ★BANDOS A.: **Walki chłopskie 1937 roku**. Warszawa 1953. KiW, s. 58, 2 nlb.
Opracowanie popularne. (ch)

3197. ★BIENIARZÓWNA J.: **Walka chłopów w kasztelanii krakowskiej**. Warszawa 1953. LSW, s. 111, 1 nlb.

Praca obejmuje okres od XIV do XVIII w., głównie jednak dotyczy w. XVII. Autorka wykazuje ciągłość oporu chłopów w kasztelanii krakowskiej stwierdzając równocześnie żywiołowy charakter tego oporu. (ch)

3198. BIENIARZÓWNA J.: **Wrzenie chłopskie w dobach mogińskich w XVIII w.** Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych 1952, t. 14, str. 137—152.

Tło sporu chłopów pańszczyźnianych dóbr mogińskich z klasztorem; przebieg tego sporu i rezultaty. Autorka charakteryzuje klasowe różnicowanie wsi Mogiła i jego skutki oraz omawia stopień feudalnego wyzysku. Praca oparta na materiale archiwalnym. (ch)

3199. BJSKUP M.: **Handel wiślany w latach 1454—1466**. Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych 1952, t. 14, str. 155—199.

Organizacja i przedmiot tego handlu. Walka kupców pruskich z kupcami polskimi oraz udział szlachty w handlu wiślanym. Art. oparty na materiale źródłowym. (ch)

3200. ★CZEN BO-DA: **Oczerk ziemelnoj renty w Kijaju**. Tłum. z chińskiego. Moskwa 1952. Izd. Inostr. Litier., s. 108.

Rozwój renty gruntowej w Chinach. Autor porównuje jej charakter w różnych krajach kapitalistycznych i wykazuje specyficzne cechy chińskiej renty gruntowej. (k)

3201. HENSEL W.: **Poznań w starożytność i we wczesnym średniowieczu**. Epoka wspólnoty pierwotnej i wczesny feudalizm. Prz. zach. 1953, nr 6—8. Studia Poznańskie, str. 14—100.

W oparciu o materiał archeologiczny oraz o istniejące opracowania autor daje syntetyczny obraz procesu dziejowego, zachodzącego na terytorium dzisiejszego wielkiego Poznania w epoce wspólnoty pierwotnej i wczesnego feudalizmu (do r. 1253, tzn. do chwili nadania Poznaniowi praw miejskich). (ch)

3202. ★ JAKOWCEWSKI W. N.: **Kupiecki kapitał w feodalno-krieposniczskiej Rosji**. Moskwa 1953. Izd. Akad. Nauk SSSR, s. 201, 3 nlb Akad. Nauk SSSR. Inst. Ekonomiki.

Praca omawia rozwój kapitału handlowego w feodalno-pańszczyźnianej Rosji w XVII i XVIII w. Autor charakteryzuje wysokość cen i rzemiołnictwo handlowe. Szeroko omawia walkę konkurencyjną kupiectwa gildyjnego z handlującymi chłopami i kupiectwem codzodziemskim. Historyczna rola kapitału handlowego jako czynnika przyspieszającego rozwój układu kapitalistycznego. (g)

3203. ★ K istorji plana elektrifikacji Sowietskoj strany. Sbornik dokumentow i materiałow 1918—1920 gg. 1952. Gospolitizdat, s. 590. Rec. GOLUBNICZIJ I.: Dokumenty po istorji elektryfikacji SSSR. Wopr. Ekonom. 1953, nr 8, str. 120—126.

Recenzent ocenia wydawnictwo pozytywnie podkreślając jego znaczenie dla pracowników naukowych w dziedzinie historii gospodarczej ZSRR, a także ekonomii politycznej. Recenzja zaznacza treść zbioru wskazując na niektóre braki oraz charakteryzując znaczenie głównych dokumentów, opublikowanych w zbiorze. (s)

3204. KACZMARCZYK Z.: **Przywilej lokacyjny dla Poznania z r. 1253**. Prz. zach. 1953, nr 6—8. Studia Poznańskie, str. 142—166.

Rozwój gospodarczy Poznania do r. 1253. Istota lokacji i jej skutki. Przywilej lokacyjny. (ch)

3205. OLECHOWSKI T.: **Z dziejów ustroju rolnego w Polsce kapitalistycznej**. Prz. geodez. 1953, nr 7, str. 198—200.

Wyniki tzw. „reformy rolnej“ i przebudowy ustroju rolnego w Polsce międzywojennej. Za pomocą materiału statystycznego autor wykazuje klasowy i antyludowy charakter tych przedsięwzięć. (o)

3206. ★ SPIRIDONOWA Je. W.: **Ekonomiczeskaja politika i ekonomiczeskie wzglady Plotra I**. 1952. Gospolitizdat, s. 288. Rec. POLANSKI F. Ja. Sowiec. Kniga 1953, nr 8, str. 68—73.

Recenzent uważa książkę za ciekawą i zawierającą wiele oryginalnych myśli. Polemizuje jednak z głównymi tezami autorki, m. in. z tezą, jakoby w Rosji nie było merkantylizmu. Wskazuje też na pewne braki książki, jak przede wszystkim na nie-

dostateczne oparcie jej na badaniach archiwalnych. (s)

3207. ★ SZPOLANSKI D. I.: **Monopolii ugolno-mietalurgiczeskoj promyslnosti joga Rcssji w naczale XX wieka**. Moskwa 1953. Izd. Akad. Nauk SSSR, s. 148. Rec. GIEFTIER M. Ja. Sowiec. Kniga 1953, nr 8, str. 76—80.

Recenzent uważa książkę za pożyteczną, jednak nie pozbawioną wad. Spełnia ona poważną rolę w wyjaśnieniu problemu walki konkurencyjnej wewnątrz monopolii dostarczając obfitego materiału historycznego, zaczerpniętego z terenów południowej Rosji. (s)

3208. SZYMAŃSKA M.: **Wójtostwo poznańskie 1253—1386**. Od lokacji miasta do wykupu wójtostwa przez miasto. Prz. zach. 1953, nr 6—8. Studia Poznańskie, str. 167—193.

Uposażenie wójtostwa; uprawnienia wójty i ławy w zakresie sądownictwa; znaczenie polityczne wójtów poznańskich. (ch)

3209. ŚRENIOWSKI S.: **W kwestii plonów w ustroju folwaczno-pańszczyźnianym Polski XVI—XVIII w**. Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych 1952, t. 14, str. 107—119.

Analiza wysokości plonów w folwarkach, przeprowadzona na podstawie ówczesnych danych. (ch)

3210. TOPOLSKI J.: **O literaturze i praktyce rolniczej w Polsce na przełomie XVI i XVII wieku**. Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych 1952, t. 14, str. 43—102.

Na podstawie literatury rolniczej, w szczególności „Gospodarstwa“ Gostomskiego i „Memoriale Oeconomicum“ Zawadzkiego, scharakteryzowano technikę uprawy i hodowli w folwarku szlacheckim w porównaniu z gospodarstwem chłopskim. (ch)

3211. WEYMAN S.: **Ze studiów nad zagadnieniem dróg w Wielkopolsce od X do XVIII wieku**. Prz. zach. 1953, nr 6—8. Studia Poznańskie, str. 194—253.

Autor zajmuje się dwoma najważniejszymi węzłami drogowymi Wielkopolski: poznańskim i kaliskim oraz omawia poszczególne szlaki, łączące Wielkopolskę ze Śląskiem, Brandenburgią i Pomorzem. (ch)

3212. WOJCIECHOWSKI Z.: **Początki Poznania na tle początku miast w Polsce**. Prz. zach. 1953, nr 6—8. Studia Poznańskie, str. 1—13. (ch)

3213. WOJTOWICZ J.: **Toruńskie przedsiębiorstwo handlowe Samuela Edwardsa w XVII wieku**. Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych 1952, t. 14, str. 203—241.

Charakter przedsiębiorstwa, przedmiot jego handlu i organizacja, źródła zakupu i sprzedaży, klienta, obroty i dochodowość. Praca, cparta na materiale archiwalnym, rzuca światło na organizację handlu miejskiego w Polsce XVII w. (ch)

Zob. poz. 3168, 3252, 3269, 3343, 3364, 3394, 3641, 3712.

IV GEOGRAFIA

3214. KONSTANTINOW O. A.: **Znaczenie truda I. W. Stalina „Ekonomiczeskie problemy socjalizmu w SSSR“ dla ekonomiczeskiej geografii**. Izw. wsiesojuz. geogr. Obszczestwa 1953, nr 4, str. 333—348.

Autor analizuje błędy popełnione przez radzieckich geografów gospodarczych wykazując, że opubliko-

wanie ostatniej pracy J. W. Stalina umożliwiło ich twórcze przewyciężenie. Wnioski metodologiczne, płynące z tej pracy dla nauki geografii gospodarczej. (g)

Zob. poz. 3220, 3222, 3229, 3286.

V BUDOWNICTWO SOCJALISTYCZNE

ZAGADNIENIA OGÓLNE

3215. DUDINSKIJ I.: **Jewroplejskije strony narodnoj diemokratiji na puti podjoma ekonomiki i żizniennowo urownia trudjaszczichsja.** *Kommunist* 1953, nr 11, str. 100—112.

Przegląd osiągnięć ekonomicznych i aktualnej sytuacji gospodarczej krajów dem. lud. Autor omawia m. in. dotychczasowe wyniki procesu industrializacji socjalistycznej oraz osiągnięcia w dziedzinie podnoszenia stopy życiowej mas pracujących. Zwraca też uwagę na charakterystyczne trudności okresu uprzemysłowienia i omawia kroki podjęte przez partię i rządy w celu zapewnienia dalszego, szybszego wzrostu dobrobytu ludności. (s)

3216. DUDINSKIJ F.: **Wzmocnienie i rozwój światowego rynku demokratycznego.** *Sprawy międzynarod.* 1953, nr 4, str. 49—68.

Przekład artykułu, zamieszczonego w *Wopr. Ekonom.* 1953, nr 6 (s) Zob. poz. 3110.

3217. hs: **Ekonomika krajów demokracji ludowej w II kwartale 1953 r.** *Zycie gosp.* 1953, nr 24, str. 920—922. Przegląd wyników realizacji planów kwartalnych w europejskich krajach dem. lud. (s)

3218. ★SPIRIDONOW M. F.: **Ekonomiczeskoje sotrudniczewstwo družba i wzajmopomoszcz stran socjalistczeskowo lagierja.** Moskwa 1953. Znanje, s. 31, 1 nlb.

Autor w popularny sposób omawia formy ekonomicznej współpracy między ZSRR a krajami dem. lud. Szerzej zajmuje się rozwojem wzajemnej wymiany handlowej wskazując na całkowite równouprawnienie stron, nieznanne w stosunkach na kapitalistycznym rynku światowym. (g)

Zob. poz. 3368, 3390, 3692, 3700.

POLSKA

3219. ANIOŁA J.: **Nowa Huta — stalowa chluba narodu.** *Wiad. hutn.* 1953, nr 7—8, str. 3—7.

Podsumowanie osiągnięć budownictwa socjalistycznego w Nowej Hucie. Znaczenie braterskiej pomocy fachowców radzieckich oraz dostaw z ZSRR dla uruchamiania podstawowych działów produkcji. (o)

3220. ★BIERUT B.: **Zadania Partii w walce o szybsze podniesienie stopy życiowej mas pracujących w obecnym okresie budownictwa socjalistycznego.** Referat tow. ... na IX Plenum KC PZPR. IX Plenum Komitetu Centralnego PZPR. Warszawa 1953. KiW, str. 5—66.

Referat omawia obecną sytuację gospodarczą i uzasadnia kierunek konkretnych zadań, zawartych w tezach, uchwalonych przez IX Plenum KC PZPR. Zadania te zmierzają do szybszego podniesienia stopy życiowej mas pracujących. (t)

3221. BURIENKO S. F.: **Nowoje administratiwno-territorialnoje dielenje narodno-diemokratyczeskoi rjespubliki Polszl.** *Izw. wsiesojuz. geogr. Obszczestwa* 1953, nr 4, str. 413—422.

Autor omawia kształtowanie się podziału administracyjno-terytorialnego Polski w l. 1945—1952. Wykazuje w jaki sposób zadania, wynikające początkowo z konieczności odbudowy kraju a następnie z budownictwa socjalistycznego, wywarły decydujący wpływ na ostateczne ukształtowanie się tego podziału. (g)

3222. **Komunikat PKPG o wykonaniu narodowego planu gospodarczego w I półroczu 1953 r.** *Gosp. plan.* 1953, nr 9, str. 2—3. (g)

3223. LESZ M.: **Zmienia się oblicze kraju. (O rozmieszczeniu sił wytwórczych w Polsce Ludowej).** *Nowe Drogi* 1953, nr 9, str. 33—46.

Autor przedstawia planowe przemiany w rozmieszczeniu sił wytwórczych Polski, realizowane w toku uprzemysłowienia socjalistycznego. Omawia znaczenie i dotychczasowe wyniki uprzemysłowienia terenów zacofanych, jak: woj. opolskie, lubelskie, białostockie i in. Wskazuje też na aktualne obecnie zadania w zakresie prawidłowego rozmieszczenia produkcji zarówno rolnej, jak i przemysłowej. (s)

3224. ★**Osiągnięcia w wykonaniu Planu 6-letniego i główne zadania gospodarcze w latach 1954—1955.** Tezy do dyskusji przed II Zjazdem PZPR przyjęte przez IX Plenum KC PZPR. IX Plenum Komitetu Centralnego PZPR. Warszawa 1953. KiW, str. 67—113.

Analiza osiągnięć i braków przemysłu i rolnictwa w latach 1950—1953 oraz program ich rozwoju w latach 1954—1955. Zasadnicze zadania w dziedzinie rozwoju gospodarczego Polski Ludowej, wiodące do podniesienia stopy życiowej mas pracujących. (t)

3225. PISARIEC I.: **Razwitiye narodnowo chozjajstwa Polszl.** *Wniesz. Torg.* 1953, nr 7, str. 1—8.

Wyniki budownictwa socjalistycznego w Polsce Lud. jako następstwo zasadniczych przeobrażeń ustrojowych. Rozwój polskiego handlu zagranicznego na światowym rynku socjalistycznym. (g)

3226. ★**Przepisy o organizacji i działalności Rad Narodowych według stanu na dzień 1 lipca 1953.** Warszawa 1953. Polgos, s. 122, 2 nlb.

Książka zawiera ustawy, uchwały i instrukcje, regulujące pracę Rad Narodowych oraz fragmenty przemówień Prezesa RM. B. Bieruta. Celem wydawnictwa jest ułatwienie pracy działaczom terenowym i pracownikom Rad Narodowych, a w szczególności Gminnych Rad Narodowych. (o)

3227. SECOMSKI K.: **Wielkie budowle socjalizmu — symbolem nowej Polski.** *Inwest. i Budown.* 1953, nr 9, str. 1—4.

Autor omawia m. in. wpływ nowych budowli socjalizmu na zmiany struktury gospodarki narodowej oraz na tworzenie, dzięki realizacji budowli socjalizmu, nowych, nieznanych uprzednio w Polsce gałęzi produkcji. Opracowywanie na wielkich budowlach komunizmu nowych metod produkcji. Krótka charakterystyka najważniejszych budowli Planu 6-letniego. Pomoc ZSRR i krajów dem. lud. w realizacji budowli socjalizmu. (u)

3228. **W połowie czwartego roku sześciolatki.** *Gosp. plan.* 1953, nr 9, str. 3—7.

Wyniki naszego socjalistycznego budownictwa w I połowie br. Porównanie stopnia realizacji planu w roku bieżącym z realizacją planu w roku ubiegłym. Braki w asortymentowym wykonaniu planu jako poważny czynnik, opóźniający masę socjalistyczne budownictwo. (g)

3229. ★**Zmiany struktury społeczno-gospodarczej województwa krakowskiego.** KISIELEWSKI K. i in. Warszawa 1953. Polgos, s. 141, 3 nlb.

Praca charakteryzuje dotychczasową odbudowę i rozbudowę gospodarczą województwa krakowskiego. Przeciwwstawia osiągnięcia w warunkach władzy ludowej istniejącemu do II wojny świat. zacofaniu ekonomicznemu i kulturalnemu. Autorzy omawiają zadania Planu 6-letniego wykazując, że ich realizacja stworzy z województwa silny przemysłowo - rolniczy ośrodek gospodarczy. (g)

3230. ŻEMAJTIS K.: **Nowa Huta. Nowe Drogi** 1953, nr 7, str. 30—41.

Znaczenie ekonomiczne Nowej Huty jako nowoczesnego kombinatu, który dokona przełomu w technice polskiego przemysłu hutniczego. Podstawy założeń projektu Nowej Huty oraz charakterystyka dotychczasowych wyników budowy kombinatu. (s)

Zob. poz. 3239, 3369, 3372, 3402, 3533, 3589, 3687.

ZWIĄZEK RADZIECKI

3231. H. M.: **Staly wzrost dobrobytu ludności w Związku Radzieckim.** Gosp. plan. 1953, nr 9, str. 47—51.

Artykuł, w oparciu o materiały z prasy radzieckiej, omawia wzrost dochodu narodowego i związany z nim stały wzrost stopy życiowej radzieckich mas pracujących po II wojnie świat. (g)

3232. J. Z.: **Przyspieszenie tempa wzrostu dobrobytu mas pracujących w ZSRR.** Prz. Zagad. socjal. 1953, nr 9, str. 34—35.

Artykuł, oparty na przemówieniu G. M. Malenkowa, wygł. w dn. 8.VIII. br. w związku z zatwierdzeniem budżetu państwowego ZSRR, omawia realizację podstawowego prawa socjalizmu w ZSRR. (u)

3233. **Komunikat Centralnego Urzędu Statystycznego przy Radzie Ministrów ZSRR o wynikach wykonania państwowego planu rozwoju gospodarki narodowej ZSRR za I półrocze 1953 r.** Gosp. plan. 1953, nr 9, str. 55—58. (g)

3234. ★MALENKOW G.: **Przemówienie na V sesji Rady Najwyższej ZSRR 8 sierpnia 1953 r.** Warszawa 1953. KiW, s. 47, 1 nlb. (ch) Zob. poz. 2574.

3235. MALENKOW G. M.: **Riecz na piątój sieszsi Wierchownowo Sowietu SSSR.** Kommunist 1953, nr 12, str. 12—34.

Przemówienie Przewodniczącego Rady Ministrów ZSRR G. M. Malenkowa na V Sesji Rady Najwyższej ZSRR. (s) Zob. poz. 2574.

3236. ★**Materiały XIX Zjazdu Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego.** Warszawa 1953. KiW, s. 222, 2 nlb.

Przemówienia i referaty czołowych działaczy KPZR, wygłoszone na XIX Zjeździe. Tekst statutu i dyrektyw w sprawie 5 pięcioletki, uchwalonych na Zjeździe. (ch)

3237. MIRSKI M.: **KPZR w walce o szybki wzrost dobrobytu narodu radzieckiego.** Nowe Drogi 1953, nr 9, str. 83—94.

Artykuł omawia zadania, postawione przez uchwałę KC KPZR z dn. 7.IX.1953 r. o środkach, zmierzających do dalszego rozwoju rolnictwa w ZSRR, wskazując na decydujące znaczenie tej uchwały w walce o zbudowanie społeczeństwa komunistycznego. Na tym tle autor charakteryzuje najnowsze osiągnięcia oraz najbliższe perspektywy rozwojowe gospodarki radzieckiej w zakresie zapewnienia szybkiego wzrostu poziomu materialnego i kulturalnego ludności. (s)

3238. ★**Rozum, honor i sumienie naszej epoki.** Zbiór materiałów na 50-lecie KPZR. (1903—1953). Warszawa 1953. KiW, s. 126, 1 nlb.

Broszura zawiera tezy Wydziału Propagandy i Agitacji KC KPZR oraz IMELS przy KC KPZR, opracowane w związku z 50-leciem partii, dalej niektóre depeche partii komunistycznych i robotniczych do KC KPZR z okazji tej rocznicy oraz wypowiedzi czołowych działaczy robotniczych z krajów obozu socjalizmu i krajów kapitalistycznych. (ch)

3239. SOCHOŃ Z.: **Opracowanie generalnych projektów gospodarki wodnej w Związku Radzieckim.** Gosp. wodna 1953, nr 7, str. 251—252.

Autor, w oparciu o wzory radzieckie, wykazuje, że przy rozwiązywaniu zagadnień gospodarki wodnej w Polsce Lud. należy przede wszystkim uwzględnić możliwości i potrzeby rejonów. (o)

3240. **Vor steillem Anstieg der sowjetischen Konsumgüterproduktion.** Wirtschaft 1953, nr 33, str. 3.

Komentarz do przemówienia Malenkowa (wygł. na posiedzeniu Rady Najwyższej ZSRR w dn. 8.VIII. rb.), poświęconego najbliższym zadaniom przemysłu i rolnictwa ZSRR. Komentator omawia oraz ilustruje tabelami i wykresami wzrost produkcji przemysłowej i rolnej. Podkreśla zwiększenie się dochodowości rolnictwa. (m)

3241. ★WIKIENTIEW A.: **Oczerki razwitijsa sowjetskoj ekonomiki w czetwiortoj piatiletkie.** 1952. Gospolitizdat, s. 252. Rec. CZERTKOW D. G. Sowiet. Kniga 1953, nr 7, str. 87—90.

Recenzent przeprowadza szczegółową krytykę książki wskazując na niektóre istotne błędy, m. in. na niedostateczne oświetlenie działania podstawowego prawa ekonomicznego socjalizmu. Jednakże, mimo błędów, książka jest wartościowa i stanowi krok naprzód w analizie szeregu problemów reprodukcji rozszerzonej w powojennej gospodarce ZSRR. (s)

Zob. poz. 3202, 3367, 3370, 3375, 3394, 3465, 3468, 3648—49, 3658, 3669, 3698.

KRAJE DEMOKRACJI LUDOWEJ

BULGARIA

3242. LAWRIENTIEW A.: **Obzor pleriodiczeskoj priesy Bolgarii oswiezczajuszecej woprosy ekonomiceskowo strolielstwa w stranie.** Wmieszn. Torg 1953, nr 8, str. 44—47.

Przegląd zagadnień ekonomicznych w prasie Bułgarii Ludowej. Recenzent przytacza liczne dane, obrazujące rozwój socjalistycznego budownictwa w tym kraju. (g)

3243. **Splnieni 5-planu o 14 miesice drziwe — dalszi krok k wybudowanju socjalizmu w Bulharsku.** Statist. Obzor 1953, nr 7—8, str. 315—320.

Artykuł informujący o przebiegu realizacji pierwszego planu 5-letniego w Bułgarii, wykonanego na 14 miesięcy przed ustalonym terminem. Szereg zestawień statystycznych powiększa wartość artykułu unaoczniając przełom w życiu gospodarczym i społecznym Bułgarii, jaki dokonany został dzięki realizacji 5-letniego planu gospodarczego. (c)

3244. TOSCHEFF: **Bulgariens wirtschaftlicher Aufstieg im ersten Fünfjahr plan.** Wirtschaft 1953, nr 36, str. 9. Omówienie osiągnięć pokojowego budownictwa Bułgarii w okresie przedterminowo zrealizowanego pierwszego planu pięcioletniego (1949—1953). (m)

Zob. poz. 3361, 3588.

CHINY

3245. J. R.: **Osiągnięcia socjalne kobiety chińskiej.** Prz. Zagad. socjal. 1953, nr 8, str. 41—42.

Wzrost zatrudnienia kobiet, zasada równej płacy za równą pracę, zabezpieczenie społeczne i ochrona macierzyństwa. Czynniki udziału kobiet chińskich w życiu politycznym kraju oraz w realizacji wielkich budowli Nowych Chin. (u)

3246. MASLENNIKOW W.: **O charakterze demokracji ludowej w Chinach.** Państwo i Prawo. 1953, nr 5—6, str. 631—670. (g) Zob. poz. 2014.

Zob. poz. 3198, 3330, 3371, 3466, 3581.

CZECHOSŁOWACJA

3247. BRANIK J.: **X szjazd KSS a socialisticka industrialisace Slovenska.** Plan. Hosp. 1953, nr 7—8, str. 435—443.

Przewodniczący Słowackiego Urzędu Planowania oświecła, w związku z X. Zjazdem KP. Słowacji, aktualne problemy uprzemysłowienia Słowacji. Rozwój industrializacji kraju w okresie powo-

jennym; omówienie przebiegu obrad X. Zjazdu, dotyczących tego problemu; krytyczna ocena dotychczasowych metod planowania; wytyczne na przyszłość. (c)

3248. KOTIATKO J.: **Ekonomiczny wyznam pieniężni reformy a jedineho trhu pro JZD.** Za socialist. Zemied. 1953, nr 7—8, str. 747—751.

Ekonomiczne znaczenie przeprowadzonej ostatnio w CzSR reformy pieniężnej i zorganizowania jednolitego rynku dla spółdzielczości produkcyjnej na wsi. Ożywienie obrotu towarowego między miastem a wsią. Wzrost zainteresowania osobistego. Klasowy aspekt reformy. (c)

3249. **Wysledky plneni planu rozwoje narodniho hospodarstvi CzSR na r. 1953 za 2. cztvrtletí.** Plan Hosp. 1953, nr 7—8, str. 570—576.

Pełny tekst komunikatu czeskiej. Urzędu Statystycznego o wynikach realizacji narodowego planu gospodarczego za II kw. 1953 r. (c)

Zob. poz. 3176, 3310, 3396, 3508, 3521.

KOREA

3250. JORDAŃSKI W.: **Odbudowa Korei.** Nowe Czasy 1953, nr 37, str. 15—17.

Osiągnięcia Koreańskiej Republiki Ludowej w dziedzinie odbudowy kraju w okresie po zawarciu rozejmu. (g)

MONGOLSKA REPUBLIKA LUDOWA

3251. G. P.: **Uspiesznoje razwítje Mongolskoj Narodnoj Rjespubliki.** Wniesz. Torg. 1953, nr 6, str. 1—5.

Sukcesy budownictwa gospodarczego i kulturalnego Mongolskiej Republiki Ludowej, osiągnięte w oparciu o braterską pomoc ZSRR. (g)

3252. JAKIMOW A.: **Sławnyj put' Mongolskoj Narodnoj Rjespubliki.** Wopr. Istorji 1953, nr 6, str. 138—142. Autor omawia broszurę Ch. Czobjalsana „Kratkij oczerk istorii Mongolskoj narodnoj riewolucji“ (zob. poz. 1300) i broszurę J. Cedenbala „O žizni i diejatelnosti marszala Czobjalsana“. Podana jest krótka charakterystyka wypadków w okresie przed i po zwycięstwie rewolucji ludowej. (ch)

NIEMIECKA REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA

3253. **Die Erfüllung des Planes im III. Quartal 1953.** Wirtschaft 1953, nr 33, str. 10.

Komunikat Urzędu Statystycznego NRD o wykonaniu planu gospodarczego w III kw. 1953 r. (m)

3254. **Erklärung der Regierung der DDR über die mit dem 11. Juni 1953 eingeleiteten neuen Massnahmen.** Wirtschaft 1953, nr 31, str. 3—5.

Tekst przemówienia premiera O. Grotewohla w Izbie Ludowej NRD w dn. 29.VII.1953 r. Pierwsze osiągnięcia w zakresie zaopatrzenia ludności w art. żywnościowe i art. codziennego użytku — w związku z realizowaniem w NRD „nowego kursu“. Wzrost płac. Znaczenie pomocy ZSRR. Stanowisko St. Zjedn. i innych państw „Bloku Atlantyckiego“ w kwestii niemieckiej świadczy o kontynuacji polityki wrogiej w stosunku do NRD i narodu niemieckiego. (m)

3255. KONOPLÓW A.: **Polityka ekonomiczna rządu Niemieckiej Republiki Demokratycznej.** Nowe Czasy 1953, nr 29, str. 8—12.

Omówienie „nowego kursu“ w polityce ekonomicznej NRD. Reakcja prasy krajów kapitalistycznych na „nowy kurs“ potwierdza słuszność nowej linii politycznej. (g)

3256. KOWALEWSKI J.: **Nowy kurs — ofensywa sił pokoju w NRD.** Nowe Drogi 1953, nr 8, str. 60—68.

Nowy kurs, zainicjowany przez partię i rząd NRD — jako polityka podnoszenia stopy życiowej ludności. Autor charakteryzuje istotę tej polityki na tle sytuacji gospodarczej i politycznej NRD (w porównaniu z innymi krajami demokratycznymi) oraz na tle sytuacji międzynarodowej. (s)

Zob. poz. 3373—74, 3391, 3642—43, 3651.

RUMUNIA

3257. J. SZ.: **Wykonanie rumuńskiego planu gospodarczego w II kw. 1953 r.** Gosp. plan. 1953, nr 9 str. 59—60. (g)

VIETNAM

3258. A. K.: **Ekonomika Demokratszeskoj Rjespubliki Vietnam.** Wniesz. Torg. 1953, nr 7, str. 33—40.

Artykuł informacyjny charakteryzuje gospodarczo-polityczną sytuację Vietnamu. Sukcesy demokratycznej republiki Vietnamu w dziedzinie odbudowy gospodarczej przeciwstawione są katastrofalnej sytuacji ekonomicznej terytoriów, pozostających pod francuską okupacją. (g)

3259. E. K.: **Acht Jahre Demokratische Republik Vietnam.** Wirtschaft 1953, nr 35, str. 13.

Rozwój gospodarczy demokratycznej republiki Vietnamu. Całkowity krach ekonomiczny terytoriów, pozostających pod okupacją francuską, na których ciągle rosła wpływy imperializmu amerykańskiego. (m)

WĘGRY

3260. J. A. G.: **Wykonanie planu na II kw. 1953 r. w Węgierskiej Republice Ludowej.** Gosp. plan. 1953, nr 9, str. 58—59. (g)

VI POLITYKA I GOSPODARKA ŚWIATOWA

ZAGADNIENIA OGÓLNE

3261. KONOPLÓW A.: **O znaczeniu części ekonomicznej porozumienia radziecko-niemieckiego.** Nowe Czasy 1953, nr 36, str. 10—13.

Autor charakteryzuje ekonomiczne znaczenie porozumienia radziecko-niemieckiego z dn. 22.VIII. br. przeciwstawiając prawdziwie internacjonalistyczną politykę ZSRR polityce wyzysku i dyskryminacji gospodarczej, stosowanej przez trzy mocarstwa okupacyjne w Niemczech Zach. (g)

3262. **O pomocy dla krajów gospodarczo zacofanych.** Nowe Czasy 1953, nr 32, str. 1—3.

Omówienie dyskusji w Radzie Gospodarczo-Społecznej ONZ nad sprawą pomocy dla krajów gospodarczo zacofanych. Głęboko internacjonalistyczne wypowiedzi przedstawicieli ZSRR i Polski odsłoniły zakusy państw imperialistycznych, które pod maską „pomocy“ chciałyby kontynuować wyzysk

kolonialny krajów o zacofanej strukturze gospodarczej. (g)

3263. PETR W.: **K otazce možnosti miroweho soužití dwou systemu.** Nowa Mysl 1953, nr 7, str. 586—607.

Artykuł omawia możliwości pokojowego współistnienia kapitalizmu i socjalizmu w warunkach, jakie ukształtowały się po II wojnie świat. Udział CzSR w walce o pokój. (c)

Zob. poz. 3684, 3695, 3698, 3704, 3709.

KRAJE KAPITALISTYCZNE

3264. AGIEJEW N.: **Ekonomičeskoje položenje Gôngkonga.** Wniesz. Torg 1953 nr 6, str. 42—45.

Artykuł informacyjny, omawiający katastrofalną sytuację gospodarczą w Hongkongu, będącą następstwem embargo na handel z Chińską Republiką Ludową. (g)

3265. ALEKSANDROW B.: **Bor'ba naroda Klenji za ziemię i swobodę.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 8, str. 110—120.
Na tle stosunków społeczno-gospodarczych i politycznych w Kenii autor charakteryzuje stopniowe narastanie ruchu narodowo-wyzwoleńczego ludności murzyńskiej. Przynoczone fakty obrazują niesłychany wyzysk ekonomiczny i ucisk polityczny mas chłopskich i robotniczych przez kolonizatorów angielskich. (s)
3266. **Die Allianz der I. G. Farbenindustrie mit der Wallstreet.** Berichte des deutschen Wirtschaftsinstituts 1953, nr 17, s. 17.
Autor, po scharakteryzowaniu zbrodniczych poczynań I. G. Farbenindustrie w czasie ostatniej wojny, omawia jego działalność powojenną. Koncern ten dzięki pomocy kapitału amerykańskiego odzyskał swą dawną pozycję. (k)
3267. ★ARCONADA F. M.: **Ispanja — kolonia janki.** Moskwa 1953. Izd. Inostr. Litier., s. 95, 1 nfb.
Drogi i metody podporządkowywania gospodarki hiszpańskiej monopolom amerykańskim. Charakterystyka ekonomicznej i politycznej sytuacji Hiszpanii. Thumaczenie pracy wybitnego działacza KP. Hiszpanii. Wstęp pióra S. A. Gonkonwskiego. (g) Zob. poz. 1385.
3268. ★ARCONADA F. M.: **Hiszpania kolonia amerykańska.** Tłum. z hiszp. Warszawa 1953. KiW, s. 84, 4 nfb. (g) Zob. poz. 3267.
3269. ★AWARIN W. Ja.: **Bor'ba za Tichij okiean.** Moskwa 1952. Gospolitizdat, s. 670, 4 nfb. Akad. Nauk SSSR. Inst. Ekonomiki.
Praca ta przynosi w pierwszej części wiele cennego materiału, obrazującego rozwój ekspansji Anglii i St. Zjedn. w rejonie Oceanu Spokojnego w okresie kapitalizmu wolnokonkurencyjnego i w pierwszej fazie imperializmu. W części drugiej autor przedstawia narastanie sprzeczności anglo-amerykańskich w pierwszym etapie ogólnego kryzysu kapitalizmu wskazując na modyfikacje, jakim uległy one w wyniku rozwoju imperializmu japońskiego. W części ostatniej zawarta jest charakterystyka sytuacji, jaka powstała w tej części świata w wyniku II wojny świat. oraz spotęgowania się ruchu narodowo-wyzwoleńczego ludów uciskanych. (g)
3270. BIEKLESZOW D.: **Ekonomiczeskoje położenie i wniesniąja torgowla Birmy.** Wniesz. Torg. 1953, nr 5, str. 34—40.
Artykuł informacyjny. Charakterystyka kolonialnej, uzależnionej od kapitału angielskiego, gospodarki narodowej Burmy. Struktura i rozmiary burmańskiego handlu zagranicznego. Wzrost ekspansji monopolu amerykańskich po II wojnie świat. (g)
3271. CWYLEW R.: **„Jewropiejskoje objedinenje ugla i stali“ i protivoriecznaja mieżdzu jewo uczastnikami.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 8, str. 75—90.
Autor charakteryzuje działalność tzw. „Europejskiego zjednoczenia węgla i stali“ jako superkartelu, obliczonego na realizację wojennej polityki amerykańskiego kapitału monopolistycznego. Na „zjednoczonym“ rynku trwa zażarta walka konkurencyjna między członkami kartelu; w walce tej najsilniejszą pozycję ekonomiczną zajmują magnaci przemysłowi Zagłębia Ruhry, dla których kartel stanowi dogodny narzędkie opanowania przemysłu Francji i pozostałych partnerów. (s)
3272. CZICZKOW W.: **Obostrjenje sopiernicestwa imperialistycznych dzierzaw w stranach Latinskoj Ameriki.** Kommunist 1953, nr 13, str. 106—119.
Autor charakteryzuje walkę konkurencyjną między monopolami głównych krajów imperialistycznych, toczącą się na terenie Ameryki Łacińskiej. W tej walce o rynki zbytu, źródła surowców i sfery zastosowania kapitału biorą udział przede wszystkim Stany Zjedn. i Anglia, ostatnio zaś co-
- raz silniej występują monopole japońskie i zachodnio-niemieckie. (s)
3273. ★DATLIN S.: **Narody Tunisa, Azira, Marokko w bor'bie za niezawisimost'.** Moskwa 1953. Gospolitizdat, s. 79, 1 nfb.
Zarys podboju Tunisu, Algieru i Maroka przez Francję. Ucisk ekonomiczny i polityczny podbitych narodów. Wzmoczona penetracja amerykańskiego kapitału do Algieru, Tunisu i Maroka po II wojnie świat. Spotęgowanie się ruchu narodowo-wyzwoleńczego. (g)
3274. DIKAŃSKI M.: **O odrodzeniu europejskiego kartelu stalowego.** Nowe Czasy 1953, nr 29, str. 3—7.
Zarys dziejów europejskiego kartelu stalowego w latach międzywojennych. Znaczenie planu Schumana dla powstania tajnego porozumienia monopolu stalowych Francji, Belgii, Luksemburga i Niemiec Zach. Wpływ, jaki wywarło odrodzenie kartelu na zaostrenie się walki konkurencyjnej na kapitalistycznym rynku stali i żelaza. (g)
3275. ★EATON J.: **Economics of Peace and War. An Analysis of Britain's Economic Problems.** London 1952, s. 112. **Rec. ALEKSANDROW I.:** Pagubnyje posledstwa militaryzacji Angji. Wopr. Ekonom. 1953, nr 8, str. 138—143.
Recenzja zaznajamia z treścią książki postępowego ekonomisty brytyjskiego, zawierającej analizę aktualnych problemów ekonomicznych Wielkiej Brytanii. Książka, oparta na obfitym materiale faktycznym, odsłania destrukcyjny wpływ militarystyki na gospodarkę brytyjską i na położenie mas pracujących. (s)
3276. **Die Entwicklung der westdeutschen Automobilindustrie.** Berichte des deutschen Wirtschaftsinstituts 1953, nr 13, s. 8.
Rozwój przemysłu samochodowego Niemiec Zach. po II wojnie świat. Walka konkurencyjna między przedsiębiorstwami tego przemysłu. Koszty związane z przestawieniem produkcji na tory wojenne pokrywane są drogą obniżenia stopy życiowej robotników. (k)
3277. **Die Entwicklung des Preisverhältnisses zwischen Agrar- und Industrieerzeugnissen.** Berichte des deutschen Wirtschaftsinstituts 1953, nr 16, s. 9.
Na podstawie obszernej literatury autor omawia zagadnienie nożyc cen na artykuły rolnicze i przemysłowe w państwach kapitalistycznych po II wojnie świat. Krytykuje niewłaściwy stosunek cen na artykuły rolnicze i przemysłowe, będący wynikiem zaostrenia się sprzeczności gospodarki kapitalistycznej. (k)
3278. J. M.: **Z gospodarki azjatyckich krajów systemu kapitalistycznego.** Gosp. plan. 1953, nr 9, str. 66—72.
Omówienie „Economic Survey of Asia and the Far East 1952“ (Bangkok 1953 r.). Recenzent wykazuje apologetyczny charakter wywodów burżuazyjnych, ONZ-owskich ekonomistów i statystyków. Nawet odpowiednio preparowane dane nie są w stanie ukryć wyzysku i nędzy ludów kolonialnych oraz kryzysu ekonomiki tych krajów. (g)
3279. jr.: **Kodeks pracy dla kolonii francuskich.** Prz. Zagad. socjal. 1953, nr 8, str. 38—40.
Walka ludności kolonii francuskich o kodeks pracy. Uchwalenie kodeksu przez Zgromadzenie Narodowe oraz usiłowania francuskiego ministra kolonii, zmierzające do pozbawienia go wszelkiej wartości praktycznej. (u)
3280. jr.: **Nędza Algerczyków we Francji.** Prz. Zagad. socjal. 1953, nr 9, str. 35—36. (u)
3281. JEGIERMAN E.: **Bor'ba italskich komunistow za diemokratyczskije prawa naroda i nacjonalnuju niezawisimost'.** Wopr. Filosof. 1953, nr 4, str. 112—126.
Formy i metody walki, prowadzonej w chwili bie-

- żące przez komunistów włoskich o prawa demokratyczne i niezawisłość narodową. (ch)
3282. KASZKAROW A.: **Ekonomika amerykańska na torach wojennych.** Nowe Czasy 1953, nr 31, str. 3—7. Omówienie oficjalnego wydawnictwa ministerstwa handlu St. Zjedn. „Problem rynków po rozszerzeniu przemysłu wojennego”. Recenzent, na podstawie danych, zaczerpniętych z tego wydawnictwa, wykazuje, że wszelki wzrost produkcji w St. Zjedn. od r. 1929 związany był z produkcją wojenną. Odpowiednio preparowane dane statystyczne nie są w stanie ukryć, że St. Zjedn. stoją w obliczu kryzysu ekonomicznego. (g)
3283. KRUGŁOW N.: **Obecna sytuacja w Indonezji.** Nowe Czasy 1953, nr 32, str. 28—32. Artykuł informacyjny omawia bieżącą sytuację gospodarczą i polityczną Indonezji. Rola obcego kapitału monopolistycznego. Trudności gospodarcze, wywołane zakazem handlu z obozem socjalizmu. Rozwój ruchu narodowo-wyzwoleńczego wśród mas ludowych. (g)
3284. ★ **Labor Fact Book 11.** New York 1953, s. 160. Rec. MOSZENSKIJ M.: Krasnoriecziwye fakty i cifry o posledstwach militaryzacji SSzA. Kommunist 1953, nr 11, str. 120—128. Omawiana książka stanowi 11 kolejny tom serii, wydawanej przez postepowe amerykańskie stowarzyszenie badawcze. Książka dostarcza bogatego materiału liczbowego i faktycznego, dot. sytuacji gospodarczej i politycznej St. Zjedn. oraz warunków życia amerykańskich mas pracujących w l. 1951—1953. Recenzent omawia treść książki i przytacza liczne dane statystyczne. Dane te świadczą o wypaczonej, jednostronnym charakterze ekonomiki St. Zjedn., która w ostatnich latach ulega coraz pełniejszej militaryzacji, co powoduje przyspieszenie pauperyzacji ludności pracującej. (s)
3285. LEMIN I.: **Bor'ba między głównymi kapitalistycznymi dierżawami za gospodstwo w koloniach i zawiśmych stranach.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 8, str. 57—74. Obszerne omówienie zag. walki o nowy podział świata między mocarstwami imperialistycznymi po II wojnie świat. Główną cechą tej walki jest rosnąca aktywność imperializmu amerykańskiego, który stopniowo wypiera swych konkurentów z zajmowanych przez nich pozycji w krajach zacofanych. Artykuł dostarcza m. in. wielu danych, obrazujących penetrację kapitału amerykańskiego na terytorium imperium brytyjskiego. (s)
3286. ŁUKASZEW K. I.: **Gieostrategiczeskije „koncepccij” amierikanskich geopolitikow.** Izw. wsiesojuz geogr. Obszczestwa 1953, nr 4, str. 423—433. Rozwój amerykańskich koncepcji geopolitycznych, przynajmiej St. Zjedn. przodujące miejsce na świecie. Omówienie apologetycznych teoryjek współczesnych amerykańskich geopolitikow, które są dowodem całkowitego marazmu burżuazyjnej geografii. Wykazanie, że głównym celem tych teorii jest zamaskowanie zbrojckiego charakteru amerykańskiego imperializmu. (g)
3287. MIENSZOW I.: **Libia.** Nowe Czasy 1953, nr 34, str. 29—31. Sytuacja gospodarcza i polityczna „niezawisłego” Zjednoczonego Królestwa Libii. Charakterystyka zacofanej ekonomiki Libii. Opanowanej przez wszechwładny kapitał angielski. (g)
3288. ★ MUKIERDZI R.: **Raboczij klass Indij.** Moskwa 1952. Izd. Inostr. Litier., s. 269, 3 nlb. Skrócone tłumaczenie pracy postepowego indyjskiego publicyisty, który w oparciu o bogaty materiał faktyczny przedstawia straszliwe warunki życia proletariatu indyjskiego. Bezgraniczna nędza jest następstwem nieograniczonej kapitalistycznej eksploatacji i kolonialnego wyzysku przez rodzimą burżuazję i monopolistów angielskich. Charakterystyka bohaterskiej walki indyjskiej klasy robot-
- niczej o znośne warunki życia i postęp. Obszerna przedmowa A. Aleksiejewa. (g)
3289. PALMA E.: **Gwatemala i jej problemy.** Nowe Czasy 1953, nr 37, str. 10—14. Sytuacja gospodarcza i polityczna Gwatemali. Sukcesy ruchu narodowo-wyzwoleńczego w walce z rodzimą reakcją i amerykańskim imperializmem. (g)
3290. RACIBORSKI J.: **Ruch narodowo-wyzwoleńczy w Czarnej Afryce.** Sprawy międzynar. 1953, nr 4, str. 69—79. Zarys historyczny narastania ruchu narodowo-wyzwoleńczego ludu murzyńskiego w koloniach afrykańskich. Na tle obecnej sytuacji ekonomicznej autor charakteryzuje aktualną fazę i formy tego ruchu skupiając główną uwagę na Kenii. (s)
3291. SIEDIN L.: **Zdemaskowane mity.** Nowe Czasy 1953, nr 30, str. 5—9. Omówienie obrad III zjazdu międzynarodowej konfederacji „wolnych” związków zawodowych — jawnej agencji imperializmu w ruchu robotniczym. Obrady wykazały całkowite podporządkowanie „niezależnej” konfederacji interesom amerykańskiego imperializmu. (g)
3292. SIENNICKI L.: **Po czterech latach rządów Adenauera w Niemczech Zachodnich.** Życie gosp. 1953, nr 25, str. 966—969. Przegląd danych, obrazujących aktualną sytuację gospodarczą Niemiec Zach. Sytuacja ta charakteryzuje się jednostronnym rozwojem produkcji zbrojeniowej przy ciągłym kurczeniu się konsumpcji mas pracujących. (s)
3293. SIENNICKI L.: **Uwagi o zyskach monopolii amerykańskich.** Życie gosp. 1953, nr 26, str. 1016—1019. Przegląd danych, obrazujących zyski największych monopolii amerykańskich, osiągnięte dzięki agresji w Korei i militaryzacji ekonomiki własnego kraju. (s)
3294. SIERGIEJEW W.: **Ekonomiczeskoje położenie i wnieszniaja torgowla skandinavskich stran w 1952 g.** Wnieszn. Torg. 1953, nr 6, str. 13—24. Trudności zmilitaryzowanej ekonomiki krajów skandynawskich w r. 1952. Wzrost zależności gospodarczej od St. Zjedn. powiększył deficyt dolarowy. Spadek produkcji artykułów masowego spożycia, jako następstwo wzmoczonej pauperyzacji mas pracujących. (g)
3295. STARKO G.: **Walka klasowa we Francji.** Nowe Czasy 1953, nr 35, str. 10—12. Omówienie przyczyn i przebiegu walki strajkowej robotników francuskich toczonej w sierpniu br. (g)
3296. SZIFRIN E.: **Obnieszczanje trudjaszczichsja fiermicrow SSzA.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 8, str. 101—109. Sytuacja w rolnictwie amerykańskim. Proces narastania kryzysu agrarnego w St. Zjedn. odbija się szczególnie dotkliwie na położeniu drobnych farmerów oraz robotników rolnych. Wiele aktualnych danych statystycznych. (s)
3297. ★ SZTIEPANOWSKY J.: **Narodnie oswozozenecke hnutí w kolonialnich a zawiślych zemich w druhe etapie wszeobecne krise kapitalizmu.** Praha 1953. Orbis, s. 32. Analiza podstawowych problemów krajów kolonialnych i zależnych w drugim etapie ogólnego kryzysu kapitalizmu. Autor podkreśla znaczenie walki narodowo-wyzwoleńczej ludów kolonialnych w ramach ogólnoswiatowej walki o pokój. (c)
3298. **Tätigkeit der „Export — Importbank“ der USA im Jahre 1952.** Finanzwirtschaft 1953, nr 15, str. 801—802. Udział Banku Eksportowo-Importowego w polityce imperialistycznej St. Zjedn. w r. 1952 w świetle danych statystycznych. (k)

3299. UFIMOM I.: **O koniunkturze kapitalistycznej w pierwszym półroczu 1953 g.** Wniesz. Torg. 1953, nr 8, str. 1—12.

Dalsze narastanie objawów kryzysu w krajach kapitalistycznych w pierwszym półroczu br. pomimo postępów militaryzacji ekonomiki. Dalszy spadek produkcji art. masowego spożycia i zmniejszanie się obrotów handlowych na kapitalistycznym rynku światowym, przy jednoczesnym zaostrzeniu się walki konkurencyjnej. Szczegółowe dane dot. koniunktury w pierwszym kwartale br. na światowym rynku zbożowym, drzewnym, kauczuku, metali i maszyn. (g)

3300. **Die Westberkner Elektroindustrie.** Berichte des deutschen Wirtschaftsinstituts 1953, nr 15, str. 1—6.

Rozwój przemysłu elektrotechnicznego w Berlinie Zach. po II wojnie świat. Dane, dotyczące zysków osiąganych przez kapitalistów oraz płac roboczych w tym przemyśle. (k)

3301. **Der Westdeutsche Kapitaleexport — ein Instrument zur Erzielung des Maximalprofits.** Berichte des deutschen Wirtschaftsinstituts 1953, nr 9, s. 18.

Eksport kapitału z Niemiec Zach. jako jeden ze środków umożliwiających realizację podstawowego prawa ekonomicznego kapitalizmu; jego źródła i formy. Tendencje rozwojowe tego eksportu. (k)

3302. ★ZAKRZEWSKI J.: **O ruchach i wojnach narodowo-wyzwoleńczych w krajach kolonialnych i zależnych.** Warszawa 1953. MON, s. 107, 1 nlb.

Znaczenie Rewolucji Październikowej dla rozwoju walki narodowo-wyzwoleńczej w koloniach i krajach zależnych. Omówienie zagadnień, związanych ze strategią i taktyką proletariatu w rewolucji kolonialnej. Wzrost walki narodowo-wyzwoleńczej w koloniach po II wojnie świat. Podkreślony jest wzrost agresywności imperializmu amerykańskiego oraz rola pravicowych socjalistów jako narzędzia tego imperializmu. (ch)

3303. **Zur Kartelldiskussion in Westdeutschland.** Berichte des deutschen Wirtschaftsinstituts 1953, nr 14, s. 9.

Kartele i monopole Niemiec Zach. w służbie imperializmu amerykańskiego; ich rozwój po II wojnie świat. (k)

3304. ★**Zubożenie i masowa ruina chłopstwa w krajach Europy Zachodniej.** Tłum. z ros. Warszawa 1953. KiW, s. 193, 1 nlb.

Zbiór artykułów, obrazujących położenie ekonomiczne i walkę chłopów z uciskiem we Francji, Włoszech, Niemczech Zach., Austrii i krajach skandynawskich po II wojnie świat. (ch)

Zob. poz. 3172—75, 3188, 3342, 3358, 3360, 3365, 3401, 3411, 3467, 3469, 3577, 3608, 3650, 3656, 3685—86, 3689—91, 3693—95, 3696—97, 3699, 3702—03, 3706—08.

VII PLANOWANIE GOSPODARKI NARODOWEJ

3305. BALIŃSKI B.: **O prawidłową klasyfikację gałęzi gospodarki narodowej.** Gosp. plan. 1953, nr 9, str. 33—39.

Autor, w oparciu o pracę T. W. Riabuszkina (zamieszczoną w „Sbornik statiej po woprosam ekonomiceskoj statistiki“ 1952. Gosstatizdat) omawia zagadnienie klasyfikacji gałęzi gospodarki narodowej. Krytykuje przyjęty przez PKPG schemat wykazując, że lepszy jest schemat podany przez Riabuszkina. Podkreśla znaczenie prawidłowej klasyfikacji dla planowania i statystyki gospodarki narodowej. Artykuł dyskusyjny. (g)

3306. HESSEL H.: **Die Bilanzierung in der Planung der Volkswirtschaft.** Wirtschaft 1953, nr 31, str. 8; nr 32, str. 7; nr 33, str. 6; nr 34, str. 8; nr 35, str. 9; nr 36, str. 8; nr 37, str. 8; nr 38, str. 8.

Dalsze artykuły z cyklu, omawiającego metodę bilansową w planowaniu gospodarki narodowej. Produkt globalny a bilans siły roboczej. Powstawanie i rozdział dochodu narodowego — porównawcze zestawienie dochodu narodowego ZSRR i Czechosłowacji. Schemat bilansu dochodu narodowego. Budżet państwowy — wpływy i wydatki. Problemy bilansowania siły nabywczej ludności. (m) Zob. poz. 2690.

3307. KOSTIENNIKOW W.: **Planowanie rozwoju chłojstwa ekonomicznych rajonów.** Plan. Choz. 1953 nr 4, str. 13—28.

Autor przedstawia obecny podział ZSRR na 13 rejonów gospodarczych dając krótką charakterystykę ekonomiczną każdego z nich. Podstawą rozwoju ekonomicznego każdego rejonu jest planowa specjalizacja i międzyrejonowy podział pracy. Autor omawia też główne zasady ogólne planowania rozwoju poszczególnych rejonów. (s)

3308. ★**Organizacja gospodarki narodowej.** Red. Doroszewicz M. Warszawa 1953. Polgos, s. 278, 2 nlb.

Praca omawia ogólne zasady organizacji gospodarki socjalistycznej. Analizuje organizację poszczególnych gałęzi gospodarki narodowej w Polsce

Lud. Charakteryzuje strukturę organizacyjną przedsiębiorstwa socjalistycznego, służb planowania, sprawozdawczości i zaopatrzenia materiałowego. Podręcznik dla technikum ekonomicznego, statystycznego, planowania przemysłowego i nieprzemysłowego. (g)

3309. ★PAJESTKA J.: **Planowanie gospodarki narodowej.** Warszawa 1953. Polgos, s. 234, 2 nlb.

Podstawy socjalistycznej gospodarki planowej oraz organizacja i metodologia planowania. Charakterystyka zagadnień, związanych z planowaniem socjalistycznej reprodukcji rozszerzonej w najważniejszych działach produkcji (przemysł, rolnictwo itd.) oraz podziału (inwestycje, płace robocze itd.). Szerzej potraktowano zagadnienie planowania produkcji w przemyśle oraz zasady i metody opracowywania planu techniczno-przemysłowo-finansowego. Podręcznik dla technikum ekonomicznego, statystycznego, planowania przemysłowego i nieprzemysłowego. (g)

3310. SCHEJBAL D., NECZAS L.: **Za sprawne a wzajemne wypracowanie statniho planu rozwoje narodniho hospodarstwi CzSR na r. 1954.** Plan. Hosp. 1953, nr 7—8, str. 443—453.

Stan prac nad przygotowaniem narodowego planu gospodarczego CzSR na r. 1954 oraz aktualne zadania, stojące przed czechosł. komórkami planowania. Podkreślenie konieczności usprawnienia planowania na szczeblu resortów. Zapewnienie jak największego udziału mas pracujących w opracowywaniu planu — niezbędnym warunkiem dalszego podniesienia poziomu pracy nad przygotowaniem planu techniczno-przemysłowo-finansowego. (c)

3311. SECOMSKI K.: **Rozwój teorii efektywności inwestycji w ZSRR a planowanie inwestycji w Polsce.** Gosp. plan. 1953 nr 9, str. 7—14.

Autor omawia sformułowane w ZSRR teorie efektywności inwestycji i wyciąga z nich wnioski dla planowania inwestycji w naszym kraju. Zajmuje się zagadnieniem kryteriów badań efektywności

i celowości inwestycji (kryteria generalne i podstawowe i ich wzajemne powiązanie). (g)

3312. URINSON M.: **O rabotie rajonnoj planowoj komissij.** Plan. Choz. 1953, nr 4, str. 80—88.

Artykuł konsultacyjny, wyjaśniający zadania i podstawy organizacyjne rejonowych komisji planowania w ZSRR. Autor omawia zasady sporządzania planów rejonowych w przemyśle, rolnictwie i gospodarce komunalnej. Przedstawia też organizację kontroli wykonania planów. (s)

3314. ALEKSANDROW N. G.: **K woprosu o sootnošenii ekonomičeskich i juridičeskich zakonow w soćjalističeskom obszczestwie.** Sowiet. Gosud. Prawo 1953, nr 4, str. 27—38.

Zagadnienie wzajemnego stosunku praw ekonomicznych do norm prawnych jako część obszerniejszego problemu — stosunku bazy do nadbudowy. Radzieckie państwo i prawo jako główne czynniki, zapewniające możliwość wykorzystania praw ekonomicznych w interesie społeczeństwa. (g)

3315. ★ **Arbitraż gospodarczy.** Ustawodawstwo gospodarcze. Teksty. Tom VI. Uzupełnienia II. Warszawa 1953. WP.

Uzupełnienie VI tomu tekstów ustawodawstwa gospodarczego (akty prawne, ogłoszone w okresie I. I. 1952 — 31. I. 1953). (g)

3316. BÖGELSACK U.: **Zur Durchsetzung des Vertragssystems.** Finanzwirtschaft 1953, nr 15, str. 791—795.

Omówienie niektórych zagadnień, związanych z systemem umów obowiązujących w NRD (kar umownych, niepłatności, wykonywania umów i in.). (k)

3317. BUCZKOWSKI S.: **Własność spółdzielcza w uspołecznionej gospodarce.** Prz. Ustawod. Gosp. 1953, nr 7, str. 240—244.

Stosunki majątkowe między organami operatywnego zarządu majątkiem państwa a spółdzielczością. Analiza orzecznictwa arbitrażowego i aktów prawnych, regulujących sprawę przenoszenia składników majątkowych pomiędzy państwowymi a spółdzielczymi jednostkami gospodarczymi w Polsce Lud. Omówienie zag. przesunięć majątkowych pomiędzy spółdzielniami. (o)

3318. CIECHOWICZ R.: **Z zagadnień rejestru przedsiębiorstw państwowych.** Finanse 1953, nr 4, str. 126—136.

Zestawienie norm prawnych, dotyczących rejestru przedsiębiorstw państwowych i ich dokumentacji rejestrowej. (k)

3319. HERMELIN A.: **Podstawowe warunki wszczęcia postępowania arbitrażowego.** Rachunk. 1953, nr 9, str. 396—402.

Omówienie praktyki arbitrażowej i wyjaśnienie na podstawie obowiązujących przepisów: jakie podmioty prawne mogą występować na drogę postępowania arbitrażowego, przeciwko komu, jakie spory mogą być przedmiotem tego postępowania oraz czym jest uwarunkowane przyjęcie do rozpoznania zgłoszonego sporu. (u)

3320. ★ **KECK Z.: Skorowidz przepisów prawnych — ogłoszonych w Monitorze Polskim w latach 1918—1939 i 1945—1952.** Wg. stanu prawnego na dzień 31 grudnia 1952 r. Warszawa 1953. WP, s. VIII, 135. (o)

3321. KLINDERA F.: **Uprawa patentoprawniho rzizeni.** Staweb. Prum. 1953, nr 17, str. 386—390.

Artykuł omawia nowe czeskośl. prawo patentowe wykazując, że likwiduje ono instytucje prawne gospodarki kapitalistycznej. (c)

3313. **Znaczenie bilansów materiałowych.** Gosp. mater. 1953, nr 17, str. 505—506.

Bilanse materiałowe jako uzasadnienie państwowego planu zaopatrzenia i podstawa planu rozdziału materiałów; ich rola przy ustalaniu właściwych proporcji gospodarki narodowej. Wytyczne dla opracowujących bilanse materiałowe. (u)

Zob. poz. 3476, 3514, 3527, 3568, 3720.

VIII USTAWODAWSTWO

3322. **Literatura po woprosam gosudarstwa i prawa.** Sowiet. Gosud. Prawo 1953, nr 4, str. 175—189.

Obszerna bibliografia czasopism i druków zwartych, poświęconych zagadnieniom państwa i prawa które ukazały się w okresie I—V. 1953 r. Układ bibliografii działowy; ważniejsze pozycje adnotowane. (g)

3323. **Polska Bibliografia Prawnicza.** Państwo i Prawo 1953, nr 5—6, str. 846—852; nr 7, str. 148—152; nr 8—9, str. 398—402.

Bieżąca bibliografia nieadnotowana, w układzie działowym artykułów i książek polskich, poświęconych zagadnieniom prawnym. (g)

3324. **Przegląd ustawodawstwa gospodarczego za czas od 15 kwietnia do 15 maja 1953 r.** (Dz. U. Nr 22—26) z uwzględnieniem uchwał, zarządzeń, instrukcji i okólników, ogłoszonych w Monitorze Polskim (M. P.), Biuletynie PKPG (Biul.) i Dziennikach Urzędowych (Dz. Urz.) Prz. Ustawod. gosp. 1953, nr 6, str. 211—216; nr 7, str. 249—252; nr 8, str. 292—298. (o)

3325. ★ **Przepisy dotyczące dostaw i robót.** Ustawodawstwo gospodarcze. Teksty. Tom II. Uzupełnienia IV. Warszawa 1953. WP.

Akty prawne, normujące dostawy i roboty na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej, ogłoszone w okresie I. I. 1952 — 31. XII. 1952. (g)

3326. ★ **Das Recht des Volkseigentums.** Tom I, II. Berlin 1952. Zentralverlag.

Zbiór norm prawnych, dotyczących własności społecznej w NRD. Najważniejsze działy obejmują normy z zakresu systemu finansowego ubezpieczeń, współzawodnictwa oraz poszczególnych gałęzi gospodarki narodowej. (k)

3327. STAŃSKI C.: **O powoływaniu organów przedsiębiorstwa państwowego.** Prz. Ustawod. gosp. 1953, nr 8, str. 276—284.

Omówienie, w oparciu o właściwe normy prawne, zagadnień dotyczących działania kierowniczych organów i pełnomocników przedsiębiorstwa państwowego. Szczegółowa charakterystyka zagadnienia powoływania i odwoływania oraz zakresu uprawnień i obowiązków dyrektorów, zastępców i pełnomocników. (o)

3328. SZALJUPA M. P.: **Chozlajstwiennyj dogowor i jewo rol w bor'bie za plan i chozrasczet.** Sowiet. Gosud. Prawo 1953, nr 4, str. 80—90.

Rozwój systemu umów planowych ZSRR jako czynnika umocnienia rozrachunku gospodarczego. Braki w realizacji systemu tych umów i związane z nimi zadania radzieckiego arbitrażu gospodarczego. (g)

3329. WENTOWSKI F.: **O karach umownych w budownictwie inwestycyjnym.** Prz. Ustawod. gosp. 1953, nr 6, str. 202—207.

Charakterystyka kar umownych w budownictwie inwestycyjnym. Omówienie zasadniczych elementów prawidłowego funkcjonowania instytucji kar umownych. Przykłady sposobów obliczania wysokości tych kar. (o)

3330. ★ **Zakonodawcze akty Chińskiej Narodnej Republiki.** Moskwa 1952. Izd. Inost. Litier., s. 423, 1 nrb. Zbiór aktów ustawodawczych Chińskiej Republiki Ludowej, dotyczących zagadnień ustroju państwowego, budownictwa gospodarczego i poszczególnych

dyscyplin prawnych. Zbiór poprzedza obszerna przedmowa J. F. Kowalewa. (g)

Zob. poz. 3226, 3356, 3366, 3439, 3447, 3450, 3480, 3511, 3532, 3723.

IX STATYSTYKA

ZAGADNIENIA OGÓLNE. TEORIA

3331. **BALEK A.: Zakon planowiteho proporcionalniho rozwoje narodniho gospodarstwa a statistika.** Statist. Obzor 1953, nr 9, str. 321—324.

W oparciu o pracę Stalina „Ekonomiczne problemy socjalizmu w ZSRR“ autor precyzuje zadania i funkcje statystyki w gospodarce socjalistycznej. (c)

3332. **EGERMAYER F.: Poznamky k theorii prumeru w statistice.** Statist. Obzor 1953, nr 7—8, str. 262—274.

Artykuł omawia teorię wartości średnich w statystyce. Charakteryzując szczegółowo wszystkie stosowane w statystyce wartości średnie autor udowadnia, że najdokładniejszą z nich jest średnia arytmetyczna. (c)

3333. **KORDA B.: Indexy w ekonomicke statistice.** Statist. Obzor 1953, nr 9, str. 324—336.

Rola indeksów w statystyce społeczno-gospodarczej. Rodzaje stosowanych indeksów; ich zastosowanie. Indeksy zbiorcze. (c)

3334. **STRACA O.: X Zjazd KSS a ulohy statistickéj služby.** Statist. Obzor 1953, nr 7—8, str. 245—249.

Omówienie aktualnych zadań statystyki słowackiej w świetle obrad i uchwał X Zjazdu KP Słowacji. Dotychczasowe błędy i niedociągnięcia. Nowe zadania, stojące przed gospodarką Słowacji wymagają dokonania odpowiednich zmian i usprawnienia służby statystycznej. (c)

3335. **Wyhlazka o schwalowaní operatiwnie-statistických wykazu a o povolovaní zvláštních statistických szetření.** Statist. Obzor 1953, nr 7—8 str. 252—256.

Pełny tekst, wraz z komentarzem, zarządzenia czechosł. Urzędu Statystycznego o trybie akceptowania operatywnej sprawozdawczości statystycznej oraz udzielania zezwoleń na przeprowadzanie specjalnych badań statystycznych. (c)

STATYSTYKA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA

3336. **BOLEK A.: Několik poznamek k práci resortní statistiky.** **NICZE J.: Výsledky prvních průhledů w ministerstvech.** Statist. Obzor 1953, nr 7—8, str. 257—262.

Dwa głosy w dyskusji na temat organizacji ewidencji i statystyki na szczeblu ministerstwa w CzSR. Autorzy podają przykłady niedociągnięć i wskazują na możliwości usprawnienia organizacji pracy komórek statystycznych poszczególnych resortów. (c)

3337. **CZERWENY A.: Pojem vlastních nakladu w průmyslu.** Statist. Obzor 1953, nr 9, str. 344—348.

Omówienie kosztów własnych przedsiębiorstwa przemysłowego z punktu widzenia statystyki

przemysłowej. Zadania statystyki na odcinku analizy dynamiki kosztów własnych. (c)

3338. **HERBST F.: Rządna ewidencja a statistika — nezbytny podklad k prowadení kontroly plnění planu.** Plan. Hosp. 1953, nr 7—8, str. 474—480.

Ujednolicenie sprawozdawczości i statystyki jako niezbędny warunek pełnej i systematycznej kontroli realizacji planu. Metody walki o przestrzeganie dyscypliny w zakresie sprawozdawczości, dot. realizacji planów gospodarczych. (c)

3339. **ODERFELD J.: Technika statistickéj kontroli jakości w toku produkci.** Prz. mechan. 1953, nr 7, str. 249—252.

Omówienie zagadnień praktycznych, związanych ze statystyczną kontrolą jakości w toku produkcji. Technika wprowadzania kart kontrolnych. Autor na przykładach liczbowych wykazuje, że właściwa kontrola statystyczna przyczyni się do osiągnięcia możliwie najwyższej jakości produkcji. (o)

3340. **STEJSKAL L.: Statistické metody zjištění sklizně zemědělských plodin.** Statist. Obzor 1953, nr 7—8, str. 290—303.

Statystyczne metody obliczania wielkości zbiorów piodów rolnych. Perspektywy przyszłych zbiorów. Metody szacowania wydajności z hektara. Sposoby określania strat przy zbiorach. (c)

3341. **ULLMANN O.: Předmět a ukoly statistiky komunálního a bytového hospodářství.** Statist. Obzor 1953, nr 9, str. 354—357.

Przedmiot i zadania statystyki gospodarki komunalnej i mieszkaniowej. Charakterystyka zmian na tym odcinku, związanych z wprowadzeniem w CzSR nowej metodyki planowania gospodarki narodowej. (c)

Zob. poz. 3305, 3348, 3459.

STATYSTYKA DEMOGRAFICZNA

3342. **POPOW A.: Rieakcionnyje teorij o narodonasienij.** Kommunist 1953, nr 12, str. 94—106.

Przegląd najnowszych teoryjek neomaltuzjańskich, otwarcie gloryfikujących wojnę i głoszących rękoma „konieczność“ walki z przyrostem naturalnym. Autor udowadnia, że neomaltuzjanizm jest obecnie jednym z najbardziej reakcyjnych prądów w socjologii burżuazyjnej, skierowanym przeciw interesom mas ludowych, a służącym kapitałowi monopolistycznemu. (s)

3343. **VIELROSE E.: Příčiny do demografii wsi polskéj w XVIII wieku.** Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych 1952, t. 14, str. 122—135.

Zagadnienia ruchu naturalnego ludności wiejskiej, opracowane na podstawie ksiąg chrztów. (ch)

X RACHUNKOWOŚĆ

3344. **Inwentaryzacja zapasów materiałowych w świetle nowych przepisów.** Gosp. mater. 1953, nr 17, str. 527—528. (u)

3345. **KLICZKA B.: Nowa uczelnia ewidencja uczelnia pomoc pro planowaní vlastních nakladu.** Plan. Hosp. 1953, nr 7—8, str. 460—466.

Znaczenie wprowadzonej ostatnio w CzSR nowej metody księgowania kosztów własnych. Wady dotychczasowej księgowania produkcyjnej i finansowej. Ścisłe powiązanie tej metody z metodyką planu kosztów własnych. Główne zasady nowego sposobu ewidencji. (c)

3346. KORYZNA Z.: **Dokumentacja pracy i plac.** Jej system oraz znaczenie dla stosunków pracy w przedsiębiorstwie uspołecznionym. Prz. Zagad. socjal. 1953, nr 9, str. 9—16.

Znaczenie dokumentacji pracy i plac dla prawidłowej organizacji pracy w przedsiębiorstwie oraz dla wzmocnienia dyscypliny plac. Omówienie podstawowych dokumentów, służących do ewidencjonowania pracy i plac. (u)

3347. MOSZCZYŃSKI J.: **Produkcja niezakończona.** Rachunk. 1953, nr 9, str. 402—406.

Określenie, co należy uważać za produkcję niezakończoną oraz w jaki sposób dochodzi do jej powstawania. Omówienie czynników wpływających na kształtowanie się stanu produkcji niezakończonej. (u)

3348. **Protokoły inwentaryzacji budów.** Rachunk. 1953, nr 9, str. 415—418.

Omówienie (na przykładzie) trybu postępowania przy ustalaniu zgodności danych sprawozdawczości rzeczowej z danymi sprawozdawczości finansowej przy pomocy protokołów inwentaryzacyjnych, sporządzanych przez przedsiębiorstwa wykonawstwa inwestycyjnego. (u)

3349. RADZIWINOWICZ A.: **Normatywny rachunek kosztów.** Życie gosp. 1953, nr 24, str. 893—896.

Zasady normatywnej kalkulacji kosztów własnych i warunki jej zastosowania. Autor zaleca ten system jako posiadający znaczną przewagę nad systemem zleceniowo-doliczeniowym. M. in. obrachunek normatywny pozwala na ścisłą kontrolę wydatków w toku produkcji i na bieżące usuwanie niedociągnięć. (s)

3350. ★ROMANOWSKI J., SIKORSKI Z.: **Tablica obliczenia procentów liczb od 1 do 10 000 przy stopach procentowych od 0,1% do 99%.** Warszawa 1953. Polgos, s. 221. (k)

3351. ★SKRZYWAN S., FEDAK Z.: **Rachunkowość w przemyśle.** Warszawa, Polgos, cz. I, 1952, s. 208; cz. II, 1953, s. 319. **Rec. T. S.:** Książka o rachunkowości w przemyśle. Życie gosp. 1953, nr 24, str. 926—927.

Recenzent ocenia książkę jako pozycję ważną i pożyteczną zarówno dla słuchaczy szkół ekonomicznych jak i dla księgowych praktyków. Sugeruje pewne poprawki metodologiczne, dot. wiązania teorii z praktyką oraz wskazuje na konieczność kilku uściśleń terminologicznych. (s) Zob. poz. 2704.

3352. ★**Smiernice k ucztoiwie osnowie pro organisace spotrzebnih družstwevniectwi.** Praha 1953. Orbis. s. 192.

Wytyczne Min. Finansów CzSR, ustalające zasady jednolitej organizacji księgowości w spółdzielczości spożywców oraz terminowego składania sprawozdań i wykazów. (c)

3353. SOWA K.: **O systematyczną i planową mechanizację rachunkowości.** Życie gosp. 1953, nr 26, str. 999—1001. (s)

3354. SZARF T.: **Rozliczanie kosztów delegacji robotników zamiejscowych.** Rachunk. 1953, nr 9, str. 424—427.

Opis usprawnienia, polegającego na zbiorczym rozliczaniu kosztów delegacji robotników. (u)

3355. ŚWIETLIICKI W.: **Rola i zadania księgowych — rewidentów.** Życie gosp. 1953, nr 26, str. 997—999.

Autor wskazuje na nagłą potrzebę usprawnienia systemu kontroli wewnętrznych przez wzmocnienie aparatu księgowo-rewizyjnego. (s)

3356. ★TOMEK R.: **Hlawni ucetni a jeho ukoly w socialistickem hospodarstwi.** Praha 1953. Orbis.

Zadania i kompetencje głównego księgowego, wpływające z wprowadzonych ostatnio w CzSR ustaw i rozporządzeń wykonawczych o roli głównego księgowego i organizacji księgowości. (c)

3357. WSK: **Das Rechnungswesen der Landwirtschaftlichen Produktionsgenossenschaften in der Volksrepublik Polen.** Finanzwirtschaft 1953, nr 15, str. 815—816.

Autor omawia rozwój metod planowania finansowego oraz rachunkowość w spółdzielniach produkcyjnych w Polsce. (k)

Zob. poz. 3337—38, 3381, 3489, 3504, 3727.

XI FINANSE

ZAGADNIENIA OGÓLNE

3358. ★ALEKSIEJEW A. M.: **Wojennyje finanse kapitalisticheskich gosudarstw.** Wyd. II. uzupełn. Moskwa 1952. Gospolitizdat, s. 508.

Omówienie sposobów pokrywania wydatków wojennych w St. Zjedn., Anglii, Francji i Niemczech. Autor wykazuje że wydatki te obciążały masy pracujące tych krajów. (k)

3359. **Bibliografia finansowa, Cz. I. Artykuły, Cz. II. Książki.** Finanse 1953, nr 4, str. 145—159.

Nieadnotowane zestawienie artykułów, opublikowanych w czasopiśmie polskich oraz książek, wydanych w języku polskim w okresie od maja do lipca 1953 r. (k)

3360. ★**Inostrannyj kapital w priedprijatjach zapadnoj Germanii.** Tłum. z niem. Moskwa 1953. Izd. Inostr. Litier., s. 463, 1 nlb.

Udział i rola kapitałów obcych we wszystkich gałęziach gospodarki narodowej Niemiec Zach. Podano tablice, ilustrujące udział kapitałów obcych w poszczególnych przedsiębiorstwach. Skorowidz przedsiębiorstw zagranicznych i niemieckich. (ch)

3361. ISAJEW B.: **Ukriepljenje finansow i dienieżnowo obraszczienja Bolgarji.** Finanse i Kriedit 1953, nr 6, str. 46—51.

Najważniejsze etapy rozwoju finansów i kredytu Bułgarskiej Republiki Ludowej. (k)

3362. ★KUROWSKI L.: **Finanse i kredyt.** Warszawa 1952. Z. I, s. 82; z. II, s. 28; z. III, s. 42; z. IV, s. 29. (Masz. pow.) (+)

Charakterystyka najważniejszych urzędów polskiego systemu finansowego, jak np. struktury budżetu, jego dochodów i wydatków, pożyczek i in. Wykłady wygłoszone na Wyższym Kursie Finansowym w Skolimowie. (k)

3363. **Literaturverzeichnis 1953, II Quartal (Zeitungen und Zeitschriften).** Finanzwirtschaft 1953, nr 16, str. 891—895.

Nieadnotowane zestawienie artykułów na tematy finansowe opublikowanych w prasie i czasopiśmie NRD w II kw. 1953 r. (k)

3364. **POGRIEBINSKI A.: Finanse i finansowaja politika carskoj Rossji s konca XIX wieka do pierwoj mlrowoj wojny.** Finanse i Kriedit 1953, nr 6, str. 77—88.

Opierając się na obszernej literaturze i danych statystycznych autor przedstawia rozwój finansów i polityki finansowej Rosji carskiej od końca XIX w. do 1914 r. (k)

3365. SICKERT U.: **Der Kapitalexpert Westdeutschlands.** Finanzwirtschaft 1953, nr 14, str. 742—744.

Na podstawie materiału faktycznego autorka omawia najważniejsze formy i metody eksportu kapitału z Niemiec Zach. oraz źródła jego pochodzenia. (k)

3366. St. K.: **Przegląd przepisów finansowych ogłoszonych od dnia 1 maja do dnia 30 czerwca 1953 r.** *Finanse* 1953, nr 4, str. 140—144. (k)

3367. **Uluczszat' i sowierszenstwowať rabotu finansowo aparata.** *Finansy i Kriedit* 1953, nr 6, str. 3—8.
Niedociągnięcia w pracy niektórych komórek radzieckiego aparatu finansowego. Konieczność usprawnienia pracy tych organów na odcinku poboru podatków, sprawozdawczości i in. (k)

Zob. poz. 3181—82, 3388.

SYSTEM BUDŻETOWY

3368. **Budżety państw demokracji ludowej — budżety pokoju i dobrobytu.** *Finanse* 1953, nr 4, str. 3—14.
Struktura dochodów i wydatków budżetów europejskich państw dem. lud. na r. 1953. Odmienny charakter budżetów państw kapitalistycznych i państw dem. lud. oraz wyższość tych ostatnich nad budżetami państw burżuazyjnych. (k)

3369. ★DIETRICH T.: **Budżet Polski Ludowej.** Warszawa 1953, s. 36. (Wykład wygłoszony w Szkole Partyjnej przy KC PZPR) (!) (k)

3370. PLOTNIKOW K.: **Budżet mirnowo rozwitja Sowietsoj strany.** *Kommunist* 1953, nr 12, str. 51—65.
Omówienie budżetu państwowego ZSRR na r. 1953. Autor przez bezpośrednie porównanie charakteryzuje wyższość budżetu ZSRR nad budżetami krajów kapitalistycznych, omawiając następnie wykorzystanie budżetu radzieckiego dla rozwoju gospodarki narodowej i podnoszenia dobrobytu ludności. Oddzielnie przedstawiono też zag. stałego wzrostu dochodów budżetowych ZSRR. (s)

3371. Po Ji-po: **Der Staatshaushalt der Volksrepublik China.** *Finanzwirtschaft* 1953, nr 13, str. 689—690; nr 14, str. 745—747.
Omówienie przez Ministra Finansów Chińskiej Republiki Lud. wykonania budżetu Chin Lud. za r. 1952 oraz struktury dochodów i wydatków budżetu na r. 1953. (k)

3372. ★**Pokojowy budżet siły i rozwoju Polski.** Warszawa 1953, KiW s. 156.
Referat Min. Finansów T. Dietricha i wyjątki przemówień posłów, wygłoszonych na sesji budżetowej Sejmu, odbytej w dn. 4—6.IV.1953 r. (k)

3373. ★SCHMIDT J.: **Wirtschaftliche Rechnungsführung und Besteuerung.** Berlin 1953. *Die Wirtschaft*, s. 172, 4 nlb.
Obszerna charakterystyka zasad rozrachunku gospodarczego i systemu podatkowego w NRD. M. in. omówiono współzależność między systemem budżetowym a systemem finansowym przedsiębiorstw. Tendencje rozwojowe podatków w NRD. Obszerna bibliografia. (k)

3374. SCHMIDT M.: **Die neue Abgabenpolitik unserer Regierung.** *Finanzwirtschaft* 1953, nr 16, str. 845—849.
Wiceminister Finansów NRD omawia najważniejsze założenia nowej polityki podatkowej Rządu NRD, dot. opodatkowania gospodarki kapitalistycznej i drobnotowarowej i ulg podatkowych dla tej gospodarki. (k)

3375. SIENNICKI L.: **Budżet państwowy ZSRR na rok 1953.** *Życie gosp.* 1953, nr 24, str. 917—920. (s)

3376. SZYMAŃSKI M.: **Ocena katastru w świetle potrzeb gospodarki socjalistycznej.** *Prz. geodez.* 1953, nr 8, str. 220—222.
Charakterystyka katastrów gruntowych polskich oraz katastru prowadzonego w ZSRR. Negatywna ocena dotychczasowych prac katastralnych w związku z przemianami polityczno - społecznymi na wsi. Wskazówki, dot. usunięcia obecnych niedociągnięć na tym odcinku. (o)

3377. WERALSKI M.: **Rozwój podatku gruntowego w ZSRR.** *Finanse* 1953, nr 4, str. 93—103.

Rozwój podatku gruntowego w okresie od Rewolucji Październikowej do chwili obecnej. Autor wykazuje, że podatek ten był wykorzystywany przez Państwo Radzieckie jako narzędzie likwidacji klas wyzyskiwaczy na wsi oraz czynnik rozwoju produkcji rolniczej. (k)

3378. WILKE H.: **Die Lehren aus der Entwicklung der differenzierten Umsatzsteuer in der UdSSR für die Neuregelung unseres Abgabensystems.** *Finanzwirtschaft* 1953, nr 12, str. 622—624; nr 13, str. 684—686.

Analiza rozwoju radzieckiego podatku obrotowego. Omówienie zagadnień, związanych z wprowadzeniem tego podatku w przedsiębiorstwach socjalistycznych w NRD. (k)

3379. ZDANOW N., KUZNIECOW N.: **Uluczszat' riewizjonnuju rabotu finansowych organow po nalogam.** *Finansy i Kriedit* 1953, nr 7, str. 51—54.

Krytyka niedociągnięć w pracy niektórych organów finansowych ZSRR na odcinku kontroli poboru podatków. Przykłady pracy wzorowej. (k)

Zob. poz. 3165.

FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

3380. BIRMAN A.: **Die Finanzplanung der Betriebe.** *Finanzwirtschaft* 1953, nr 12, str. 620—622; nr 14, str. 738—740.

Streszczenie pracy autora radzieckiego zamieszczonej w czas. „*Finansy i Kriedit ZSRR*“ 1953 nr 1 (k)
Zob. poz. 1478.

3381. CEWE J.: **Analiza gospodarki finansowej i wykonania preliminarza wydatków jednostki budżetowej.** *Finanse* 1953 nr 4, str. 78—92.

Ogólne zasady analizy formalno-rachunkowej oraz wykorzystanie jej przy przeprowadzaniu analizy ekonomicznej gospodarki finansowej jednostki budżetowej. Fragment książki przygotowanej do druku. (k)

3382. ★SOPIŃSKI S.: **Materiały zastępcze do przedmiotu planowanie finansowe.** Warszawa 1953. PWSZ, s. 143. (Masz. pow.)

Technika sporządzania planu kosztów własnych i planu finansowego. Kontrola wykonania tych planów. Podręcznik dla technikum włókienniczych. (k)

3383. SZUWAŁOW A.: **W bor'bie za mobilizacju wnutriennich riezierwow w chozjajstwie.** *Finansy i Kriedit* 1953, nr 6, str. 33—36.

Na podstawie przykładów autor wykazuje istnienie rezerw wewnętrznych w przedsiębiorstwach i podaje sposoby ich wykorzystania (mechanizacja pracy, racjonalizatorstwo i in.) (k)

3384. WINTER E.: **Zasady opracowania projektów planów finansowych na rok 1954.** *Finanse* 1953, nr 4, str. 71—77.

Omówienie najważniejszych zmian w zakresie trybu planowania finansowego: wprowadzenie odgórnego planowania finansowego, saldowej metody rozliczeń z budżetem, nowego systemu obliczania obniżki kosztów własnych i in. — w związku z opracowywaniem planu na r. 1954. (k)

Zob. poz. 3357, 3421, 3486, 3488—91, 3493, 3495—96, 3501—02, 3505, 3509—11, 3522, 3530—31, 3538, 3544, 3548, 3597, 3600, 3604, 3609, 3615, 3637, 3665, 3701.

FINANSOWANIE INWESTYCJI

3385. BARAN S.: **W sprawie systemu kredytowania inwestycji spółdzielni zrzeszonych w centralach.** *Finanse* 1953, nr 4, str. 32—46.

Autor precyzuje wnioski, które należałoby uwzględnić przy reformie systemu kredytowania inwestycji

cji i kapitalnych remontów spółdzielczości (pogłębienie zasady samofinansowania inwestycji przez spółdzielczość, dalsza centralizacja tych środków itd.). Omawia organizację tego systemu w ZSRR. Artykuł dyskusyjny. (k)

3386. ★BUZYRIEW W.: **Finansировanie i krieditowanie kapitalnych wlożeńii.** 1952. Gosfinizdat. **Rec. SUPRUNIENKO I.** *Finansy i Kriedit* 1953, nr 6, str. 89—92.

Recenzent zaznaja, z treścią książki oraz wskazuje na jej niedociągnięcia, m. in. na niewłaściwe omówienie zagadnienia kapitalnych remontów, amortyzacji itp. (k) Zob. poz. 2760.

3387. K. L-ki: **Planowanie środków finansowych na kapitalne remonty w roku 1954.** *Inwest. i Budown.* 1953, nr 9, str. 31.

Omówienie instrukcji, stanowiącej załącznik do Zarządzenia Przewodniczącego PKPG Nr 198 z 13 lipca 1953 r. Instrukcja przewiduje odmienny, bardziej elastyczny od stosowanego dotąd, system ustalania procentowych wskaźników podziału amortyzacji oraz centralizowanie tzw. rezerwy awaryjnej. (u)

Zob. poz. 3397, 3507, 3514, 3515, 3518.

OBIEG PIENIĘŻNY I KREDYT

3388. BACZURIN A.: **Budżetnoje planirowanie ważnoje orudje kontrola rublem.** *Finansy i Kriedit* 1953, nr 6, str. 9—16.

Charakterystyka zadań planowania budżetowego w ustroju socjalistycznym oraz prawa planowego, proporcjonalnego rozwoju gospodarki. Omówienie niektórych zagadnień, związanych z planowaniem budżetowym w ZSRR; wykonania budżetów, normowania wydatków budżetowych i in. (k)

3389. BARKOWSKIJ N.: **Bankowskij kriedit i małaja młechanizacija prozwodstwa.** *Finansy i Kriedit* 1953, nr 6, str. 34—41.

Gospodarcze znaczenie małej mechanizacji procesów produkcyjnych w ZSRR. Zadania kredytu bankowego na tym odcinku. (k)

3390. ★BATYRIEW W. M.: **Organizacija i planirowanie dienieźnoje obraszczenijsja w SSSR.** Moskwa 1952. Gosfinizdat, s. 288. **Rec. SZENGIER J. J.** *Sowiet. Kniga* 1953, nr 7, str. 90—93.

Książka — zdaniem recenzenta — ma poważne zalety jako podręcznik do kształcenia specjalistów w dziedzinie planowania i organizacji obiegu pieniężnego. Recenzja zaznaja, z treścią książki zwracając uwagę na pewne usterki i braki. (s)

3391. BECKER K., MÜLLER R.: **Die neuen Massnahmen auf dem Gebiet des Kredits.** *Finanzwirtschaft* 1953, nr 16, str. 849—852.

Zmiany w polityce kredytowej w stosunku do gospodarstw indywidualnych, budownictwa domów mieszkaniowych oraz przedsiębiorstw prywatnych jako wyraz nowego kursu polityki gospodarczej NRD. (k)

3392. BOES W.: **Vereinheitlichung der Technik des zwischenstaatlichen Bankverkehrs im Lager der Demokratie und des Sozialismus.** *Finanzwirtschaft* 1953, nr 14, str. 761.

Możliwości ujednoczenia techniki rozliczeń w obrocie płatniczym między bankami państwowymi obywateli socjalizmu i demokracji. (k)

3393. CLAUSS W.: **Ist die Abgabefrist von 11 Tagen für Haushaltsorganisationen im RE-Verfahren unbedingt notwendig?** *Finanzwirtschaft* 1953, nr 14, str. 764.

Możliwości skrócenia jedenastodniowego czasokresu akceptu do siedmiodniowego przy rozliczeniach jednostek budżetowych. (k)

3394. ★**Dienieźnoje obraszczenie i kriedit SSSR.** Pod red. W. W. Ikonnikowa. Moskwa 1952, Gosfinizdat, s. 456.

Wnikliwa analiza rozwoju systemu kredytowego i pieniężnego w Rosji carskiej w okresie kapitalizmu oraz w ZSRR. Obecny system kredytowy, system rozliczeń oraz obieg pieniężny autor przedstawił w powiązaniu z zagadnieniami ekonomicznymi budownictwa komunizmu w ZSRR. (k)

3395. DYMSZIC I. A.: **Podstawowe formy rozliczeń w ZSRR.** *Prz. Ustawod. gosp.* 1953, nr 8, str. 289—292.

Szczegółowe omówienie obowiązujących w ZSRR form bezgotówkowych rozliczeń przedsiębiorstw, organizacji i instytucji (akcepty, akredytywy, przekazy, rachunki specjalne). Tłum. wyjątków z książki D. Gusakowa i J. A. Dymszica pt. „Obrót pieniężny i kredyt w ZSRR. (o)

3396. **Dwoji mienowa reforma — dwoji wysledek.** *Statist. Obzor* 1953, nr 9, str. 358—360.

Interesujące zestawienie wyników dwu reform pieniężnych — czechosłowackiej i austriackiej. Artykuł jasno wykazuje wyższość i zalety reformy pieniężnej, przeprowadzonej w czerwcu br. w CzSR. (c)

3397. ★GREBIEN J. B.: **Operacje wykonywane przez Gosbank na zlecenie Banków Inwestycyjnych.** Tłum. z ros. Warszawa 1953. (Masz. pow.) (!)

Tryb przeprowadzania i ewidencjonowania oraz kontrola operacji bankowych (finansowania inwestycji, udzielania kredytów krótkoterminowych, różnych rozliczeń i in.) przez oddziały Banku Państwa na zlecenie banków specjalnych w ZSRR. (k)

3398. KAWCZYŃSKI A.: **Rozliczenia centralnych zarządów z tytułu wpłat z zysku i pokrycia strat.** *Finanse* 1953, nr 4, str. 47—70. (k)

3399. KOWALENKO G.: **Czotko powiesti krieditowanije i rasczety po zagotowkam.** *Finansy i Kriedit* 1953, nr 7, str. 18—22.

Niedociągnięcia w pracy Banku Państwa w zakresie kredytowania i finansowania kolchozów oraz organizacji skupu produktów rolnych w ZSRR. (k)

3400. SEHLKE H., SCHUMACHER R.: **Der neue Kurs der Rieglerung der Deutschen Demokratischen Republik und die Kreditpolitik der Deutschen Bauern-Bank.** *Finanzwirtschaft* 1953, nr 16, str. 875—879.

Charakterystyka obecnej polityki kredytowej Niemieckiego Banku Chłopskiego w stosunku do gospodarstw indywidualnych i wspólnych. Artykuł wyjaśnia nową politykę Rządu NRD na wsi. (k)

3401. ★SMIRNOW A. U.: **Młieźdunarodnyje rasczety i krieditynje odnoszenija wo wniesniej targowle SSSR.** Moskwa 1953, Wnieszorgizdat, s. 280.

Podręcznik poświęcony zag. kredytowania przedsiębiorstw handlu zagranicznego w ZSRR oraz zag. organizacji i techniki rozliczeń międzynarodowych. Jest to pierwsze opracowanie tych zagadnień. (k)

3402. ★TRAMPCZYŃSKI W.: **System kredytowy i pieniężny w Polsce Ludowej.** Warszawa 1953, s. 31. (Wykład wygłoszony w szkole Partyjnej przy KC PZPR!) (k)

3403. ULIŃSKI W., KRÜGER K.: **Finanzielle Hilfe für die volkseigenen Güter.** *Wirtschaft* 1953, nr 32, str. 4.

Nowe zasady udzielania przez Bank Emisyjny kredytu spółdzielniom produkcyjnym w NRD. (m)

3404. **Zakrieplit' uspiechi razmieszczenijsja nowowo gosudarstwiennowo zajma.** *Finansy i Kriedit* 1953, nr 7, str. 3—6.

Ogólna charakterystyka pożyczki w 1953 r. w ZSRR. Braki w pracy organów finansowych i ich zadania zapewnienia pełnej wpłaty sum zadeklarowanych przez ludność. (t)

Zob. poz. 3248, 3298, 3655.

UBEZPIECZENIA GOSPODARCZE

3405. ★BANASIŃSKI A.: **Matematyka ubezpieczeniowa**. Warszawa 1953. Polgos, s. 227, 1 nb.

Praca omawia podstawowe zasady matematyki ubezpieczeniowej. Rozdz. I i II podają niezbędne wiadomości z zakresu matematyki finansowej i teorii prawdopodobieństwa. Rozdz. III i IV zawierają podstawowe zasady kalkulacji w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych. Przykładowe tematy i ćwiczenia. Podręcznik dla technikum ubezpieczeniowego. (g)

3406. HERRMANN A.: **Zur Geschichte der Versicherung**. Finanzwirtschaft 1953, nr 14, str. 776—777.

Omówienie rozwoju ubezpieczeń, szczególnie w okresie wczesnego kapitalizmu. (k)

3407. MILNER A.: **Czto tormozit' razwtje licznowo strachowanja**. Finansy i Kriedit 1953, nr 7, str. 60—63. Analiza przyczyn, hamujących rozwój osobowych ubezpieczeń społecznych w ZSRR. (k)

3408. RÜHL H.: **Zur Neuregelung der freiwilligen Versicherung in der Sozialversicherung**. Finanzwirtschaft 1953, nr 16, str. 855—858.

Artykuł informacyjny, charakteryzujący nowe zarządzenia Rządu NRD, dot. przywrócenia różnych ubezpieczeń dobrowolnych, jak np. na wypadek choroby, starości, śmierci i in. (k)

3409. SZERMIENIEW M.: **Strachowyje fondy socjalistyczekowo gosudarstwa**. Finansy i Kriedit 1953, nr 6, str. 23—32.

Znaczenie funduszy ubezpieczeniowych i rezerw w państwie socjalistycznym oraz ich uzasadnienie ekonomiczne. (k)

XII P R A C A

ZAGADNIENIA OGÓLNE

3410. GROMADZKI J.: **Bibliografia z dziedziny zagadnień socjalnych i pokrewnych**. Prz. Zagad. socjal. 1953, nr 8, str. 52—56; nr 9, str. 45—48. (u) Zob. poz. 2798.

3411. ★PASZERSTNIK A. Je., LEWIN I. D.: **Prinuditielnyj trud i rabstwo w stranach kapitała**. Moskwa 1952. Izd. Akad. Nauk. SSSR, s. 304. Rec. WIENIE-

DIKTOW N. A. Sowiet. Kniga 1953, nr 7, str. 97—100.

Książka zawiera przegląd i analizę form pracy przymusowej i niewolniczej, występujących w krajach kapitalistycznych. Recenzent wskazuje jednak na liczne braki, które obniżają jej wartość. Najwyżej ocenia rozdziały, poświęcone charakterystyce prawa pracy w ZSRR w przeciwstawieniu do krajów kapitalistycznych. (s)

Zob. poz. 3284, 3288, 3477, 3481, 3487.

KADRY — ZATRUDNIENIE

3412. A. M.: **Zasady zawierania umów o werbunek w Czechosłowacji**. Prz. Zagad. socjal. 1953, nr 8, str. 40. (u)

3413. HEINZE H.: **Probleme der Arbeitskräfteleitung**. Sozfürsorge 1953, nr 12, str. 356—359.

Zagadnienie właściwej polityki kadrowej w przedsiębiorstwach produkcyjnych NRD. Krytyka usterek w dotychczasowej pracy i wskazówki na przyszłość. (m)

3414. KRZYŻEWSKI T.: **O prawidłowość etatyzacji komórek zarządu i „ruchu“ w przedsiębiorstwach socjalistycznych**. Ekon. Org. Pracy 1953, nr 7, str. 327—328.

Omówiono, na przykładzie przedsiębiorstw budowlanych, następujące kryteria etatyzacyjne: kryterium stopnia wykształcenia i fachowości kadr, kryterium lokalizacyjne (warunków lokalnych) kryterium wielkości planu operatywnego i organizacji przedsiębiorstwa socjalistycznego. (o)

3415. LIPIŃSKI A.: **Kartkowy system kontroli etatów i funduszu płac**. Ekon. Org. Pracy 1953, nr 7, str. 325—326.

Praktyczne wskazówki, dot. prowadzenia ewidencji kartkowej zatrudnienia i funduszu płac w przedsiębiorstwach. (o)

3416. MATEJKO A.: **Szkolenie państwowych rezerw pracy w Czechosłowacji**. Prz. Zagad. socjal. 1953, nr 9, str. 36—37.

Organizacja szkół państwowych rezerw pracy w CzSR, dostarczających najważniejszym gałęziom gospodarki narodowej wykwalifikowanych robotników. Planowe zatrudnienie absolwentów tych szkół. (u)

3417. MILDE H.: **Zur Qualifizierung der Arbeitskräfte im Handel**. Handel 1953, nr 11, str. 221—222.

Autor omawia zagadnienie podnoszenia kwalifikacji kadr handlu uspołecznionego w wykonaniu uchwały Rady Ministrów NRD z lutego 1953 r. o reorganizacji Ministerstwa Handlu i Zaopatrzenia oraz aparatu handlu. (m)

3418. PLESZKO W.: **Zorganizowany werbunek siły roboczej w ZSRR**. Prz. Zagad. socjal. 1953, nr 8, str. 4—10.

Formy organizacji werbunku siły roboczej w ZSRR; organy werbunkowe. Założenia ogólne systemu werbunku; zadania i źródła werbunku, zatrudnianie miejscowej siły roboczej. Planowanie werbunku. (u)

3419. STEFAŃSKA D.: **Planowanie zatrudnienia pracowników zatrudnionych bezpośrednio przy produkcji i pracach normowanych**. Ekon. Org. Pracy 1953, nr 7, str. 318—322.

Zadania planu zatrudnienia w przedsiębiorstwach produkcyjnych. Metody opracowania planu jako czynnika, określającego zapotrzebowanie na siłę roboczą. Projekty nowej dokumentacji, zmierzające do likwidacji przerostów personalnych. (o)

Zob. poz. 3437.

WSPÓLZAWODNICTWO —
RUCH RACJONALIZATORSKI

3420. ABERSPACH H.: **Der Wettbewerb hilft entscheidend an der Verwirklichung unserer Ziele**. Sozfürsorge 1953, nr 16, str. 482—483.

Znaczenie współzawodnictwa pracy dla realizacji zadań planowych w NRD. Dotychczasowe doświadczenia. (m)

3421. ★FIEDOSIEJEWA A.: **Obniżamy koszty własne każdej operacji**. Tłum. z ros. Warszawa 1953. Wyd. Związ. CRZZ, s. 29.

W broszurze, przeznaczonej dla czytelnika masowego, tkaczka A. Fiedosiejewa, laureatka Nagrody Stalinińskiej, opisuje, w jaki sposób, zaczynając jako nie wykwalifikowana robotnica, szybko osiągnęła wysoką wydajność pracy, obniżyła koszty własne oraz uzyskała najwyższą jakość wyrobów. (k)

3422. FINAROW A.: **Socjalistyczekoje sorlewnowanje na przedprijatjach w naczale pierwoj piatiletki**. Wopr. Istorji 1953, nr 6, str. 35—51.

Początki ruchu współzawodnictwa pracy w ZSRR. Rozwój i rezultaty tego ruchu w początkowym okresie pierwszej pięcioletki. Stosunek partii do zagadnienia współzawodnictwa pracy i jej rola w rozszerzaniu się tego ruchu. (ch)

3423. FIRGANEK A.: **Współzawodnictwo długookresowe — stałą metodą walki o plan.** Prz. związk. 1953, nr 9, str. 367—368.

Podsumowanie wyników współzawodnictwa długookresowego dla terminowego i rytmicznego wykonywania planów produkcyjnych przez zakłady pracy. Przebieg akcji zobowiązań długofalowych na przykładzie „Ursusa“ i zakładów im. Dymitrowa w Warszawie. Porównanie metod pracy; krytyczna ocena „szturmowości“, cechującej przebieg akcji współzawodnictwa w niektórych zakładach produkcyjnych. (u)

3424. GREVESMÜHL A.: **Das Vorschlagswesen bei der Deutschen Reichsbahn.** Verkehr 1953, nr 6, str. E 85—E 86.

Rozwój ruchu racjonalizatorskiego w kolejnictwie NRD. Sposoby ułatwienia dalszego rozwoju tego ruchu. (m)

3425. GUT L.: **Konstruktiva soutiezi.** Staweb. Prum. 1953, nr 17, str. 390—395.

Doświadczenia z zakresu organizacji współzawodnictwa pracy w czeskim przeds. budowlanym Konstruktiwa. Organizacja i kierowanie współzawodnictwem. Premiovanie uczestników współzawodnictwa. (c)

3426. H. K.: **Z ruchu współzawodnictwa i racjonalizatorstwa.** Gosp. plan. 1953, nr 9, str. 51—55.

Omówienie dotychczasowych wyników współzawodnictwa o tytuł najlepszego dostawcy dla Nowej Huty. Braki organizacyjne współzawodnictwa oraz związane z nimi zadania związków zaw. i odnośnych ministerstw. (g)

3427. KOPIEC J.: **Rozwój współzawodnictwa pracy w przemyśle hutniczym w latach 1950—1953.** Wiad. hutn. 1953, nr 7—8, str. 28—32. (o)

3428. KULIKOWSKI C.: **Udział rady zakładowej w zdobyciu sztandaru przechodniego.** Prz. związk. 1953, nr 9, str. 376—379.

Osiągnięcia w pracy rady zakładowej kopalni „Siemianowice“. Organizacja współzawodnictwa pracy i formy konkretnych zobowiązań produkcyjnych. Pomyślny rozwój klubu techniki i racjonalizacji. Pomoc rady zakładowej kopalni „Siemianowice“ w walce o rytmiczne wykonywanie planów produkcyjnych. (u)

3429. LIPSKI T.: **Trzeba odrobić zaniedbania w upowszechnianiu przodujących metod pracy.** Życie gosp. 1953, nr 26, str. 981—984.

Krytyka typowych niedociągnięć i wypaczeń w realizowaniu akcji upowszechniania przodujących metod pracy w różnych gałęziach przemysłu. (s)

3430. RUBBEL R.: **Die Aufgaben der Rationalisatoren bei der Verwirklichung des neuen Kurses.** Wirtschaft 1953, nr 33, str. 5 nr 34, str. 5.

Omówienie dotychczasowych osiągnięć ruchu racjonalizatorskiego w NRD. Zadania racjonalizatorów we wszystkich gałęziach gospodarki w związku z realizowaniem „nowego kursu“. Konieczność ścisłej współpracy instytutów technicznych z zakładami produkcyjnymi. (m)

3431. SCHALM W.: **Die neuen Aufgaben im Wettbewerb.** Handel 1953, nr 13, str. 288—291.

Nowe zadania, stojące przed ruchem współzawodnictwa pracy w handlu społecznym — w świetle obrad XIII Plenum KC SED. (m)

3432. SZYMAŃSKI R.: **Zagadnienie obliczenia oszczędności w ruchu racjonalizatorskim.** Ekon. Org. Pracy 1953, nr 8, str. 369—372.

Metody określania stopnia efektywności gospodarczej usprawnień i pomysłów racjonalizatorskich. Krytyczna analiza zasady porównywania kosztów jednostkowych oraz zasady porównywania kalkulacji całkowitych z okresu przed i po zastosowa-

niu pomysłu racjonalizatorskiego. Postulaty, dot. zmian obowiązujących przepisów w tym zakresie. (o)

3433. ★SCIWIARSKI I.: **Socjalistyczne współzawodnictwo w spółdzielczości pracy.** Warszawa 1953. Wyd. Związk. CRZZ, s. 63.

Krótkie omówienie kierunków rozwojowych, organizacji i sposobów popularyzacji współzawodnictwa pracy w spółdzielniach zrzeszonych w Związku Spółdzielni Przemysłowych i Rzemieślniczych. (o)

3434. ★ZANDAROWA A.: **Od nowego ku nowemu** Tłum. z ros. Warszawa 1953. Wyd. Związk. CRZZ, s. 26, 1 nb.

Omówienie doświadczeń, charakteryzujących system wprowadzony przez autorkę. (o)

Zob. poz. 3444, 3520, 3525, 3560, 3647.

PLACE

3435. GUTOWSKI J.: **Z doświadczeń wprowadzenia akordu progresywnego w niektórych zakładach przemysłowych.** Ekon. Org. Pracy 1953, nr 7, str. 307—318.

Analiza wyników wprowadzenia akordu progresywnego do systemu płac w zakładzie przemysłu cukierniczego. Wnioski organizacyjne i techniczne, dot. norm pracy i płac. Autor wskazuje na korzyści gospodarcze, płynące z zastosowania akordu progresywnego, mimo trudności faktycznych i formalno-prawnych przy jego wprowadzeniu. (o)

3436. SZUMLICZ K.: **O zasadach premiowania pracowników inżynieryjno-technicznych i administracyjnych.** Ekon. Org. Pracy 1953, nr 7, str. 297—301.

Kategorie osób podlegających premiowaniu. Przedmiot i wskaźniki premiowania. Wysokość premii. Autor podkreśla konieczność opracowania wytycznych z zakresu ekonomiki płac, które zapewniłyby mobilizujący charakter sposobom premiowania personelu inżynieryjno-technicznego i administracyjnego. (o)

3437. HORTYŃSKI S.: **Dział zatrudnienia i płac ważnym czynnikiem podniesienia wydajności pracy i wykonawstwa planu przedsiębiorstwa.** Życie gosp. 1953, nr 24, str. 900—901. (s)

3438. HRON J.: **Rozpis planu prumierne mzdy.** Plan Hosp. 1953, nr 7—8, str. 528—541.

Problem rozbicia planu płac roboczych w czasie. Zasady współzależności między realizacją planu produkcji a planem funduszu płac. Czynniki, wpływające na wysokość wykonania planu płac. (c)

3439. JACKOWSKI T.: **Umowne ustalanie wynagrodzenia za pracę.** (Materiał dyskusyjny) Prz. Zagad. socjal. 1953, nr 9, str. 22—28.

Autor m. in. omawia i interpretuje obowiązujące przepisy i normy prawne konfrontując swoje wywody z teorią radzieckiego prawa pracy. Nawiązuje do artykułu J. Dąbrowskiego (nr 3 Prz. Zagad. socjal. z br.), zatytułowanego „Problem obowiązku zwrotu przez pracownika nienależnie pobranego wynagrodzenia za pracę“ polemizując z niektórymi twierdzeniami, zawartymi w tym artykule. (u)

3440. KUCZYŃSKI M.: **Taryfikatory instrumentem realizacji socjalistycznej polityki płac.** Ekon. Org. Pracy 1958, nr 7, str. 292—297.

Autor porusza zasadnicze problemy, związane z opracowaniem taryfikatorów kwalifikacyjnych, których wprowadzenie będzie bodźcem do podniesienia kwalifikacji zawodowych i wydajności pracy. Podaje wzory charakterystyk kwalifikacyjnych oraz tryb ich opracowania. (o)

3441. MANIEWICZ Je.: **Raspriedelenje po trudu i woprosy organizacji zarabotnoj płaty w promyszlenosti SSSR.** Kommunist 1953, nr 11, str. 69—83.

Płaca robocza w ustroju socjalistycznym jako zupełnie nowa kategoria ekonomiczna, za pomocą której realizuje się prawo podziału według ilości i jakości pracy. Właściwa organizacja płac — is-

totnym czynnikiem w walce o wzrost wydajności pracy. Autor omawia ogólne zasady organizacji plac w przemyśle ZSRR, zasady taryfikacji i normowania oraz wskazuje na niektóre nowe zadania, m. in. w zakresie usprawnienia systemu premowania. (s)

3442. OCIEPKO W.: **Organizacja plac w przedsiębiorstwach budowy maszyn.** Ekon. Org. Pracy 1953, nr 7, str. 301—306.

Omówienie zasad organizacji pracy i płacy w przedsiębiorstwach budowy maszyn na podstawie doświadczeń ZM „Ursus”. Analiza dokumentacji kontroli pracy i płacy — przykłady formularzy w tekście. (o)

3443. SCHAUM G.: **Erläuterungen zur Dritten Durchführungsbestimmung zur Verordnung über die Wahrung der Rechte der Werktätigen.** Sozfürsorge 1953, nr 13, str. 404—406.

Omówienie przepisów, regulujących zabezpieczenie prawa pracowników do wynagrodzenia. Autor zajmuje się w szczególności zagadnieniem wynagrodzenia w okresie choroby. (m)

3444. TURCZYŃSKI J.: **Jeszcze o obliczaniu premii racjonalizatorskiej.** Życie gosp. 1953, nr 25, str. 956—957.

Kolejna wypowiedź w dyskusji nad zag. metod obliczania premii racjonalizatorskiej. Autor rozważa kwestię zmienności kosztów ogólnych (wydziałowych) w wyniku usprawnień. (s)

3445. WASILJEW T.: **Zadania aparatu zarządzania po uporządkowaniu norm i usprawnieniu systemu plac w przemyśle metalowym.** Życie gosp. 1953, nr 24, str.

3446. WĘGLÓWSKI S.: **Nowe place i normy pracy w budownictwie oraz w przemyśle metalowym.** Prz. Zagad. socjal. 1953, nr 8, str. 30—31. (u)

Zob. poz. 3346, 3354, 3415, 3596.

PRAWO PRACY — UMOWY ZBIOROWE

3447. ★ **Dyscyplina pracy.** Przepisy — wytyczne — wzory. Wyd. II. (Wg stanu na dzień 1. VIII. 1953 r.) Warszawa 1953. WP, s. 94, 1 nlb. (o)

3448. P. W.: **Betriebskollektivvertrag 1953 wirksame Hilfe zur Planerfüllung.** Wirtschaft 1953, nr 35, str. 3.

Umowy zbiorowe, gwarantujące wykonanie wzajemnych zobowiązań pracowników i pracodawcy — zdobyczą klasy robotniczej NRD. Istota tych umów oraz kontrola ich wykonania. (m)

3449. PASZERSTNIK A. Je.: **K woprosu o roli swietłskowo trudowowo prawa w kommunistischeskom stroitelstwie.** Sowiet. Gosud. Prawo 1953, nr 4, str. 65—79.

Radzieckie prawo pracy, realizujące socjalistyczną zasadę podziału wg pracy i umacniające socjalistyczną organizację pracy, jako ważny czynnik budownictwa komunistycznego. (g)

3450. STYCZYŃSKI W.: **Trudności przy stosowaniu przepisów o zabezpieczeniu socjalistycznej dyscypliny pracy.** Prz. Zagad. socjal. 1953, nr 8, str. 19—29.

Omówienie najbardziej typowych zagadnień z zakresu dyscypliny pracy, których obowiązujące przepisy prawne dotychczas nie regulują. Zagadnienia te wymagają wyjaśnienia ze względu na ich znaczenie dla należytego zorganizowania dyscypliny pracy w zakładzie. (u)

Zob. poz. 3279, 3451, 3453.

UBEZPIECZENIA SPOLECZNE

3451. HOLSTEIN E.: **Der Kampf gegen die Berufskrankheiten in der DDR.** Sozfürsorge 1953, nr 15, str. 457—458.

Sposoby walki z chorobami zawodowymi w NRD — w świetle przepisów i praktyki. (m)

3452. J. S.: **Polepszenie sytuacji materialnej rencistów w NRD.** Prz. Ubezpiep. społ. 1953, nr 9, str. 259.

Uchwała Rady Ministrów NRD z dn. 25. VI. br w sprawie podwyższenia rent z ubezpieczenia społ. jako jedn z wyrazów nowego kursu polityki gospodarczej rządu. (u)

3453. ŚWINARSKI T.: **O sądach ubezpieczeń społecznych.** Prz. Ubezpiep. społ. 1953, nr 9, str. 261—263.

Omówienie zakresu działania tych sądów oraz trybu postępowania w wypadku sporu. (u)

3454. TURENIEC M.: **Komisje socjalno-ubezpieczeniowe przy zarządach okręgowych.** Prz. związk. 1953, nr 9, str. 369—371.

Doświadczenia i osiągnięcia w pracy niektórych komisji. (u)

3455. TURENIEC M.: **Usprawnić gospodarkę funduszami ubezpieczeniowymi w Państwowych Gospodarstwach Rolnych.** Prz. Ubezpiep. społ. 1953, nr 9, str. 257—259.

Wytyczne poprawy jakości kontroli społecznej nad gospodarką funduszami ubezpieczeń społecznych w PGR. (u)

3456. **Wie lebt der Rentner in Westberlin und wie im demokratischen Sektor von Berlin?** Berichte des deutschen Wirtschaftsinstituts 1953, nr 15, str. 10—12.

Porównując wysokość rent oraz ceny na artykuły pierwszej potrzeby w Berlinie Zach. i Wschodnim autor wykazuje, iż stopa życiowa rencistów Berlina Wschodniego jest wyższa niż rencistów Berlina Zach. (k)

3457. WRÓBLEWSKI M.: **Nie mają prawa do świadczeń ubezpieczeniowych.** Prz. Ubezpiep. społ. 1953, nr 9, str. 264—266.

Omówienie kategorii osób zatrudnionych a nie posiadających prawa do świadczeń ubezpieczeniowych wraz z podaniem motywów wyłączenia ich z ubezpieczenia społecznego. (u)

3458. ZIELIŃSKI J.: **Aktualne zagadnienia i postulaty w dziedzinie walki o zdrowie ludności.** Prz. Zagad. socjal., nr 9, str. 5—8.

Osiągnięcia Polski Lud. w zakresie lecznictwa pracowniczego zilustrowane aktualnymi danymi liczbowymi. Nastawienie na leczenie zapobiegawcze i ochronę stanu zdrowia pracowników. Powstawanie ośrodków leczniczych przy zakładach pracy. Stała walka o podniesienie poziomu usług i sprawności służby zdrowia. (u)

Zob. poz. 3408.

AKCJA SOCJALNA

3459. AKOLIŃSKI S.: **Wskaźniki i normy w urządzeniach socjalnych.** Prz. Zagad. socjal. 1953, nr 8, str. 10—15. (u)

ZWIĄZKI ZAWODOWE

3460. BIEN J.: **Na progu nowego okresu.** Prz. związk. 1953, nr 9, str. 372—376.

Udział Związku Zaw. Metalowców w osiągnięciach polskiego przemysłu metalowego. Walka o wykonanie planów produkcyjnych. Wyniki w zakresie współzawodnictwa pracy i rozwoju ruchu racjonalizatorskiego. Udział w akcji aktualizacji norm. Osiągnięcia w pracy socjalnej i w dziedzinie ochrony pracy. (u)

3461. KŁOSIEWICZ W.: **Nasze najpilniejsze zadania.** (Po krajowych zjazdach związków zawodowych) Prz. związk. 1953, nr 9, str. 354—356.

Podsumowanie wyników krajowych zjazdów związków zaw. i stwierdzenie niedociągnięć w pracy związkowej. Najpilniejsze zadania produkcyjne związków zaw. w walce o plan. Konieczność zwró-

cenia uwagi na pracę masowo-wychowawczą i sprawy socjalno-bytowe. (u)

3462. KOZŁOW A.: **Proizwodstwiennyje sowieszczan-ja na przedprijatjach tłażelowo maszlinostrojenja.** Profies. Sojuzy 1953, nr 7, str. 28—32.

Osiągnięcia narad wytwórczych w przemyśle ciężkim w r. 1952. Narady wytwórcze jako forma budzenia twórczej inicjatywy klasy robotniczej. Zadania związków zaw. w zakresie organizowania tych narad. (g)

3463★MARKOW I.: **Sowietiskije profsojuzy w ple-riod zawierszenja stroitelstwa. 1935 — 1937 godu.** Moskwa 1952. Profizdat, s. 73, 1 nlb.

Stenogram wykładu w moskiewskiej wyższej szkole związkowej. Wzrost znaczenia radzieckich związków zaw. w l. 1935—37 w związku z wejściem w życie konstytucji stalinowskiej i dokonaną w tym okresie przebudową aparatu i pracy związkowej. Rola związków zaw. w upowszechnieniu ruchu stachanowskiego. Walka radzieckich związków zaw. o jedność światowego ruchu związkowego. (g)

3464★MARKOW I.: **Związki zawodowe w walce o zakończenie budownictwa socjalistycznego i wprowadzenie nowej konstytucji (1935 r. — czerwiec 1941).** Warszawa 1953. Wyd. Związk. CRZZ, s. 102, 2 nlb.

Wzrost zadań i ich realizacja przez radzieckie związki zaw. po uchwaleniu konstytucji stalinowskiej i w świetle uchwał XVIII Zjazdu Partii. Walka radzieckich związków zaw. o jedność światowego ruchu zawodowego. (ch)

3465. **Odinnadcatyj plenum WCSPS.** Profies. Sojuzy 1953, nr 8, str. 12—18.

Omówienie przebiegu obrad XI Plenum Wszechzwiązkowej Rady Centralnej Zw. Zaw. ZSRR. Plenum, w oparciu o referat N. M. Szwerownika, krytycznie oceniło dotychczasową działalność zw. zaw. w zakresie spraw socjalno-bytowych i kulturalno-oświatowych i wskazało na najbliższe zadania w tej dziedzinie. (g)

3466. **Profsojuzy Kitaja w bor'bie za stroitelstwo nowoj żizni.** Profies. Sojuzy 1953, nr 7, str. 20 — 27.

Przemówienie Laj Żo-ju, sekretarza Ogólnochińskiej Federacji Zw. Zaw., wygłoszone na VII Zjeź-

dzie Federacji. Charakterystyka osiągnięć chińskiego ruchu związkowego w okresie między VI a VII Zjazdem (1948—1953). Zadania w dziedzinie budownictwa gospodarczego i socjalno-kulturalnego. Konieczność wzmoczenia walki o jedność światowego ruchu związkowego i o pokój. (g)

3467. ROSNER J.: **36 Sesja Międzynarodowej Konferencji Pracy.** Prz. Zagad. socjal. 1953, nr 9, str. 16—22.

Przebieg obrad tegorocznej sesji MOP (Genewa 4—25. VI. br.). MOP jako domena wpływów mniejszościowych reformistycznych związków zaw. (u)

3468. SZWERNIK N. M.: **Referat Przewodniczącego WCSPS tow... na XI Plenum WCSPS.** Prz. związk. 1953, nr 9, str. 357—364.

Sprawozdanie z przebiegu wykonania zawartych w umowach zbiorowych na r. 1953 zobowiązań w zakresie polepszenia warunków mieszkaniowych i bytowych robotników i pracowników radzieckich. Wskazania, dot. dalszej mobilizacji organizacji związkowych i podniesienia poziomu kontroli społecznej nad wykonaniem podjętych zobowiązań. (u) Zob. poz. 3465.

3469. TICHONOW G.: **Ukriepljenje jedinstwa dlejštwij trudjaszczichsja Latinskoj Amieriki.** Profies. Sojuzy 1953, nr 7, str. 51—56.

Osiągnięcia demokratycznych związków zaw., zjednoczonych w Konfederacji Pracujących Łacińskiej Ameryki, w walce z imperializmem. Wykazanie reakcyjnej roli pravicowych związków zaw. (g)

3470★WARNKE H.: **Zarys historii niemieckiego ruchu zawodowego.** Warszawa 1953. Wyd. Związk. CRZZ, s. 88, 3 nlb. (ch)

3471. **Zabota o materialno-bytowom obsłużywanj trudjaszczichsja — krownoje dzieło prosojuzow.** Profies. Sojuzy. 1953, nr 7, str. 6—12.

Konieczność zwiększenia troski związków zaw. o sprawy socjalno-bytowe. Braki w tej dziedzinie pracy związkowej. Sposoby poprawy istniejącego stanu rzeczy. (g)

Zob. poz. 3454, 3515, 3644, 3654.

XIII P R Z E M Y S Ł

ZAGADNIENIA OGÓLNE

3472. BEM A.: **Podstawowe zagadnienia racjonalnej gospodarki węglem i koksem.** Gosp. mater. 1953, nr 16, str. 491—494.

Wskazanie na najczęściej występujące niedociągnięcia i błędy w planowaniu, dystrybucji i zaopatrzeniu w węgiel i koks. Sposoby usunięcia tych niedociągnięć. (u)

3473. BONTEMPS A.: **Zagadnienia racjonalnej gospodarki materiałami ogniotrwałymi.** Gosp. mater. 1953, nr 18, str. 554—557. (u)

3474. BRACH I.: **Postęp techniczny i metody jego określenia.** Prz. techn. 1953, nr 8, str. 300—306.

Definicja postępu technicznego i jego mierniki ekonomiczne. Autor ustala wzór, określający koszt własny każdego miejsca pracy we wszystkich jego składnikach. Wzór ten pozwala na szybkie i wystarczająco dokładne określenie czy nowa metoda produkcji lub nowe urządzenie jest postępowe w stosunku do poprzednio stosowanego. Należy podkreślić wagę poruszonego przez autora problemu ujmowania zagadnień technicznych przy pomocy wzorów ekonomicznych, tym bardziej, że

do chwili obecnej technicy polscy traktują zagadnienia techniczne w oderwaniu od podstaw ekonomicznych, co jest wynikiem dawnych tradycji kapitalistycznych oraz brakiem dostatecznego wyszkolenia w dziedzinie ekonomii socjalistycznej. Artykuł dyskusyjny. (u)

3475★CZERWIŃSKI T., GŁOWACKI A.: **Ekonomika i planowanie przemysłu.** Warszawa 1953. Polgos, cz. I, s. 124, 1 nlb.; cz. II, s. 151, 1 nlb.

Cz. I. zawiera ogólne ekonomiczne i polityczne wiadomości z zakresu nauki planowania w przemyśle. Cz. II. poświęcona jest zagadnieniom: postępu technicznego, kosztów własnych, inwestycji i finansów, zatrudnienia i płacy oraz zaopatrzenia materiałowego. Podręcznik dla technikum finansowych. (o)

3476. **Gosudarstwennyj plan — zakon objazatielnyj k wypolnieniu.** Plan. Choz. 1953 nr 4, str. 3—12.

Zadania radzieckiego aktywu gospodarczego w walce o umacnianie państwowej dyscypliny realizacji planu w przemyśle i rolnictwie. M. in. omówiono metody zabezpieczenia rytmiczności pracy przedsiębiorstw, zapewniania należytego wykonania planu pod względem asortymentowym itd. (s)

3477. JAMPOLSKI M.: **Nieukłonny podjom proźwoditielności truda w socjalistycznym proźwodstwie.** Plan. Choz. 1953, nr 4, str. 29—41.

Autor charakteryzuje, za pomocą danych statystycznych, tempo wzrostu produktywności pracy w przemyśle radzieckim. Omawia źródła tego wzrostu (mechanizacja, usprawnienia organizacyjne, wzrost kwalifikacji) i ich relatywne znaczenie. Wskazuje na szereg czynników, hamujących wzrost wydajności podając konkretne metody ich usuwania. (s)

3478. KRONIK N.: **Technologia — doniosłym czynnikiem w walce o jakość.** Życie gosp. 1953, nr 25, str. 938—942.

Przegląd doświadczeń przodujących zakładów przemysłowych w zakresie stosowania nowych metod walki o usprawnienia technologiczne. (s)

3479. OSMÓLSKI H.: **Literatura patentowa i zagadnienia jej powszechnego wykorzystywania.** Biul. CIDNT 1953, nr 8, str. 15—16. Dod. do mies. Przegląd Techniczny 1953, nr 8.

Znaczenie literatury patentowej dla studiów w dziedzinie nauk technicznych i ekonomicznych. Przyczyny niedostatecznego wykorzystywania w Polsce literatury patentowej. Konieczność roz-powszechnienia tej literatury oraz ujęcia jej w zestawieniach bibliograficznych i dokumentacyjnych; rola przedsiębiorstw wydawniczych w upowszechnieniu literatury patentowej. (u)

3480★**Przepisy o remontach w gospodarce uspołecznionej.** Uzupełnienie I — stan prawny na dzień 31 marca 1953 r. Ustawodawstwo gospodarcze. Teksty. Tom XII. Warszawa 1953. WP. (o)

3481★SIROTIN M., SZAFRAŃSKI W.: **Planowanie mechanizacji trudomomkich i ciężkich robót w promyśle SSSR.** 1953. Gospolitizdat, s. 192. Rec. SOKOŁOW N.: Woprosy planowania mechanizacji trudomomkich i ciężkich robót. Plan Choz. 1953, nr 4, str. 89—93.

Recenzja zaznajamia z treścią książki, będącej jedną z pierwszych prób usystematyzowanego wykładu podstawowych zagadnień planowania mechanizacji robót ciężkich i pracochłonnych w przemyśle ZSRR. Książka oparta jest na doświadczeniu z opracowywania planów mechanizacji w ostatnich latach. Recenzent uważa pracę za **pożyteczną dla pracowników produkcji i organów planowania.** (s)

3482. SJOMIN S.: **O jak najlepsze planowanie i wykorzystanie wewnętrznych rezerw przemysłu.** Gosp. plan. 1953, nr 9, str. 41—46. (g) Zob. poz. 2902.

3483. URBANEK T.: **Wpływ wielkości zużycia na kształtowanie się zapasów materiałowych w przemyśle sezonowych.** Gosp. mater. 1953, nr 16, str. 497—503. (u)

3484. WJATKIN A.: **Standartizacja i kaczestwo produkcji.** Plan. Choz. 1953, nr 4, str. 42—53.

Standaryzacja produkcji, jej formy w przemyśle radzieckim oraz jej znaczenie ekonomiczne w walce o wyższą jakość i o oszczędność materiałową. Autor wskazuje na szereg ważnych możliwości i zadań w dziedzinie standaryzacji w różnych gałęziach przemysłu. (s)

3485. WIATKIN A.: **Woprosy uluczszczenia kaczestwa promyśleńnoy produkcji.** Kommunist 1953, nr 13, str. 66—78.

Przegląd podstawowych zagadnień, związanych z walką o wyższą jakość w przemyśle ZSRR. Główną przesłanką poprawy jakości produkcji jest postęp techniczny we wszystkich gałęziach produkcji. Autor wskazuje na niektóre kierunki i formy walki o jakość oraz omawia szereg dotychczasowych osiągnięć, zwłaszcza w przemyśle włókienniczym. (s)

3486. WÓLKOW M.: **Snizenje siebiestoimosti produkcji w platoj piatiletkie.** Profies. Sojuzy 1953, nr 8, str. 19—25.

Znaczenie obniżki kosztów własnych produkcji w gospodarce narodowej ZSRR dla pełnej realizacji piątego planu pięcioletniego. Zadania związków zaw. w walce o obniżkę tych kosztów. (g)

3487. **Zaopatrzenie a wzrost wydajności pracy.** Gosp. mater. 1953, nr 18, str. 537—538.

Konieczność opracowania i wprowadzenia w życie progresywnych norm zużycia materiałów. Znaczenie kompleksowego zaspokajania potrzeb produkcji dla rytmicznego wykonywania planów. Wstępne przygotowanie materiałów do produkcji i dobra organizacja dostawy materiału jako czynniki, zwiększające wydajność pracy robotnika. (u)

Zob. poz. 3161—62, 3240, 3247, 3313, 3321, 3325, 3728—29.

PRZEDSIĘBIORSTWO PRZEMYSŁOWE

3488★AUGUSTOWSKI Z.: **Koszty własne i ceny produkcji przemysłowej. Zasady rozrachunku gospodarczego w przemyśle socjalistycznym.** Warszawa 1953. s. 43. (Wykład wygłoszony w Szkole Partyjnej przy KC PZPR) (!) (k)

3489. BASIŃSKI E.: **Sprawozdawczość finansowa w zakresie gospodarki materiałowej.** Gosp. mater. 1953, nr 18, str. 543—554.

Omówienie zasad i objaśnienie podstawowych wzorów sprawozdawczości finansowej w przemyśle, ze szczególnym uwzględnieniem zasad księ-gowej ewidencji materiałów. Ocena możliwości wykorzystania obowiązujących wzorów sprawozdawczości dla pracy operatywnej służby zaopatrzenia. Artykuł dyskusyjny. (u)

3490★BLASS B.: **Środki trwałe i środki obrotowe w przemyśle socjalistycznym.** Warszawa 1953, s. 30. (Wykład wygłoszony w Szkole Partyjnej przy KC PZPR) (!) (k)

3491★CHOLIŃSKI T.: **Normowanie środków obrotowych w przemyśle.** Warszawa 1953. Polgos, s. 184. Rec. WERAŁSKI M.: Książka o normowaniu środków obrotowych w przemyśle. Życie gosp. 1953, nr 25, str. 972—974.

Recenzent ocenia książkę dodatnio polemizując jedynie z pewnymi propozycjami autora co do zmian w obecnym systemie normowania i finansowania środków obrotowych przedsiębiorstw przemysłowych. Wskazuje na szereg problemów dyskusyjnych. (s)

3492. FASOLAK N.: **Wydziały zaopatrzenia w przedsiębiorstwach a zagadnienia ekonomiki produkcji.** Gosp. mater. 1953, nr 18, str. 539—542.

M. in. omówiona jest rola zaopatrzenia na od-cinku oszczędzania zasobów materiałowych, w pracach nad przyspieszeniem obiegu środków obrotowych i w walce o obniżkę kosztów własnych produkcji. (u)

3493. FISCHER K.: **Finanzierung von Planbeständen mit freien Umlaufmitteln.** Finanzwirtschaft 1953, nr 13, str. 695—703.

Autor domaga się zalegalizowania i uporządkowania „stałych pasywów“ jako pokrycia rewanentów w przedsiębiorstwach przemysłowych, głównie przez sprowadzenie tych pasywów do rozmiarów ekonomicznie uzasadnionych. (k)

3494. HOFFENBERG M.: **Szczegółowy bilans dostaw.** Gosp. mater. 1953, nr 16, str. 480—483.

Cel i zadania szczegółowego bilansu dostaw. Tryb opracowania tego bilansu w oparciu o państwowy plan zaopatrzenia. Nomenklatura szczegółowego bilansu dostaw. (u)

3495. JEZIERSKI S.: **Plan przedsięwzięć techniczno-organizacyjnych o obniżenie kosztów własnych produkcji.** Ekon. Org. Pracy 1953, nr 8, str. 364—369.

Omówienie zadań planu i metod planowania rozwoju techniki na tle ogólnego planu techniczno-przemysłowo-finansowego. Zagadnienie doprowadzenia do wydziałów produkcyjnych przedsiębiorstw przemysłowych zadań, wynikających z wytycznych obniżenia kosztów własnych. Przykłady obliczania efektów gospodarczych przedsięwzięć techniczno-organizacyjnych, zaplanowanych przez wydziały produkcyjne. (o)

3496. ★KONTOROWICZ W.: **Tiechpromfinplan promy-szlennowo przedprijatija, metodika razrabotki.** Izd. II isprawl. i dopoln. Moskwa 1953. Gospolitizdat, s. 403.

Ogólna charakterystyka techniczno-przemysłowo-finansowego planu przedsiębiorstwa. Praktyczne metody opracowania poszczególnych jego rozdziałów (z przykładami). Charakterystyka wewnątrz-kładowego rozrachunku gospodarczego i metody jego wprowadzenia. (t)

3497. KRONIK N.: **Jak doprowadzać plan do robotnika.** Życie gosp. 1953, nr 24, str. 907—909.

Autor dowodzi słuszności stosowania zasady różnicowania zadań według indywidualnych możliwości i osiągnięć wykonawców. Artykuł dyskusyjny. (s)

3498. MORAWIEC M., HORALEK W.: **O nowe metody sestawowani planu materialnie-techničkeho zasobowani.** Plan Hosp. 1953, nr 7—8, str. 504—512.

Omówienie wprowadzonej ostatnio w CzSR nowej metody opracowywania planu zaopatrzenia materiałowego. Autorzy wskazują na wady metody dotychczasowej oraz szczegółowo charakteryzują nowe wytyczne i formularze. (c)

3499. MUSZKIET T.: **Praca służby magazynowej a normy zużycia materiałów.** Uwagi opracowane w oparciu o warunki przemysłu węglowego. Gosp. mater. 1953, nr 17, str. 518—521.

Znaczenie prawidłowego zamówienia i realizacji materiałów. Odbiór techniczny materiałów. Utrzymywanie zapasów magazynowych w granicach niezbędnych normatywów. (u)

3500. PARFANIAK P. A.: **Tworzenie i planowanie potencjalnych zapasów produkcyjnych.** Gosp. mater. 1953, nr 17, str. 513—518.

Zapasy produkcyjne i ich znaczenie dla zapewnienia rytmicznej działalności produkcyjnej przedsiębiorstwa. Stałe zapasy produkcyjne (technologiczne, zapasy w przygotowaniu do procesu produkcyjnego, zapasy asekuracyjne). Zmienne zapasy produkcyjne (przejściowe i sezonowe). Optymalna wielkość zapasów; normatywy. (Wyj. z książki tegoż autora pt. Środki obrotowe przemysłu socjalistycznego). (u)

3501. PASZYN M.: **Drogi podniesienia rentowności przedsiębiorstw.** Życie gosp. 1953, nr 25, str. 960—962.

Artykuł autora radzieckiego zaznajamia z praktyką stosowania najważniejszych metod mobilizacji rezerw wewnętrznych w przemyśle ZSRR. (s)

3502. ROTSZTAJN Ł.: **Niekotoryje woprosy organizacij sobstwiennych oborotnych sredstw promy-szlennych przedprijatij.** Finanse i Kriedit 1953, nr 6, str. 17—22.

Omówienie niektórych zagadnień, np. trybu finansowania środków obrotowych, sposobu ich finansowania i in., związanych z organizacją i planowaniem środków własnych przedsiębiorstw przemysłowych. (k)

3503. RÓŻYCKI L.: **Doprowadzenie planów do stanowisk roboczych.** Odzież 1953, nr 7, str. 143—147.

Wytyczne dla ustalenia zadań planowych poszczególnych stanowisk roboczych. Szczegółowe omówienie kontroli, przy pomocy kart pracy, wyko-

niania tych zadań w przemyśle dziewiarsko-pończosznym. (o)

3504. SCHIMMEL H.: **Notwendigkeit und Methode der Ökonomischen Analyse im Industriebetrieb.** Finanzwirtschaft 1953, nr 14, str. 734—738.

Cel i metoda analizy ekonomicznej działalności przedsiębiorstw przemysłowych. Sposoby gromadzenia i wykorzystywania materiałów do tej analizy oraz tryb jej opracowywania. Autor opiera się na doświadczeniach radzieckich, zwłaszcza na pracy Szołomowicza „Analiza działalności przedsiębiorstwa przemysłowego”. (k)

3505. SZOŁOMOWICZ I.: **Analiza rentowności przedsiębiorstw przemysłowych.** Finanse 1953, nr 4, str. 109—120.

Tłumaczenie z czas. „Finanse i Kriedit SSSR” (1953, nr 2). (k) Zob. poz. 2270.

3506. **Współpraca służb warunkiem poprawy sprawności zaopatrzenia w przedsiębiorstwie.** Gosp. mater. 1953, nr 16, str. 473—475. (u)

BUDOWNICTWO INWESTYCYJNE

3507. BARTNICKI M.: **Wzmoczenie walki o poprawę jakości i ekonomiczności projektów i kosztorysów.** Inwest. i Budown. 1953, nr 9, str. 5—11.

Autor m. in. wskazuje na konieczność przedsięwzięcia przez biura projektów, służby inwestycyjne i KOPI kroków, mających na celu usprawnienie pracy i obniżkę kosztów. (u) Zob. poz. 2921.

3508. CZARNECKI K.: **Z doświadczeń budownictwa czechosłowackiego.** Prz. budowl. 1953, nr 9, str. 305—307.

Osiągnięcia budownictwa czechosłowackiego; charakterystyka ważniejszych inwestycji ukończonych i rozpoczętych (kombinat hutniczy pod Ostrawą, kombinat hutniczy we wschodniej Słowacji, budowa zapór i elektrowni wodnych, rozbudowa dróg żelaznych). Analiza popełnionych błędów i niedociągnięć. Omówienie zasad przeprowadzonej reorganizacji budownictwa. (u)

3509. **Drogi obniżki kosztów ogólnych w budownictwie.** Inwest. i Budown. 1953, nr 9, str. 26—29.

Konieczność oparcia walki o obniżkę kosztów ogólnych w budownictwie na analizie treści poszczególnych pozycji tych kosztów i określeniu czynników, decydujących o ich wysokości. Wytyczne obniżki poszczególnych rodzajów kosztów ogólnych. Artykuł oparty na pracy M. I. Balichina: „Nakładnyje razchody w stroitielstwie i puti ich sniżenja” (Moskwa 1952). (u.) Zob. poz. 372.

3510. ENZMANN M., KATZSCHNER E.: **Über die Neuregelung der Verzugszinsberechnung und ihre Auswirkung in der Bauindustrie.** Finanzwirtschaft 1953, nr 16, str. 880—881.

Obliczanie, wg nowych przepisów, kar za zwłokę przy rozliczeniach inkasowych w NRD. Wpływ stosowania tych kar na poprawę sytuacji finansowej przedsiębiorstw budowlanych. (k)

3511. ★HAJDUK H.: **Walka z marnotrawstwem w budownictwie.** Warszawa 1953. Wyd. Związk. CRZZ, s. 42, 1 nlb.

Pełne wprowadzenie reżimu oszczędności do naszego budownictwa jako podstawowy warunek wykonania zadań planowych. (o)

3512. JAWORSKI K.: **Walka o oszczędne zużycie materiałów w budownictwie.** Gosp. mater. 1953, nr 16, str. 485—491. (u)

3513. **K sestaweni planu investični wystawby na r. 1954.** Plan. Hosp. 1953, nr 7—8, str. 489—503.

Sposób opracowania planu inwestycyjnego CzSR na r. 1954. Struktura i rozmiary inwestycji; główne kierunki inwestycji; aspekt przestrzenny planu inwestycyjnego; niektóre specjalne wskaźniki tego planu. (c)

3514. KOSSAKOWSKI F.: **Zur Finanzierung des neuen Bauprogramms.** Wirtschaft 1953, nr 29, str. 3.
Skrócenie procesu opracowywania dokumentacji technicznej kosztorysów dla budownictwa mieszkaniowego w NRD w r. 1953. Zmiana trybu finansowania inwestycji mieszkaniowych. (m)
3515. ★POTASZNIKOW F., JERMAKOW D.: **Kontrola rady zakładowej (miejscowej) nad budownictwem mieszkaniowym.** Tłum. z ros. Warszawa 1953. Wyd. Związk. CRZZ, s. 61, 2 nlb.
W broszurze omówione są doświadczenia radzieckich związków zaw. na odcinku kontroli jakości budownictwa mieszkaniowego, m. in. na odcinku operatywnej kontroli projektowania, finansowania, przebiegu budowy oraz zapobiegania powstawaniu niedociągnięć i braków w budownictwie. (o)
3516. PRANDECKI M.: **Rozwój socjalistycznego budownictwa mieszkaniowego.** Gosp. plan. 1953, nr 9, str. 30—33.
Katastrofalna sytuacja budownictwa mieszkaniowego w Polsce w latach międzywojennych. Zasadnicza przeciwstawność podstawowych założeń budownictwa mieszkaniowego w Polsce Lud. Nasze dotychczasowe osiągnięcia w tej dziedzinie. (g)
3517. **Przegląd dokumentacyjny organizacji i mechanizacji budownictwa.** Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Naukowo-Technicznej IOMB. 1953, nr 8, 9. Dod. do mies. Prz. budowl. 1953, nr 8, str. 287—288; nr 9, str. 319—320. (u)
3518. SENTEK T.: **Inwestycje pozalimitowe.** Drobna Wytwórcz. 1953, nr 8, str. 3—6.
Zagadnienia planowania inwestycji pozalimitowych dla drobnej wytwórczości w świetle uchwały Rady Ministrów Nr 246 z 4. IV br. Omówienie dokumentacji projektowo-kosztorysowej, sposobu finansowania oraz kontroli i sprawozdawczości (przykłady). (o)
3519. STAHL P.: **Za dalszi mechanizacji stawebnej wyroby.** Plan. Hosp. 1953, nr 7—8, str. 453—460.
Autor omawia aktualne problemy mechanizacji przemysłu budowlanego Słowacji koncentrując uwagę przede wszystkim na zagadnieniu niepełnego wykorzystania maszyn. Sytuacja, panująca na odcinku budownictwa słowackiego, wymaga stosowania w jak najszerszym zakresie mechanizacji kompleksowej. (c)
3520. ★STOLARSKI W.: **Metoda Kowalowa i system Korabielnikowej w budownictwie.** Warszawa 1953, Polgos, s. 90. (o)
3521. SWATON A.: **Poznamky k rozwojowym problemum stawebni wyroby.** Staweb. Prum. 1953, nr 17, str. 395—399.
Artykuł informacyjny o pracach czechosł. Instytutu Ekonomiki Budownictwa nad przygotowaniem i opracowaniem drugiego planu 5-letniego na odcinku budownictwa. Autor omawia metodę analizy rozwoju czechosł. budownictwa, wyniki tej analizy oraz podaje ich krytyczną ocenę. (c)
3522. SZUMOW N.: **Ustraniť nedostatki w rasczetch za oborudowanje w stroitelstwie.** Finansy i Kriedit 1953, nr 7, str. 29—37.
Omówienie różnych form rozliczeń (akceptowej, akredytywy, rachunków specjalnych), występujących przy regulowaniu należności z tytułu dostaw sprzętu i dóbr inwestycyjnych. Analiza przyczyn powstawania trudności płatniczych w rozliczeniach między przedsiębiorstwami i sposoby ich usunięcia. (k)
3523. **Uspieszno wypolnit' plan kapitalnych rabot.** Lesn. Promyszl. 1953, nr 5, str. 1—3.
Braki w realizacji tegorocznego planu inwestycyjnego w przemyśle leśnym ZSRR. Pełna realizacja zadań, wysuniętych w tym planie — niezbędnym warunkiem wykonania państwowego planu dostaw drewna. (g)
3524. WAWROSKY F.: **Ukazatele pro kontrolu soustrzedovani anebo rozptylovani investic.** Statist. Obzor 1953, nr 7—8, str. 284—290.
Artykuł omawia wskaźniki kontroli koncentracji i rozproszenia inwestycji. Autor szczegółowo analizuje problem wskaźnika inwestycji nie zakończonych. (c)
3525. WOLSKI A.: **O przywrócenie przodującej roli budownictwa Warszawy.** Prz. budowl. 1953, nr 9, str. 289—291.
Analiza przyczyn niewykonania kilkumiesięcznych planów produkcyjnych przez budownictwo warszawskie. Konieczność poprawy istniejącego stanu ze względu na moralne znaczenie budowy stolicy dla całego narodu oraz możliwości budownictwa warszawskiego (przodująca, wzorcowa budowa Pałacu Kultury i Nauki, pomoc licznych instytutów naukowo badawczych). (u)

Zob. poz. 3227—28, 3311, 3329, 3385—87, 3397, 3425, 3713.

PRZEMYSŁ MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

3526. GALUSZKA R.: **Wprowadzamy służbę dyspozytorską w przemyśle cementowym.** Cement 1953, nr 5—6, str. 110—112.

Nowa metoda organizacji pracy w przemyśle cementowym i podstawowe zadania dyspozytora (m. in. operatywna koordynacja pracy, ciągła kontrola wykonania planów, wydawanie dyspozycji w wypadku awarii). Korzyści płynące z wprowadzenia służby dyspozytorskiej w przemyśle cementowym. Warunki pracy dyspozytora. (u)

3527. PIENIAŻEK S., SCHMAL M.: **Zagadnienie bilansów i dystrybucji prefabrykatów.** Gosp. mater. 1953, nr 17, str. 507—513. (u)

3528. **Przegląd dokumentacyjny materiałów wiążących.** Oprac. przez Ośrodek Dokumentacji Naukowo-Technicznej Materiałów Wiążących Instytutu Technologii Krzemianów. 1953, nr 3, str. 5—8. Dod. do mies. Cement 1953, nr 5—6. (u)

3529. ŚWIACKI M.: **Perspektywa rozwoju produkcji i stosowania elementów prefabrykowanych w budownictwie miejskim.** Mater. budowl. 1953, nr 8, str. 226—231.

Autor krytycznie ocenia sytuację na odcinku stosowania elementów prefabrykowanych w budownictwie miejskim i podkreśla konieczność stworzenia warunków niezbędnych dla prawidłowego rozwoju prefabrykacji. Artykuł dyskusyjny. (u)

GÓRNICtwo

3530. ★FOMICZEW P. M.: **Finansirovanje razwiedoczenno burienja.** Moskwa 1952. Gostoptiechizdat, s. 110.

Autor omawia w popularny sposób planowanie finansowe, sposoby rozliczeń oraz finansowanie przedsiębiorstw wiertnictwa poszukiwawczego w ZSRR. (k)

3531. GAWRISZ W. I.: **Aktualnyje woprosy organizacji oborotnych sriedstw ugolnoj promyslennosti.** Ugol 1953, nr 7, str. 27—30.

Artykuł dyskusyjny. Autor próbuje wykazać, że nie wszystkie dotychczasowe metody organizacji środków obrotowych są przydatne w obecnym okresie. Podaje własne metody klasyfikacji normatywów zapasów materiałowych i własne sposoby ustalania czynników, warunkujących rozmiary normatywów. (g)

3532. JAHODA K.: **Przemysł naftowy a nowe prawo górnicze.** Nafta 1953, nr 9, str. 233—234.

Znaczenie nowego prawa górniczego dla przemysłu naftowego, który miał najbardziej zacofane prawodawstwa. (u)

3533. JANISZEWSKI J.: **Organizacja państwowej służby geologicznej.** Cement 1953, nr 5—6, str. 98—100.

Zwiąże podsumowanie obowiązujących obecnie zasad organizacji państwowej służby geologicznej. Omówienie zakresu działania poszczególnych jej pionów (Centralnego Urzędu Geologii, Instytutu Geologicznego, Komisji Zasobów Kopalni, resortowych służb geologicznych, referatów geologicznych w WRN). (u)

3534. MUSZKIET T.: **Planowanie gospodarki materiałowej w górnictwie węglowym.** Gosp. plan. 1953, nr 9, str. 14—20.

Cechy szczególne gospodarki materiałowej w górnictwie węglowym w porównaniu z gosp. materiałową w innych gałęziach gospodarki narodowej. Plan zaopatrzenia materiałowego górnictwa węglowego i metodologia jego opracowywania. Konieczność opracowania właściwych norm zużycia materiałów. (g)

3535. **Nowyje knigi i żurnalnyje statii po gornomu dielu.** Ugol 1953, nr 6, str. 47—48; nr 7, str. 48.

Bibliografia nieadnotowana w układzie działowym artykułów i książek, poświęconych zagadnieniom górnictwa, obejmuje prace, wydane w okresie X 1952 — V 1953. (g)

Zob. poz. 3428, 3472, 3499, 3539.

ENERGETYKA

3536. FISCHER W.: **Rozwój energetyki w drugiej połowie planu sześcioletniego.** Wiad. elektrot. 1953, nr 8, str. 170—172. (o)

3537. **Litleratura po promyslennoj energietikle.** Promysl. Energ. 1953, nr 5, str. 30.

Bibliografia nieadnotowana czasopism i druków zwartych, poświęconych zagadnieniom energetyki przemysłowej, wydanych w 1952 r. (g)

3538. PIKA M.: **Za zpewneni chozraszczotu w energetice.** Energetika 1953, nr 9, str. 307—308.

Wyjaśnienie istoty zmian organizacyjnych, wprowadzonych w r. 1953 w Czechosł. przemyśle energetycznym w związku z umacnianiem systemu rozrachunku gospodarczego. (c)

3539. PROPPE E.: **Oszczędność węgla podstawowym zadaniem energetyki polskiej.** Energ. 1953, nr 4, str. 154—157.

Podsumowanie osiągnięć energetyki w Polsce Lud. na odcinku zmniejszenia zużycia węgla oraz wykorzystania nieuniknionych odpadów węglowych. Możliwości dalszych oszczędności. Metody i sposoby pracy poszczególnych okręgów energetycznych i elektrowni. (o)

Zob. poz. 3202.

PRZEMYSŁ CHEMICZNY

3540. ★LACH A.: **Z doświadczeń planowania wewnątrzzakładowego w przemyśle chemicznym.** Warszawa 1953. Polgos, s. 146, 1 nlb.

Wskazówki i przykłady opracowania wzorów i druków z dziedziny planowania wewnątrzzakładowego w przemyśle chemicznym i w branżach pokrewnych w zakładach średniej wielkości, o typowej organizacji. Planowanie wewnątrzzakładowe jako niezbędny warunek rozwoju ruchu współzawodnictwa, racjonalizatorstwa i wykorzystania ukrytych rezerw, Zagadnienie omawiane w tej pracy

ma szczególne znaczenie w związku z niewykonaniem zadań NPG przez przemysł chemiczny. (o)

3541. NIEKRASOW N.: **Chimizacja proizwodstwiennych processow w narodnom chozjajstwie SSSR.** Plan. Choz. 1953, nr 4, str. 54—66.

Ogólne znaczenie ekonomiczne chemizacji procesów technologicznych dla gospodarki narodowej. Charakterystyka różnych form chemizacji i ich efektywności ekonomicznej. Chemizacja otwiera m. in. szerokie możliwości wzrostu ilościowego i jakościowego bazy surowcowej. (s)

3542. NIESIOŁOWSKI M.: **Rozwój przemysłu chemicznego w Polsce Ludowej 22. VII 1944 — 22. VII 1953.** Przem. chem. 1953, nr 7, str. 325—328.

Ocena i podsumowanie dotychczasowych osiągnięć przemysłu chemicznego w Polsce Lud. Porównanie tych wyników ze stanem z okresu międzywojennego. Dane statystyczne w tekście. (o)

3543. RADLIŃSKI A.: **Sytuacja surowcowa przemysłu chemicznego.** Gosp. plan. 1953, nr 9, str. 20—26.

Niedorozwój krajowej bazy surowcowej przemysłu chemicznego w Polsce międzywojennej. Przesłanki stworzenia krajowej bazy surowcowej dla przemysłu chemicznego. Dotychczasowa jej rozbudowa w warunkach władzy ludowej. (g)

PRZEMYSŁ CIĘŻKI

3544. ★BOLIK F., STANIA G.: **Wewnątrzzakładowy rozrachunek gospodarczy w Hucie „Pokój”.** Warszawa 1953. Polgos, s. 84.

Publikacja zawiera m. in. krytykę popełnianych błędów, mającą na celu dalsze usprawnienie wewnętrznego rozrachunku gospodarczego w wydziałach i mniejszych komórkach produkcyjnych hut. (o)

3545. ★BURSCHE J.: **Planowanie wykonawcze produkcji seryjnej w fabryce budowy maszyn.** Warszawa 1953. PWT, s. 22, 1 nlb. Prace Instytutu Ekon. i Org. Przem. Z. 9.

Doświadczenia uzyskane przy opracowywaniu i wprowadzaniu planowania wykonawczego w jednym z przedsiębiorstw przemysłu maszynowego. Znaczenie planowania wykonawczego dla wykorzystania wszystkich rezerw produkcyjnych w przedsiębiorstwach budowy maszyn. (o)

3546. FRENKEL S.: **Z zagadnień organizacji pracy i produkcji w zakładzie o produkcji jednostkowej.** Życie gosp. 1953, nr 24, str. 886—890.

Analiza doświadczeń 2 zakładów przemysłu maszynowego w zakresie organizacji pracy i produkcji. Autor wprowadza szereg wniosków uogólniających, dot. organizacji planowania operatywnego, rozmieszczenia oddziałów produkcyjnych itd. (s)

3547. MACOUN A.: **Zkuszenosti z dosawadni prace zasobowaczu w tieżkem strojirenstwi.** Plan. Hosp. 1953, nr 7—8, str. 550—560.

Autor, dyrektor nacz C. Z. Zaopatrzenia Materiałowego Min. Budowy Maszyn Ciężkich CzSR dzieli się doświadczeniami ze swego odcinka pracy. Porusza m. in. problemy z dziedziny planowania zaopatrzenia, statystyki i ewidencji, gospodarki magazynowej, upłynniania ponadnormatywnych zapasów. (c)

3548. NOWICKI A.: **Wewnątrzzakładowy rozrachunek gospodarczy w zakładach budowy maszyn.** Finanse 1953, nr 4, str. 15—31.

Omówienie niektórych zagadnień, związanych z przygotowaniem warunków (organizacyjnych, kalkulacyjnych i technicznych), umożliwiających wprowadzenie wewnątrzzakładowego rozrachunku gospodarczego oraz jego utrwalenie w przedsiębiorstwach przemysłowych. (k)

3549. RZEBIK T.: **Transport w zaopatrzeniu hutniczym.** Wiad. hutn. 1953, nr 7—8, str. 25—28.

Problemy związane ze stałym wzrostem dostaw i przewozów dla hutnictwa, będącym następstwem nieprzerwanego wzrostu produkcji. Wytyczne organizacji dostaw, przewozów i odbioru tworzyw. (o)

3550. SACZKO N.: **O putlach ispolzowania wnutrien- nich riezlerwow sriednich i niebolszich przedpriatij maszynostrojenja.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 8, str. 34—44.

Na przykładzie doświadczeń średnich i drobnych zakładów przemysłu maszynowego w Nowosybirsku, autor omawia formy mobilizacji rezerw wewnętrznych wzrostu produktywności pracy. Na czoło wysuwa się tu zag. elektryfikacji i mechanizacji procesów produkcyjnych. Autor wskazuje też na znaczenie kooperacji między zakładami danego rejonu i omawia jej formy. (s)

3551. SIKORA M.: **Z zagadnień organizacji pracy w hucie im. Bieruta.** Życie gosp. 1953, nr 26, str. 990—992. (s)

3552. TUSZYŃSKI J.: **Zasady planowania remontów obrabiarek.** Prz. mechan. 1953, nr 8, str. 276—282. (Art. dyskusyjny). (o)

Zob. poz. 3219, 3425.

PRZEMYSŁ LEKKI

3553. BOJARSKI J.: **Planowanie kompleksowe w przemyśle meblarskim.** Przem. drzewny 1953, nr 8, str. 201—203. (o)

3554. GRANAS P.: **Analiza działalności gospodarczej przemysłu późnoszycznego za 5 miesięcy 1953 r.** Odzież 1953, nr 8, str. 157—161. (o)

3555. **O rasszirenji prozwodstwa promyszlennych towarow szirokowo potreblenja i uluczsenji ich kaczestwa.** Prawda 1953, nr 301, str. 1—3.

Omówienie (w oparciu o dotychczasowe osiągnięcia i braki) zadań w dziedzinie rozszerzenia asortymentu i wzrostu produkcji tkanin, obuwia, naczyń i innych artykułów powszechnego użytku, wynikające z postulatu szybszego wzrostu dobrobytu ludności ZSRR. (t) (Uchwała Rady Ministrów ZSRR i KC KPZR).

3556. PALLA W.: **Ekonomia surowca w przemyśle obuwniczym.** Prz. skór. 1953, nr 7, str. 172—176.

Omówienie oszczędności, osiągniętych w produkcji na skutek zastosowania metod, opracowanych przez „Komisję do spraw oszczędności surowca w przemyśle obuwniczym”. (o)

3557. REICHER J.: **O organizacji planowania kosztów w przemyśle obuwniczym.** Prz. skór. 1953, nr 8, str. 191—192.

Formy organizacyjne i tryb postępowania przy opracowywaniu planu kosztów i powiązaniu go z innymi elementami planu CZP Obuwniczego. (o)

3558. ROZENTAL Ju.: **Pieriesmotriet' normy oborotnych sriedstw w lesozagotowitelnoj promyszlenności.** Finansy i Kriedit 1953, nr 7, str. 55.

Nieprawidłowości w normowaniu środków obrotowych w przedsiębiorstwach przemysłu drzewnego w ZSRR. Konieczność ustalenia nowych normatywów dla tych przedsiębiorstw. (k)

3559. ★TIEJKOWCEW T., SZWARCMAN D., GIRSZYN P.: **System dyspozytorski w przemyśle włókienniczym.** Tłum z ros. Warszawa 1953, Polgos, s. 139.

Organizacja służby dyspozytorskiej w produjących zakładach przemysłu bawełnianego w okręgu leningradzkim. Metoda i technika planowania operatywnego i ewidencji. Upowszechnienie doświadczeń radzieckich w polskim przemyśle bawełnianym — jednym z warunków walki o obniżenie kosztów własnych, rytmiczność i jakość produkcji (o)

3560. WOŁKOWICZ C.: **Metoda Kowalowa w polskim przemyśle drzewnym i leśnym.** Przem. drzewny 1953, nr 8, str. 198—199. (o)

PRZEMYSŁ ROLNY I SPOŻYWCZY

3561. BUCHWALD W.: **Uwagi o realizacji planu malej mechanizacji w przemyśle mięsny.** Gosp. mięsna 1953, nr 8, str. 233—235.

Omówienie części składowych trybu mechanizowania zakładów mięsnych: zaprojektowania mechanizacji, zaplanowania i wykonawstwa oraz kontroli wykorzystania maszyn i urządzeń. (o)

3562. DWORZECKI A.: **Zagadnienie mocy produkcyjnych.** Przem. rolny 1953, nr 8, str. 269—271.

Artykuł wskazuje na braki w sposobie ustalania istniejących w przemyśle rolno-spożywczym mocy, ich ewidencjonowania i planowania wzrostu oraz na brak zrozumienia ekonomicznego znaczenia tego zagadnienia. Rezerwy mocy produkcyjnych jako główne źródło wzrostu produkcji w przemyśle rolno-spożywczym. (o)

3563. MICHAJŁOW S.: **Puti podjoma rybnoj promyszlenności.** Plan. Choz. 1953, nr 4, str. 67—79.

Omówienie wyników pracy radzieckiego przemysłu rybnego w ostatnich latach oraz jego zadań i perspektyw rozwojowych w piątym planie pięcioletnim. (s)

3564. MILJUKOW S. M.: **Usilit' bor'bu za ekonomju materialow.** Sacharn. Promysl. 1953, nr 7, str. 4—6.

Rezultaty walki brygad remontowych poszczególnych cukrowni o oszczędność materiałów. Sposoby wprowadzenia pełnego reżimu oszczędności. (g)

3565. MYŚLIŃSKI A.: **Planowanie wewnątrzzakładowe w przemyśle rolno-spożywczym.** Gosp. plan. 1953, nr 9, str. 26—30.

Omówiono m. in. osiągnięcia i braki akcji wprowadzania planowania wewnątrzzakładowego w poszczególnych gałęziach przemysłu rolno-spożywczego. (g)

3566. **O rasszirenji prozwodstwa prodowoistwiennych towarow i uluczsenji ich kaczestwa.** Prawda 1953, nr 303, str. 1—3.

Omówienie (na tle dotychczasowych osiągnięć i braków) zadań w dziedzinie wzrostu produkcji i polepszenia jakości artykułów żywnościowych, zwiększenia potencjału wytwórczego przemysłu artykułów żywnościowych i przemysłów pomocniczych, w związku z koniecznością szybszego podniesienia dobrobytu ludności ZSRR. (Uchwała Rady Ministrów ZSRR i KC KPZR). (t)

3567. **Obmien opytom — ważniejsze sriedstwo uluczsenja raboty promyszlenności.** Mołocz. Promysl. 1953, nr 6, str. 1—4.

Znaczenie wymiany doświadczeń produkcyjnych dla dalszego rozwoju przemysłu mleczarskiego ZSRR. (g)

3568. **Otlczno podgotowit' sacharnyje zawody k prozwodstwiennomu sezonu.** Sacharn. Promysl. 1953, nr 6, str. 1—3.

Konieczność pełnego przygotowania cukrowni do nadchodzącego sezonu. Tylko całkowite wykorzystanie mocy produkcyjnych pozwoli na realizację planu. (g)

3569. RÓŻYCKI S.: **Uwagi do struktury gospodarczej i organizacyjnej CZPJD.** Prz. jajcz.-drob. 1953, nr 8, str. 1—3.

Artykuł zawiera m. in. wnioski, dotyczące wprowadzenia jednolitych zasad planowania produkcji, sposobów księgowania i finansowania oraz scalania działających na jednolitych zasadach placówek przemysłu jajczarsko-drobiarskiego. (o)

3570. SIDORIN Ja.: **Uwieliczyć' proizwodstwo, uluczszit' kaczestwo syra.** Molocz. Promysl. 1953, nr 7, str. 1—5.

Analiza braków w przemysłowej produkcji sera w ZSRR (m. in. niedostateczna jakość produkcji, niewykonanie planu asortymentowego). Zadania stojące przed tą dziedziną wytwórczości w r. 1953. (g)

3571. ★ WAWROUSZEK J.: **Mlekarzstwi a mlekarensky prumysl w Czeskoslovensku.** Praha 1953. Statni Nakladatelstvi Technicke Literatury, s. 184.

Popularne omówienie aktualnych problemów czechosł. przemysłu mleczarskiego uzupełnione rozdziałem o kontroli technicznej i sanitarnej mleczarni oraz o ich eksploatacji. (c)

3572. WRĘŻEL A.: **Mechanizacja w przemyśle cukrowniczym.** Gaz. cukr. 1953, nr 7—8—9, str. 121—125.

Omówienie wyników gospodarczych oraz sposobów mechanizowania pracy w przemyśle cukrowniczym. Największe znaczenie ma usunięcie lub zmniejszenie robót pracochłonnych w transporcie wewnątrznym. (o)

3573. ZILBERMAN I. I.: **Maksimalno sokratit' zhelezno-doroznyje pieriewozki swiekly.** Sacharn. Promysl. 1953, nr 6, str. 31—34.

Wyższość transportu samochodowego (z punktu widzenia kosztów własnych) nad transportem kolejowym przy przewozach buraków cukrowych w promieniu 50 km od cukrowni. Konieczność maksymalnego ograniczenia przewozów kolejowych w tym promieniu. (g)

Zob. poz. 3602.

DROBNA WYTWÓRCZOŚĆ I RZEMIOSŁO

3574. GRUDZIŃSKI J.: **Więcej troski o rozwój drobnej wytwórczości.** Nowe Drogi 1953, nr 8, str. 29—45.

Autor wskazuje na doniosłe znaczenie rozwoju drobnej wytwórczości dla aktywizacji gospodarczej terenów mało uprzemysłowionych oraz dla zaspokajania potrzeb terenu. Charakteryzuje dotychczasowy rozwój przemysłu drobnego oraz zadania, stojące przed różnymi gałęziami tego przemysłu. Wykazuje też konieczność wzmocnienia opieki nad państwowym i spółdzielczym przemysłem terenowym, zwłaszcza ze strony rad narodowych. (s)

3575. PERYT A.: **Właściwe rozmieszczenie punktów usługowych warunkiem usprawnienia ich organizacji.** Życie gosp. 1953, nr 26, str. 1001—1003.

Autor uzasadnia celowość rejonizacji spółdzielni usługowych w większych miastach omawiając dotychczasowe doświadczenia tej akcji. (s)

3576. RÓŻYCKI L.: **Zadania Instytutu Przemysłu Drobnej i Rzemiosła.** Drobna Wytwórcz. nr 8, str. 8—10.

Przyczynienie się do poprawy jakości i potania produkcji artykułów masowego spożycia wytwarzanych przez przemysł drobny i rzemiosło — głównym zadaniem Instytutu Przemysłu Drobnej i Rzemiosła. Organy Instytutu: Zakład Ekonomiczny i Organizacji, zakłady surowców i wyrobów metalowych oraz surowców i wyrobów chemicznych. (o)

3577. WECWERTH M.: **Niedergang des westdeutschen Handwerks.** Wirtschaft 1953, nr 34, str. 12.

Upadek rzemiosła w Niemczech Zach. jako następstwo militaryzacji gospodarki narodowej. (m)

3578. WILIŃSKI F.: **Uwagi o rozmieszczeniu zakładów drobnej wytwórczości w terenie.** Gosp. plan. 1953, nr 9, str. 39—41.

Wytyczne, mające na celu poprawienie dotychczas bezplanowej i wadliwej lokalizacji zakładów drobnej wytwórczości. (g)

Zob. poz. 3433, 3519, 3687.

XIV ROLNICTWO I LEŚNICTWO

ZAGADNIENIA OGÓLNE

3579. **Die Entwicklung der Nahrungsmittelproduktion, die Lage der werktätigen Bauern in den Ländern Westeuropas und deren Bedeutung für die Lage der Bevölkerung.** Berichte des deutschen Wirtschaftsinstituts. 1953, nr 11—12, s. 25.

Rozwój rolnictwa w krajach Europy Zach. oraz położenie socjalne robotników rolnych i pracującego chłopstwa. Możliwości produkcyjne rolnictwa tych krajów. Ujemny wpływ obecnego stanu gospodarstw rolnych Europy Zach. na zaopatrzenie ludności miejskiej w artykuły spożywcze. (k)

3580. JAGIELSKI M., RASIŃSKI J.: **W walce o wzrost produkcji rolnej.** Nowe Drogi 1953, nr 8, str. 46—59.

Zagadnienie obecnych metod i form walki o pełne wykorzystanie rezerw produkcyjnych w indywidualnych gospodarstwach chłopskich. Znaczenie pomocy ze strony państwa w dostarczaniu maszyn, narzędzi, nawozów, materiałów budowlanych itd. Niektóre niedociągnięcia i związane z tym zadania, dot. dalszej organizacji pomocy dla wsi. (s)

3581. KOWALEW Je.: **Agrarnaja rieforma i ukriepljenje sojuza raboczich i kriesztjan w Kitaje.** Kommunist 1953, nr 13, str. 120—128.

Charakter i znaczenie reformy rolnej w Chinach Ludowych. Autor omawia zmiany w stosunkach rolnych i strukturze klasowej wsi chińskiej, jakie nastąpiły w wyniku reformy; charakteryzuje też formy spółdzielczości produkcyjnej w Chinach. Artykuł zawiera ponadto ogólne informacje o rozwoju rolnictwa i obecnej polityce partii na wsi. (s)

3582. KOZAK W.: **Droga podniesienia produktywności gospodarki chłopskiej.** Życie gosp. 1953, nr 25, str. 931—934.

Przegląd najbliższych zadań polskiego rolnictwa w dziedzinie podnoszenia produkcji rolnej. (s)

3583. KREID E.: **Właściwie stosować ulgi podatkowe dla gospodarstw rolnych.** Rada nar. 1953, nr 16, str. 12—14.

Wskazania praktyczne dla rad narodowych przy stosowaniu przepisów uchwały Prezydium Rządu Nr 555/53 z 27.VII. br. o stosowaniu ulg podatkowych dla gospodarstw rolnych. (o)

3584. **O mierach dalszemu rozwitju sielskowo chozajstwa SSSR.** Postanowienie Plenum CK KPSS, prińiatoje 7 sentiabria 1953 g. po dokładu tow. Chruszczowa N. S. Kommunist 1953, nr 13, str. 3—35. (s) Zob. poz. 3586.

3585. RICHTER J.: **In Furcht und Sorge vor dem morgigen Tag.** Wirtschaft 1953, nr 33, str. 9.

Wzrastająca nędza wsi zach.-niemieckiej. Wzrost opodatkowania oraz spadek siły nabywczej ludności rolniczej. (m)

3586. ★ **O środkach prowadzących do dalszego rozwoju rolnictwa w ZSRR.** Referat N. S. Chruszczowa na Plenum KC KPZR, 3.IX, 1953; Uchwała Plenum KC KPZR z dn. 7.IX. 1953. Warszawa, 1953, KiW, s. 174, 2 nlb.

Referat omawia osiągnięcia i braki rolnictwa radzieckiego i wytycza zasadnicze zadania w tej dziedzinie, wynikające z podstawowego prawa socjalizmu. Uchwała określa konkretne obowiązki orga-

nów rolnych w oparciu o ocenę obecnej sytuacji rolnictwa. (t).

3587. ★ **O zadaniach rozwoju rolnictwa w latach 1954—1955 i o zapewnieniu niezbędnych środków dla wzrostu produkcji rolniczej.** Tezy do dyskusji przed II Zjazdem PZPR przyjęte przez IX Plenum KC PZPR. IX Plenum Komitetu Centralnego PZPR. Warszawa 1953. KiW, str. 115—174.

Charakterystyka dotychczasowych osiągnięć władzy ludowej na wsi i analiza przyczyn niewykonania planów przez rolnictwo w l. 1950—1953. Zadania, stojące przed rolnictwem i metody ich realizacji. Zadania organizacji partyjnych na wsi. (t)

3588. ★ **Socjalistyczne pieriestrojstwo sielskokochozajstwa Bułgarii.** Sbornik materiałow. Moskwa 1953, Izd. Inostr. Litier., s. 435, 3 nłb.

Zbiór materiałów, obrazujących socjalistyczną przebudowę rolnictwa Bułgarii. Zawiera m. in. przemówienia i artykuły G. Dymitrowa i W. Czerwenkowa, poświęcone zagadnieniom gospodarki rolnej, oraz akty ustawodawcze i uchwały KC KP Bułgarii, wydane w l. 1950—1952, regulujące problemy agrarne. Zbiór poprzedza przemowa F. T. Konstantinowa. (g)

3589. ★ **STRUŻEK B.: Większe plony, większy dochód.** Warszawa 1953. LSW, s. 46.

Praca popularna o charakterze propagandowym. (o)

Zob. poz. 3234-35, 3237, 3240, 3296, 3304, 3340, 3376-77, 3399, 3400, 3662-64.

PAŃSTWOWE GOSPODARSTWA ROLNE

3590. ★ **BASIUK T.: Organizacja produkcji w sowchozach.** Tłum. z ros. Warszawa 1953, PWRiL, s. 301, 3 nłb.

Na tle obszernej charakterystyki znaczenia sowchozów w gospodarce ZSRR i ich rozkwitu, autor przedstawia formy organizacyjne zasadniczych działów gospodarki sowchozu. Omawia organizację działów produkcji roślinnej i zwierzęcej, organizację pracy i płac, przyjęte formy planowania i gospodarki finansowej. (u)

SPÓŁDZIELNIE PRODUKCYJNE

3591. **FLORIENTIEW L.: Prijemuszczestwa mnogotraslewowo kołchoznowo prołzwođstwa.** Kołchozn. Proizw. 1953, nr 7, str. 3—6.

Autor, w oparciu o konkretne przykłady, zaczerpnięte z gospodarki kołchozów, wykazuje, że kołchozy prowadzące wielodziałową produkcję (uprawy przemysłowe, hodowlę itd.) osiągają o wiele większe dochody niż kołchozy, specjalizujące się tylko w uprawach zbożowych. (g)

3592. **KOWALSKI J.: O wielostronny rozwój gospodarki spółdzielni produkcyjnych.** Życie gosp. 1953, nr 25, str. 934—938.

Analizując niektóre doświadczenia radzieckiej gospodarki kołchozowej autor uzasadnia tezę, że wzrost wielostronności upraw może stać się dla polskich spółdzielni produkcyjnych ważnym czynnikiem zwiększenia dochodowości. (s)

3593. **LYSKIN N.: Nowyje woprosy w razwiti kołchoznowo prołzwođstwa.** Socjalist. sielsk. Choz. 1953, nr 7, str. 16—27.

Na przykładzie jednego z wielkich kołchozów, powstałych z akcji połączeniowej, autor przedstawia znaczenie łączenia kołchozów dla całokształtu gospodarki kołchozowej. W tekście liczne zestawienia, ilustrujące zmiany strukturalne oraz wzrost tempa rozwoju produkcji i wzrost dochodowości kołchozu w wyniku scalenia. (s)

3594. ★ **Pierspektiwy razwiti kołchoznowo prołzwođstwa juga Ukrainśkoj SSR.** Kijew 1952. Izd. Akad. Nauk. Ukrain. SSR, s. 320. Rec. ZORINA A. S. Sowiet. Kniga, 1953, nr 7, str. 94—97.

Omawiana książka stanowi zbiór materiałów ekspedycji Instytutu Ekonomiki Akad. Nauk Ukrainśkiej SSR, poświęconych analizie środków podniesienia produkcji rolnej w kołchozach jednego z południowych rejonów Republiki. Zdaniem recenzentki książka posiada znaczną wartość ze względu na konkretność zebranego w niej materiału. Zawiera jednak szereg błędów teoretycznych. (s)

3595. **SOKOŁOW T.: Za dalniejszeje organizacjonnochozajstwiennoje ukriepljenje kołchozow.** Socjalist. Choz. 1953, nr 7, str. 3—15.

Opierając się na doświadczeniu przodujących kołchozów, autor omawia niektóre najważniejsze formy walki o umocnienie kołchozów pod względem organizacyjno-gospodarczym, jak: właściwe metody normowania pracy, planowanie nakładów pracy w dniówkach obrachunkowych, oszczędność środków pieniężnych itd. (s)

3596. ★ **Wzorowe normy pracy i zasady zaliczania dniówek obrachunkowych w spółdzielniach produkcyjnych.** Oprac. Instytut Ekonomiki Rolnej. Warszawa 1953, PWRiL, s. 227, 1 nłb. (o)

Zob. poz. 3403.

MECHANIZACJA I ELEKTRYFIKACJA ROLNICTWA

3597. **GRANBERG D.: O planirowanji i finansirowanji riemonta maszinnotraktornowo parka MTS.** Socjalist. sielsk. Choz. 1953, nr 7, str. 28—37.

Autor przeprowadza analizę stosowanych obecnie w ZSRR metod planowania i finansowania remontów maszyn w MTS wskazując na pewne ich wady, wpływające ujemnie na wyniki pracy wielu MTS. W szczególności zajmuje się zag. dyferencjacji MTS odpowiednio do warunków regionalnych uzasadniając konieczność jej unowocześnienia. (s)

3598. **KIRTAJA Ju.: Riezlerwy traktornych brigad.** Maszin.-traktornaja Stanc. 1953, nr 7, str. 15—19.

Autor, na podstawie analizy pracy przodujących brygad traktorowych, wykazuje istnienie licznych rezerw, umożliwiających dalszy wzrost wydajności pracy i obniżkę kosztów własnych. (g)

3599. **SZCZUROW S.: Elektryfikacja sielskokochozajstwa w SSSR.** Socjalist. sielsk. Choz. 1953, nr 7, str. 70—79.

Artykuł zapoczątkowuje dyskusję na temat zagadnień elektryfikacji rolnictwa w ZSRR. Autor rozpatruje m. in. problem wysokości nakładów na elektryfikację omawiając znaczenie pomocy kredytowej dla kołchozów ze strony państwa. (s)

3600. **PIETUCHOW I.: Walka o obniżkę kosztów własnych robót wykonywanych przez traktory w MTS.** Życie gosp. 1953, nr 25, str. 962—964.

Artykuł autora radzieckiego wskazuje na podstawowe metody walki o obniżkę kosztów własnych, stosowane w przodujących radzieckich stacjach maszynowo-traktorowych (MTS). (s)

3601. **SZABALIN N.: O znaczenji sowriemiennoj tiechniki dla rosta sielskokochozajstwiennowo proizwođstwa w SSSR.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 8, str. 45—56.

Analiza wpływu mechanizacji na wzrost produkcji rolnej w ZSRR. Autor omawia różne formy mechanizacji przytaczając dane, dot. ich efektywności ekonomicznej: oszczędności pracy, wzrostu produktywności pracy itd. Ciekawie wypada zestawienie tych danych z sytuacją w rolnictwie St. Zjedn., gdzie mechanizacja prowadzi bezpośrednio do ruiny i wywłaszczania mas drobnych farmerów. (s)

PRODUKCJA ROŚLINNA (UPRAWA)

3602. **KOLANOWSKI T.: Problematyka gospodarczotechniczna polskiego przemysłu zielarskiego.** Przem. rolny 1953, nr 8, str. 293—294. (o)

Zob. poz. 3591, 3675—76, 3678.

PRODUKCJA ZWIERZĘCA (HODOWLA)

Zob. poz. 3591, 3677.

RYBOLÓWSTWO

3603. GROT J.: **Przemysłowe połowy polskich kutrów na Morzu Północnym.** Techn. Gosp. mors. 1953, nr 8, str. 296—297.

Omówiono m. in. nowe perspektywy rozwojowe morskiego rybołówstwa kutrowego. (o)

3604. KORCHOT W.: **Wewnątrzzakładowy rozrachunek gospodarczy, a wykonanie planu rybołówstwa morskiego.** Techn. Gosp. mors. 1953, nr 8, str. 298—299.

Projekt planowania wewnątrzzakładowego w przedsiębiorstwie rybołówstwa morskiego. Krytyka dotychczasowych metod oraz omówienie warunków prawidłowej realizacji rozrachunku. (o)

LEŚNICTWO

3605. **Kompleksowa wyrobotka — ważniejszy pokaziciel produktywności truda.** Lesn. Promyszl. 1953, nr 6, str. 1—3.

Kompleksowa organizacja robót pozwala w pełni wykorzystać sprzęt techniczny zapewniając znaczne podniesienie wydajności pracy. Osiągnięcia przodujących przedsiębiorstw eksploatacji lasu w ZSRR w tej dziedzinie. (g)

3606. PŁATONOW P. I.: **Sokraszczenie przodowności cykła — dzieło wsielch robotników lespromchoza.** Lesn. Promyszl. 1953, nr 6, str. 25—28.

Wpływ długotrwałości cyklu produkcji na kształtowanie się kosztów własnych przedsiębiorstw ek-

splatacji lasu w ZSRR. Głównym warunkiem skrócenia cyklu produkcji jest właściwa organizacja pracy, zapewniająca wzrost wydajności we wszystkich działach eksploatacji. (g)

3607. ROZENTAL Ju. M.: **Riezierwy uskorzenja oboroczliwajemosti oborotnych sriedstw w lesozagotowitelnoj promyslennosti.** Lesn. Promyszl. 1953, nr 7, str. 28—31.

Autor kolejno analizuje istniejące możliwości przyspieszenia rotacji środków obrotowych: usprawnienie gospodarki zapasami produkcyjnymi, skrócenie cyklu produkcyjnego oraz lepszą organizację procesu obrotu towarów. (g)

3608. SIENCZUROW K. T.: **Krizis lesnoj promyslennosti kapitalistycznych stran.** Lesn. Promyszl. 1953, nr 6, str. 28—32.

Na podstawie analizy danych, dotyczących rozmiarów produkcji przemysłu drzewnego, importu i eksportu oraz ruchu cen materiałów drzewnych autor wykazuje narastanie kryzysu w przemyśle drzewnym krajów kapitalistycznych. Kryzys ten jest wyraźnym następstwem militaryzacji ekonomiki tych krajów. (g)

3609. ZIESING H.: **Zur Einführung der wirtschaftlichen Rechnungsführung in der Forstwirtschaft.** Wirtschaft 1953, nr 35, str. 4.

Artykuł zaznajamia z dotychczasowym stanem gospodarki leśnej NRD. Obrazuje jak dalece jest zaawansowane wprowadzenie systemu rozrachunku gospodarczego w przedsiębiorstwach gospodarki leśnej i wodnej NRD. (m)

Zob. poz. 3523.

XV TRANSPORT**ZAGADNIENIA OGÓLNE**

3610. CHACZATUROW T.: **O przedmiocie nauki ob ekonomiki transporta.** Wopr. Ekonom. 1953, nr 8, str. 91—100.

Kolejny artykuł w ramach dyskusji nad zakresem ekonomik branżowych. Autor rozważa szeroko zag. stosunku ekonomiki transportu do ekonomii politycznej oraz do polityki gospodarczej, aby na tej podstawie sformułować określenia przedmiotu ekonomiki transportu. (s)

3611. HOFMANN: **Nochmals: Die Marxsche Theorie der Transportkosten.** Verkehr 1953, nr 6, str. 81—86.

Autor polemizuje z art. Schade'go i wykazuje, że Schade popełnił szereg poważnych błędów teoretycznych zniekształcając marksowską teorię kosztów transportu. (m) Zob. poz. 3614.

3612. PRODAN A.: **Planowanie zaopatrzenia materialowego.** Transp. 1953, nr 9, str. 292—294.

Artykuł dyskusyjny, zajmujący się nowymi, jeszcze nie opracowanymi problemami z zakresu ekonomiki i planowania zaopatrzenia materialowego transportu. (o)

3613. REHBEIN G.: **Karl Marx zu Fragen des Verkehrs.** Verkehr 1953, nr 5, str. 67—72.

Praca przedstawia marksowskie ujęcie problemu transportu oraz zawiera zestawienie fragmentów z „Kapitału“, w których Marks analizuje różne zagadnienia transportu (układ zestawienia działalności). (m)

3614. SCHADE C.: **Die Marxsche Theorie der Transportkosten.** Verkehr 1953, nr 4, str. 49—53.

Marksowska teoria kosztów transportu. Koszty transportu w kapitalizmie a w socjalizmie. (m)

TRANSPORT KOLEJOWY — DROGI ŻELAZNE

3615. ★CIESZYŃSKI Z.: **Plan przewozowo-finansowy przedsiębiorstwa kolejowego.** Poznań 1953. PWN, s. 220. (Masz. pow.)

Zadania przewozowe i metodyka planowania na kolei. Omówienie problematyki poszczególnych planów, jak planu pracy taboru, planu technicznego, kosztów, zatrudnienia i płacy, planu finansowego i in. Podręcznik dla słuchaczy WSE. (k)

3616. KUCZBORSKI S.: **Znaczenie zelektryfikowanych odcinków kolei głównych w komunikacji miejskiej.** Życie gosp. 1953, nr 26, str. 994—997.

Autor przedstawia korzyści ekonomiczne, związane z wykorzystaniem wewnętrznych odcinków kolei głównych w zespole miejskim do przewozów wewnątrzspółowych. Wskazuje na niektóre aktualne możliwości rozwiązań tego problemu w gospodarce komunalnej Warszawy. (s)

3617. LEHMANN H.: **Spezial-Entladebahnhöfe ermöglichen rationelle Verkehrsabwicklung.** Wirtschaft 1953, nr 28, str. 3.

Braki w pracy transportu kolejowego NRD. Sposoby poprawy istniejącego stanu rzeczy. (m)

3618. **Podstawowe zagadnienia rozwoju transportu kolejowego w płaciej pięciolatce radzieckiej.** Transp. 1953, nr 9, str. 285—287.

Opracowano na podstawie art. D. Zagladymowa, zamieszczonego w nr. 6/52 r. czas., „Planowoje Chozajstwo“. (o) Zob. poz. 1817.

3619. POPIELAS J.: **Zadania kolei i jej użytkowników w okresie jesiennych szczytów przewozowych.** Życie gosp. 1953, nr 26, str. 978—981. (s)

3620. ŚWIDERSKI F.: **Niektóre postulaty ekonomiki transportu w dekreście o przewozie przesyłek i osób kolejami.** Prz. kolej. 1953, nr 8, str. 307—310.

Omówienie podstawowych zagadnień ekonomiki transportu kolejowego w oparciu o nowe przepisy dekretu o przewozie przesyłek i osób kolejami z dn. 24. XII. 1952 r. (o)

3621. WOJTERKOWSKI Z.: **Kierunkowe planowanie przewozów na kolejach.** Transp. 1953, nr 8, str. 249—251.

Autor wykazuje istnienie wielu nieracjonalnych przewozów na kolejach polskich. Omawia warunki i metody planowania kierunkowego oraz jego rolę w mobilizacji wewnętrznych rezerw kolejnictwa. (o)

3622. ŻÓLCIŃSKI Z.: **Wzmocnić kontrolę przestrzegania technicznych norm ładunkowych.** Prz. kolej. 1953, nr 8, str. 304—307. (o)

Zob. poz. 3424,3636.

TRANSPORT SAMOCHODOWY DROGI KOŁOWE

3623. **Linia rozwojowa przemysłu samochodowego ZSRR w piątym planie 5-letnim.** Motoryz. 1953, nr 8, str. 215—217.

Dotychczasowe osiągnięcia radzieckiego przemysłu samochodowego. Zadania tego przemysłu w piątą pięcioletkę. Skrócony przekład art. Akad. I. A. Czudakowa z czas. „Litieraturnaja Gazieta“ (18. XI 1952 r.). (o)

3624. MADEYSKI M., KERN—JĘDRYCHOWSKI T.: **O wskaźnikach techniczno-ekonomicznych w transporcie samochodowym.** Transp. 1953, nr 8, str. 256—258.

Metody obliczania, w oparciu o konkretne przykłady, wskaźników jakościowych (techniczno-ekonomicznych) w planowaniu transportu samochodowego. (o)

3625. ★MAKULEC F.: **Taryfy drogowe.** Warszawa 1953. WK, s. 175, 3 nrb.

Autor omawia m. in. zagadnienie budowy taryf radzieckiej i polskiej podkreślając, że taryfy polskie są pomyślane jako narzędzie walki o wydajność transportu, obniżenie kosztów własnych oraz przedłużenie przebiegów międzynaprawczych. (—)

3626. ROLLA S.: **Postęp techniczny w drogownictwie.** Drogown. 1953, nr 8, str. 195—203.

Sposoby realizacji postępu technicznego w drogownictwie: m. in. walka o jakość robót przy jednoczesnej oszczędności podstawowych materiałów i zwiększonym zużyciu surowców miejscowych i zastępczych oraz wprowadzenie nowoczesnych metod organizacji pracy. (o)

3627. SZEMBERG I.: **Zagadnienie organizacji transportu samochodowego a koszty zaopatrzenia materiałowego.** Gosp. mater. 1953, nr 16, str. 483—485.

Omówiono m. in. zag. ścisłego powiązania pracy działów zaopatrzenia, zbytu i transportu w przedsiębiorstwie i koordynacji pracy tych działów. Podkreślono znaczenie prawidłowego wykorzystania taboru oraz konteneryzacji dla obniżki kosztów zaopatrzenia materiałowego. (u)

TRANSPORT MORSKI — ŻEGLUGA MORSKA

3628. DOERFFER J.: **Organizacja działu produkcji w stoczniach.** Techn. Gosp. mors. 1953, nr 7, str. 243—246. (o)

3629. HESS H.: **Den transportraum der Schifffahrt besser ausnützen.** Wirtschaft 1953, nr 30, str. 6.

Omówienie dotychczasowych osiągnięć i przyszłych zadań transportu morskiego NRD. (m)

3630. LEKSTON H.: **Ó pełniejsze wykorzystanie rezerw w żegludze liniowej.** Techn. Gosp. mors. 1953, nr 7, str. 258—260.

Analiza rezerw czasu w żegludze liniowej PMH przeprowadzona na przykładzie linii fińskiej i londyńskiej. Częściowe przekształcenie linii regularnych w półregularne jako źródło poważnych rezerw w pracy żeglugi liniowej. (o)

3631. ★MILEWSKI W., SZCZUTKOWSKI F.: **Zasady organizacji remontów statków morskich.** Warszawa 1953. WK, s. 123.

Technika sporządzania planów remontowych (plany kwartalne, roczne i długofalowe) i sprawozdawczości z ich wykonania. Zasady finansowania remontów i sporządzania planów rzeczowo-finansowych remontów. (o)

3632. ★RUDOWSKI Z.: **Przeładunek węgla i koksu w polskich portach morskich.** Warszawa 1953. WK, s. 124.

Opis urządzeń przeładunkowych. M. in. autor omawia współzawodnictwo i nowe metody pracy przy przeładunku węgla. (o)

3633. TARSKI I.: **O najlepszym wykorzystaniu statku morskiego.** Transp. 1953, nr 9, str. 298—302.

Szczegółowe omówienie sposobów obliczania maksymalnego wykorzystania zdolności przewozowej statku. Właściwe obliczenie podstawowym elementem mobilizacji rezerw wewnętrznych transportu morskiego. Przykłady i wykresy, zaczerpnięte z fachowej literatury radzieckiej. (o)

3634. W. Cz.: **Plan ładunkowy a obsługa statku w porcie.** Techn. Gosp. mors. 1953, nr 8, str. 292—293. (o)

TRANSPORT WODNY ŚRÓDLĄDOWY — DROGI WODNE ŚRÓDLĄDOWE

3635. F. W.: **Herbstspitzentransporte können und müssen planmäßig durchgeführt werden.** Wirtschaft 1953, nr 32, str. 3.

Możliwości dalszego usprawnienia transportu w celu rozładowania szczytowego nasilenia przewozów jesiennych. Nie wykorzystane rezerwy transportowe żeglugi rzecznej. (m)

3636. POTYRAŁA A., KWASKOWSKI F.: **Żegluga śródlądowa w ramach zagadnień transportu towarów masowych naszego kraju.** Gosp. wodna 1953, nr 8, str. 314—320.

Porównanie kosztów transportu kolejowego i wodnego. Autorzy wykazują, że tylko dokładna analiza transportu na określonych trasach kolejowych i wodnych może dać właściwy materiał porównawczy dla uogólnienia problemu. Artykuł dyskusyjny. (o)

3637. ★WINOKUROW Ja. B.: **Kreditnyje i rasczetynyje operacji na riecznom transportie.** Moskwa 1952, Izd. Min. Riecznowo. Flota SSSR, s. 98.

Omówienie różnych operacji finansowych, związanych z kredytowaniem przedsiębiorstw transportu rzeczowego w ZSRR oraz z rozliczeniami tych przedsiębiorstw (przykłady). Wzory używanych formularzy. (k)

ŁĄCZNOŚĆ

3638. OSMYCKI A.: **Planowanie produkcji łączności i udział w nim załogi.** Wiad. telekom. 1953, nr 8, str. 170—176. (o)

3639. SŁONIOWSKI T.: **O zadaniach i trybie sporządzania planu łączności na 1954 r.** Gosp. Łączn. 1953, nr 8, str. 10—12. (o)

XVI HANDEL I ŻYWIENIE ZBIOROWE

ZAGADNIENIA OGÓLNE

3640. FIHEL W.: **Niektóre bieżące zadania spółdzielczości spożywców.** Życie gosp. 1953, nr 24, str. 905—907.

Konieczność pogłębienia współpracy ZSS z aparatem handlu hurtowego w celu poprawy zaopatrzenia asortymentowego. Ważną sprawą jest też zabezpieczenie równomiernego rozwoju sieci handlu drobnodetalicznego. (s)

3641. JASTRZĘBOWSKI W., HODOŁY A.: **Wlejskie sklepy detaliczne w Polsce kapitalistycznej.** Biul. IHŻ 1953, nr 2, str. 26—42.

Charakterystyka źródeł statystycznych, na których oparte są badania handlu w Polsce w l. 1918—1939. Na podstawie krytycznej analizy zebranych materiałów, autorzy obrazują handel wiejski w Polsce przedwrześniowej, wskazując na jego rozdrobnienie i prymitywne formy organizacyjne, ściśle związane z niesłychanie niską stopą życiową ludności wiejskiej. Artykuł jest wyciągiem z większej pracy pt. Wymiana towarowa między miastem a wsią w Polsce Kapitalistycznej i w Polsce Ludowej, będącej w stadium opracowania. (u)

3642. JONUSCHEIT K.: **Gegen die falsche Einschätzung des Handels in Theorie und Praxis.** Handel 1953, nr 10, str. 201—205.

Wnikliwa analiza znaczenia handlu dla budownictwa socjalistycznego. Autor walczy z niedocenianiem zagadnień obrotu i cyrkulacji przez terenowe organy aparatu państwowego NRD. Rozwój handlu uspołecznionego jako konieczny czynnik podniesienia stopy życiowej mas pracujących. (m)

3643. KEMMER A.: **Alle Erfahrungen bei der Planentwicklung für 1954 berücksichtigen.** Handel 1953, nr 11, str. 219—220.

Autor omawia braki w pracy aparatu handlowego nad przygotowaniem planu na r. 1953. Wykazuje w oparciu o dotychczasowe doświadczenia, że możliwe jest uniknięcie tych błędów w pracach nad planem gospodarczym NRD na r. 1954. (m)

3644. **Kontrol profsojuzow nad rabotoj priedprijatij torgowli i obszczestwiennowo pitanja.** W Pomošcz profsojuz. Aktiwu 1953, nr 15, str. 34—37.

Formy i organizacje kontroli społecznej ze strony organizacji związkowych nad funkcjonowaniem przedsiębiorstw handlu i żywienia zbiorowego. Zadania i formy pracy komisji zaopatrzenia pracowniczego oraz komisji kontrolno-rewizyjnych. (s)

3645. ★LACHMAN I.: **Rol sowiejskiej torgowli w rasszirennon socjalisticeskom wosproizwodstwie.** Moskwa 1952. Gostorgizdat, s. 72. Rec. ORŁOW Ja.: Nowaja kniga po ekonomike sowiejskiej torgowli. Wopr. Ekonom. 1953, nr 8, str. 126—130.

Omawiana praca stanowi pierwszą próbę oświecenia zagadnień handlu radzieckiego w powiązaniu z procesem socjalistycznej reprodukcji rozszerzonej. Zdaniem recenzenta posiada ona jednak wiele istotnych braków i słabą podbudowę teoretyczną. (s)

3646. MAHLE H.: **Dorfkonsumgenossenschaften festigen das Bündnis zwischen der Arbeiterklasse und den werktätigen Bauern.** Handel 1953, nr 12, str. 255—256.

Znaczenie wiejskich spółdzielni spożywców dla rozwoju spójni między miastem a wsią. (m)

3647. MARECKI J.: **Przez współzawodnictwo do lepszego zaopatrzenia wsi.** Życie gosp. 1953, nr 24, str. 902—904.

Przegląd i analiza wyników pracy aparatu zaopatrzenia CRS za I półrocze 1953 r. M. in. autor wskazuje na źródła szeregu błędów i braków w za-

kresie zaopatrzenia wsi oraz w dziedzinie walki o akumulację. (s)

3648. ★MIKOJAN A. I.: **O środkach prowadzących do dalszego rozwoju obrotu towarów i ulepszenia organizacji handlu państwowego, spółdzielczego oraz kolchozowego.** Referat na Wszzechzw. Naradzie Pracowników Handlu wygłoszony w dniu 17 października 1953 r. Warszawa 1953. KiW, s. 68, 1 nlb.

Opierając się na programie rozwoju produkcji artykułów powszechnego spożycia, referat wskazuje na dotychczasowe braki w pracy oraz na zadania, stojące przed pracownikami i organami handlu radzieckiego w celu osiągnięcia najwyższego poziomu konsumpcji ludności. (t)

3649. **O mierach dalniejszewo razwitja sowiejskiej torgowli.** Prawda 1953, nr 296, str. 1—2.

Charakterystyka braków w pracy handlu radzieckiego i środki, prowadzące do jego szybkiego rozwoju. (Uchwała Rady Ministrów ZSRR i KC KPZR). (t)

3650. R. E.: **Kriegsproduktion bringt verstärkte Ausbeutung.** Handel 1953, nr 9, str. 186—187.

Stałe pogarszanie się położenia drobnego handlu detalicznego w Niemczech Zach. oraz wzrost wyzysku pracowników handlowych jako skutki militaryzacji gospodarki narodowej. (m)

3651. R. E.: **Über die neuen Aufgaben auf dem Gebiete von Handel und Versorgung.** Handel 1953, nr 12, str. 252—254.

Artykuł omawia nowe zadania w dziedzinie handlu i zaopatrzenia w NRD — w oparciu o referat Elli Schmidt, Przewodniczącej Państwowej Komisji Handlu i Zaopatrzenia na XIII Plenum KC SED. (m)

3652. **Rejestr prac wykonanych w IHŻ.** Biul. IHŻ 1953, nr 2, str. 68—70.

Obejmuje prace wykonane w IHŻ, zarówno przygotowane do druku jak i nie publikowane, a dostępne w Bibliotece IHŻ. Podano treść prac. Rejestr opracowany jest w układzie działowym. (u)

3653. SCHINDLER H.: **Kleinster Aufwand — grösster Nutzen.** Handel 1953, nr 11, str. 217—218.

Sposób wprowadzenia w życie uchwały KC SED z dn. 3.II.1953 r., regulującej zasady walki aparatu handlowego o jak największą oszczędność. (m)

3654. SONNTAG E.: **Organisierung der Arbeiterkontrolle durch die Gewerkschaften.** Handel 1953, nr 9, str. 179—181.

Rola i znaczenie kontroli społecznej nad handlem uspołecznionym NRD oraz związane z tym zadania związków zaw. (m)

3655. USZAKOW W.: **Razwitije towarooborota i krediti Gosbanka.** Finansy i Kredit 1953, nr 7, str. 7—17.

Rozwój obrotu towarowego w ZSRR po II wojnie światowej. Niedociągnięcia w pracy niektórych przedsiębiorstw handlowych oraz Banku Państwa w zakresie kredytowania tych przedsiębiorstw. (k)

3656. VIPPER J.: **Reuters Frontstadtpolitik führt zum Ruin.** Handel 1953, nr 11, str. 223—225.

Ciężka sytuacja drobnego handlu w Berlinie Zach. jako wynik wpływu wielkich koncernów amerykańskich na gospodarkę Niemiec Zach. (m)

3657. **Walka o kompleksowe wykonanie planów gospodarczych naczelnym zadaniem spółdzielczości wiejskiej.** Gaz. handl. 1953, nr 65, str. 1.

Sprawozdanie z krajowej narady aktywu zaopatrzenia CRS zawiera omówienie pracy placówek

spółdzielczości samopomocowej za I półrocze br. (dane, dot. wykonania planu asortymentowego i wartościowego, przykłady dobrej i złej pracy GS, wytyczne walki o wykonanie całości planu). (o)

3658. **Wszeczhronnie rozwijać handel radziecki.** Gaz. handl. 1953, nr 69, str. 2—3.

Ostra krytyka niedomagań handlu w ZSRR. Trojska KPZR i Rządu Radzieckiego o socjalistyczny obrót towarowy. Streszczenie art. z dziennika „Izwestija” (1953, nr 193). (o)

Zob. poz. 3248, 3431, 3725—26.

EKONOMIKA HANDLU

3659. ★ **DOROŻYŃSKIJ:** *Ekonomika i planowanie obrotu jajczarsko-droblarskiego.* Cz. I. Warszawa 1953. Polgos, s. 121.

Podręcznik dla wydziałów handlu jajcz.-drob. technikum handlowych. (o)

3660. **E. S.: Mängel der Planung behindern die Versorgung.** Handel 1953, nr 14, str. 327—328.

Artykuł wykazuje niedociągnięcia w planowaniu obrotu, spowodowane brakami w zaopatrzeniu ludności pracującej w NRD. Wnioski z terenu, zmierzające do usprawnienia planowania. (m)

3661. **FIHEL W.: Plan obrotu towarowego kompleksem ważnych zadań gospodarczych.** Życie gosp. 1953, nr 26, str. 984—988.

Autor wskazuje na szereg braków w pracy aparatu handlowego, wynikających z jednostronnego traktowania planu obrotu towarowego. Wszystkie ogniwa aparatu handlu powinny przyswoić sobie umiejętność kompleksowego ujmowania planu jako zespołu zadań, wynikających z politycznej i gospodarczej roli handlu socjalistycznego. (s)

3662. **GRABSKI A.: Wskaźniki ekonomiczne i analizy stosunków społeczno-gospodarczych w planowaniu zaopatrzenia wsi.** Biul. IHŻ 1953, nr 2, str. 3—14.

Możliwości stosowania wskaźników ekonomiczno-statystycznych w planowaniu zaopatrzenia wsi. Konieczność zbadania i poznania węzłowych zagadnień: 1) siły nabywczej ludności, 2) dotychczasowej konsumpcji terenu, 3) faktycznych potrzeb terenu oraz 4) wielkości masy towarowej, stojącej do dyspozycji aparatu handlu wiejskiego. Metody badań tych czterech zagadnień. Autor stwierdza, że wskaźniki statystyczno-ekonomiczne w planowaniu zaopatrzenia wsi są bardzo cenne jako instrumenty pomocnicze i kontrolne. Omówienie przykładowych wskaźników. (u)

3663. **HESS K.: Die Rolle der Handelsorgane bei der Schaffung der Bauernmärkte.** Handel 1953, nr 12, str. 256—258.

Autor omawia zadania, stojące przed aparatem handlu uspołecznionego NRD w dziedzinie rozwoju targów wiejskich jako ważnego czynnika zwiększenia obrotu towarowego. (m)

3664. **JUCHNIEWICZ Z.: Węzłowe zagadnienia w badaniu detalicznej sieci wiejskiej.** Biul. IHŻ 1953, nr 2, str. 15—25.

Autor podkreśla, że badania zagadnień sieci handlu wiejskiego powinny być przeprowadzane w ujęciu perspektywicznym, zgodnym z tendencjami rozwojowymi gospodarki narodowej kraju. Celem prac badawczych jest opracowanie takiej sieci handlu wiejskiego, która przyczyni się do pełnego i wszechstronnego zaspokojenia potrzeb ludności wiejskiej. (u)

3665. ★ **KARNICKI R., GRABOWSKI E.: Walka o obniżkę kosztów w Miejskim Handlu Detalicznym.** Warszawa 1953. Polgos, s. 51, 1 nlb.

Autorzy wskazują na nie wykorzystane dotychczas możliwości obniżenia kosztów własnych w organizacjach handlowych: oszczędności w wydatkach administracyjnych, transportowych, na opakowania oraz na nakłady sklepowe. (o)

3666. **KELCH W.: Die neue Methode der Bedarforschung im Einzelhandel.** Handel 1953, nr 9, str. 182—184.

Omówienie nowych metod ustalania i zaspokajania potrzeb ludności, wprowadzonych w NRD uchwałą Rady Ministrów z dn. 2.II.1953 r. (m)

3667. **LEMPFUHL W.: Verbesserung der Planung im Gross- und Einzelhandel.** Handel 1953, nr 14, str. 330—331.

Omówienie wytycznych, regulujących tryb opracowywania planu gospodarczego na r. 1954 przez jednostki handlu uspołecznionego w NRD. (m)

3668. **MATOUSCH G.: Über die Bilanzierung von Nahrungsgütern und landwirtschaftlichen Erzeugnissen.** Handel 1953, nr 15, str. 362.

Omówienie uchwały Rady Ministrów NRD z dn. 11.VI.1953 r. o sposobie bilansowania artykułów żywnościowych i owoców rolnych. (m)

3669. **ORIECHOWICZ P.: Niektóre wprosy struktury towarobrotu sowieckiej targowii.** Wopr. Ekon. 1953, nr 8, str. 19—33.

Artykuł charakteryzuje zmiany w strukturze popytu ludności miejskiej i wiejskiej, zachodzące w ostatnich latach w ZSRR w związku ze wzrostem dobrobytu ludności. Głównym wskaźnikiem tych zmian jest przesunięcie popytu w stronę towarów przemysłowych. Ponadto autor omawia szczegółowo zmiany strukturalne w grupie artykułów żywnościowych i w grupie artykułów przemysłowych. (s)

3670. **SCHAUMANN F.: Richtige Warenbereitstellungspläne helfen die Versorgung sichern.** Handel 1953, nr 14, str. 329.

Znaczenie właściwego planowania zapotrzebowania dla należytego zaopatrzenia ludności w NRD. (m)

ORGANIZACJA I TECHNIKA HANDLU

3671. ★ **Organizacja i gospodarka sklepu gminnej spółdzielni,** Warszawa 1953. Polgos, s. 113, 3 nlb, CRS „Samopomoc Chłopska”.

Materiały szkolenia zaocznego ekspedientów. (o)

3672. ★ **EHRlich E. P.: Organizacja i technika handlu w Polsce.** Warszawa 1953. Polgos, cz. I, s. 140, 2 nlb; cz. II, s. 93, 2 nlb.

Omówienie zagadnień technicznych i organizacyjnych obrotu towarowego w socjalistycznych przedsiębiorstwach handlowych, w cz. I. — w detalu, w cz. II. — w hurcie. Zagadnienie sieci, lokalizacji, zaopatrzenia, kierownictwa, magazynowania i transportu w handlu. Podręcznik dla technikum handlowych. (o)

3673. **J. M.: Zur Haftung bei Inventurdifferenzen.** Handel 1953, nr 13, str. 291—293.

Omówienie, w oparciu o istniejące przepisy prawne, zag. walki z mankami w handlu uspołecznionym NRD. Konieczność szerszego wykorzystywania wzorów radzieckich. (m)

SKUP

3674. **DULINIEC W.: Zbliżyć punkty skupu GS do chłopca.** Życie gosp. 1953, nr 25, str. 942—945.

Autor charakteryzuje pracę aparatu skupu wskazując na sposoby zwiększenia jego operatywności przez zacieśnienie więzi z masami chłopskimi. (s)

3675. **FILUTOWSKI J.: Współpraca spółdzielczości wiejskiej i Zakładów Zbożowych w kampanii skupu.** Gosp. zboż. 1953, nr 9, str. 8—10.

Krytyka dotychczasowych niedociągnięć we współpracy aparatu CRS i PZZ w kampanii planowego skupu, będących następstwem braku podziału zakresu działania pomiędzy tymi organizacjami. Wytyczne, których realizacja zapewni wykonanie państwowego planu dostaw zboża. (o)

3676. GAJDECZKA F.: **Zadania delegatur gminnych w akcji skupu zboża 1953.** Gosp. zboż. 1953, nr 8a, str. 1—3.

Wytyczne dla delegatur gminnych Min. Skupu w kampanii obowiązkowych dostaw zbożowych w 1953 r. Konieczność podbudowania akcji pracą masowo-uświadamiającą. Krytyka dotychczasowego stylu pracy delegatur. (o)

3677. OKALIŃSKI T.: **Rola i przyszłość baz zbiorczych na Śląsku.** Gosp. mięsna 1953, nr 8, str. 253—254. Zagadnienie zwiększenia i usprawnienia zaopatrzenia Zagłębia Śląskiego w żywiec rzeźny i rozbudowa baz zbiorczych w Bytomiu i Mysłowicach. (o)

3678. T. W.: **Zasady dostaw zbóż ze zbiorów 1953 r.** Gosp. zboż. 1953, nr 8a, str. 4. (o)

ŻYWIENIE ZBIOROWE

3679. ★ **Obsługa konsumenta w zakładach żywienia zbiorowego.** BITTER C. i in. Warszawa 1953. Polgos, s. 187, 3 nlb. IHZ.

Organizacja i technika pracy przy obsłudze klienta w zakładach żywienia zbiorowego. Analiza pracy kelnerów na sali konsumpcyjnej, w bufecie i ekspedycji. Warunki, od których zależy wydajność ich pracy. Opis wzorowego pomieszczenia i wyposażenia lokalu gastronomicznego zwykłego i z samobsługą. W opracowaniu szeroko wykorzystano zagraniczną literaturę fachową. (o)

3680. GALIK J.: **Jak przebiega planowanie.** Żyw. zbior. 1953, nr 11, str. 166—167.

Proces ustalania zadań planowych w zakresie żywienia zbiorowego. (o)

3681. MICHAŁEK B.: **Kontrola jakości w przemyśle gastronomicznym.** Żyw. zbior. 1953, nr 11, str. 164—165. (o)

3682. ★ **PODKOWIŃSKI W., POGORZELSKI A.: Organizacja pracy w gospodach GS.** Warszawa 1953. Polgos, s. 65, 1 nlb.

Zadania zakładów żywienia zbiorowego: wyrównanie poziomu odżywiania na wsi i w mieście, efektywne zmniejszenie kosztów utrzymania chłopca. Wskazówki techniczno - organizacyjne. (o)

HANDEL ZAGRANICZNY

3683. BAGANOW B.: **O monopolji wnieśniej targowli w jęwropiejskich stranach narodnoj diemokratij.** Wniesz. Torg. 1953, nr 5, str. 1—10.

Geneza powstania państwowego monopolu handlu zagranicznego. Rozwój kontroli państwowej handlu zagr. w Chińskiej Republici Lud. Rola i znaczenie państwowego monopolu handlu zagr. (g)

3684. **Beachtliche Zwischenbilanz in Leipzig.** Wirtschaft 1953, nr 36, str. 1—2.

Dane liczbowe, obrazujące gospodarce i polityczne znaczenie tegorocznych Międzynarodowych Targów Lipskich. (m)

3685. DROBIAZKO A.: **Położenie na rynku kauczuka.** Wniesz. Torg. 1953, nr 5, str. 21—28.

Walka angielskich i amerykańskich monopolii o prawo dyktowania cen kauczuku. Umocnienie pozycji monopolii amerykańskich, związane ze wzrostem produkcji kauczuku syntetycznego w St. Zjedn. Analiza rozmiarów produkcji i ruchu cen kauczuku naturalnego w r. 1952. (g)

3686. G. P. i A. K.: **Położenie na rynku siery i przytów kapitalistycznych stran.** Wniesz. Torg. 1953, nr 8, str. 13—25.

Artykuł charakteryzuje sytuację na kapitalistycznym rynku siarki i przytów. Zaborecza i samolubna polityka amerykańskich monopolii uniemożliwia zaspokojenie zapotrzebowania na siarkę przez pozostałe kraje kapitalistyczne. (g)

3687. **Handwerk steigert Aussenhandelsumsätze.** Wirtschaft 1953, nr 29, str. 2.

Udział rzemiosła NRD w ogólnopństwowym eksporcie w l. 1950—1952. (m)

3688. **Knigi i staty po woprosam ekonomiki i wnieśniej targowli zarubieźnych stran.** Wniesz. Torg. 1953, nr 7, str. 46—48.

Bibliografia nieadnotowana artykułów i książek, wydanych w II kw. br., poświęconych zagadnieniom handlu zagranicznego i ekonomiki krajów obcych. (g)

3689. KOROTKOWA Je.: **Rynek czaja kapitalistycznych stran.** Wniesz. Torg. 1953, nr 6, str. 35—41.

Sytuacja na kapitalistycznym rynku herbaty. Potęgowanie się kryzysu, wyrażające się w stałym spadku produkcji i cen. (g)

3690. KOSTOLEWSKI M.: **Sostojanje rynku celluloznobumażnych towarow kapitalistycznych stran.** Wniesz. Torg. 1953, nr 7, str. 20—32.

Sytuacja na kapitalistycznym rynku celulozowo-papierniczym w l. 1945—1952. Spadek eksportu masy drzewnej i papieru z krajów skandynawskich powodem poważnych trudności ekonomicznych tych krajów. Narastanie objawów kryzysu w przemyśle celulozowo-papierniczym. (g)

3691. KRASOWSKAJA A.: **Rynek udobrienij kapitalistycznych stran.** Wniesz. Torg. 1953, nr 6, str. 25—34.

Charakterystyka działalności międzynarodowych karteli zbytu nawozów sztucznych. Dane o rozmiarach produkcji, zapotrzebowania, eksporcie, imporcie i cenach nawozów sztucznych na kapitalistycznym rynku światowym. (g)

3692. KROPczyński T.: **Volkspolens Wirtschaftsbeziehungen mit der DDR.** Wirtschaft 1953, nr 32, str. 9.

Artykuł wiceministra handlu zagranicznego PRL omawia rozwój stosunków handlowych pomiędzy NRD a Polską od zakończenia II wojny świat. do chwili obecnej. Wzajemne możliwości wymiany handlowej; perspektywy na najbliższe lata. (m)

3693. KRYŁOW M.: **Wnieśniaja targowla Cejlona.** Wniesz. Torg. 1953, nr 8, str. 37—41.

Artykuł informacyjny omawia sytuację gospodarczą i handel zagraniczny Cejlona. Dyskryminacyjnej polityce ekonomicznej St. Zjedn. i Anglii w stosunku do tego kraju przeciwstawia pomyślny rozwój wymiany między Cejlonem a Chińską Republiką Ludową. (g)

3694. KWASKOW W.: **Wnieśniaja targowla Islandij w 1952 g.** Wniesz. Torg. 1953, nr 7, str. 41—44.

Artykuł informacyjny. Dane o islandzkim handlu zagranicznym w 1952 r., świadczące o całkowitym uzależnieniu ekonomiki kraju od monopolii angielskich i amerykańskich. (g)

3695. L. B.: **Konfieriencja w Manile po sodiejstwu targowle stran Azji i dalniewo wostoka.** Wniesz. Torg. 1953, nr 5, str. 29—33.

Sprawozdanie z konferencji, poświęconej zagadnieniu współpracy handlowej krajów Azji i Dalekiego Wschodu (Manilla 23.II.—4.III. 1953 r.). Charakterystyka imperialistycznej polityki St. Zjedn., Anglii i Holandii, znajdującej pełny wyraz w wystąpieniach przedstawicieli tych krajów. Przemówienia delegatów ZSRR i krajów dem. lud. wykazały, że poprawę położenia ekonomicznego krajów Azji zapewnić może nawiązanie stosunków handlowych ze światowym rynkiem socjalistycznym. (g)

3696. MOSTOW S., WANAGAS Ju.: **Rynek kożewlennowo syrja kapitalistycznych stran.** Wniesz. Torg. 1953, nr 5, str. 41—45.

Dane o rozmiarach i strukturze handlu skórą na rynku kapitalistycznym. Militaryzacja ekonomiki i związany z nią spadek siły nabywczej szerokich mas — głównymi przyczynami ograniczenia produkcji przemysłu skórzano-obuwniczego i spadku cen skór w r. 1952. (g)

3697. N. A.: **Wnieszniąca торговля Japonii w 1952 g.** Wnieszni. Torg. 1953, nr 5, str. 11—20.
Rujnujący wpływ na gospodarkę Japonii wywiera jej uzależnienie od St. Zjedn. Rozmiary i struktura japońskiego handlu zagr. w r. 1952. Trudności związane z zakazem handlu z Chinami. Walka konkurencyjna japońskich i angielskich monopolu o opanowanie rynków azjatyckich. (g)
3698. NIESTIEROW M.: **Handel międzynarodowy a Związek Radziecki.** Nowe Czasy 1953, nr 36, str. 4—9.
Stosunki handlowe ZSRR z krajami kapitalistycznymi. Normalizacja tych stosunków i rozszerzenie ich na cały światowy rynek kapitalistyczny umożliwiłyby poprawę sytuacji ekonomicznej krajów kapitalistycznych uniezależniając je od imperialistycznej polityki gospodarzej St. Zjedn. (g)
3699. PASTUSZENKO M.: **Torgowla chłopczatobumażnymi tkaniami i prjażem na kapitalistycznym rynku.** Wnieszni. Torg. 1953, nr 8, str. 26—36.
Rozwój handlu przędzą i tkaninami bawełnianymi na kapitalistycznym rynku po II wojnie świat. Konjunktura ostatnich lat wywołana jest pogłębieniem kryzysu przemysłu bawełnianego i związanym z tym zaostrzeniem walki konkurencyjnej między monopolami Anglii, St. Zjedn. i Japonii. (g)
3700. PERPELIEFF I.: **Der Warenverkehr zwischen Bulgarien und der DDR.** Wirtschaft 1953, nr 33, str. 12.
Autor — wiceminister handlu zagranicznego Bułgarii — omawia rozwój stosunków handlowych pomiędzy NRD a Bułgarią, od czasu zawarcia umowy handlowej między tymi krajami w r. 1950. Nieomal cały bułgarski eksport tytoniu, jaj, owoców i zboża kierowany jest do NRD. Perspektywy dalszego rozwoju stosunków handlowych. (m)
3701. ★RAUE J.: **Poradnik techniki finansowej dla przedsiębiorstw handlu zagranicznego.** Warszawa 1952. Polgos, s. 84.
Sposoby usprawnienia obrotu płatniczego w handlu zagranicznym. Dotychczasowe niedociągnięcia na tym odcinku opóźniają wpływ waluty do banków i utrudniają ich współpracę z centralami handlu zagranicznego. (k)
3702. RUBLEWSKI I.: **Polożenie na rynku tekstilnowo oborudowania kapitalistycznych stran.** Wnieszni. Torg. 1953, nr 7, str. 9—19.
Rozmiary produkcji, eksportu i importu oraz ruch cen maszyn tekstylnych w krajach kapitalistycznych. Kurczenie się rynków zbytu, będące następstwem militaryzacji, prowadzi do zaostrzenia walki konkurencyjnej. (g)
3703. SOŁOMONOW A., GAŁOW N.: **Wnieszniąca торговля Francji.** Wnieszni. Torg. 1953, nr 6, str. 6—12.
Stały deficyt płatniczy Francji w stosunku do krajów strefy dolarowej i szterlingowej, wypieranie handlu francuskiego przez monopole zachodnio-niemieckie jako wynik polityki wielkiej burżuazji, uparcie zwalczającej próby nawiązania normalnych stosunków handlowych ze światowym rynkiem socjalistycznym. (g)
3704. SEIDLER M.: **Die Normalisierung im West-Ost-Handel geht weiter.** Wirtschaft 1953, nr 36, str. 4.
Udział krajów kapitalistycznych w Międzynarodowych Targach Lipskich przejawem normalizowania się stosunków handlowych między Wschodem a Zachodem. (m)
3705. ★SZCZYPIORSKI S.: **Organizacja handlu zagranicznego.** Wyd. 2. Warszawa 1953. Polgos, s. 195, 1 nłb.
Autor wyjaśnia istotę socjalistycznego monopolu handlu zagranicznego oraz omawia jego organizację w Polsce, ZSRR i innych krajach dem. lud. wskazując na zasadniczą odmienną kapitalistycznego handlu międzynarodowego. Struktura organizacyjna, finansowa oraz organizacja pracy w uświadczonym przedsiębiorstwie handlu zagranicznego. Podręcznik dla technikum handlu zagranicznego i pracowników handlu zagranicznego. (o)
3706. WECKWERTH M.: **Das Westdeutsche Monopolkapital im Kampf um Absatzmärkte.** Wirtschaft 1953, nr 31, str. 9.
Przejawy walki konkurencyjnej monopolu zachodnio-niemieckiego z monopolami obcymi o rynki zbytu. Trudna sytuacja zachodnio-niemieckiego handlu zagranicznego — następstwem ograniczenia stosunków handlowych z obozem socjalizmu. Tabele, obrazujące rozmiary eksportu Niemiec Zach. po II wojnie świat. (m)
3707. WECKWERTH M.: **Zum Aussenhandel Westdeutschland mit den Vereinigten Staaten.** Wirtschaft 1953, nr 35, str. 6.
Pogłębienie się kryzysu gospodarczego w Niemczech Zach. w I półroczu br. Zwiększenie eksportu do St. Zjedn. złądną nadzieją uzdrowienia gospodarki. Spadek udziału Niemiec Zach. w zachodnio-europejskim eksporcie do St. Zjedn. (z kilkunastu do 2%). (m)
3708. **Das westdeutsche Monopolkapital im Kampf um die Märkte.** Berichte des deutschen Wirtschaftsinstituts 1953, nr 10, s. 12.
Rozwój handlu zagranicznego w obozie kapitalizmu po II wojnie świat. Pojawienie się na światowym rynku kapitalistycznym monopolu Niemiec Zach. spowodowało dalsze zaostrzenie się walki konkurencyjnej. (k)
3709. YEH CHI-CHUANG: **Die Leipziger Messe und der Aussenhandel Chinas.** Wirtschaft 1953, nr 34, str. 1 i 2.
Autor — minister handlu zagranicznego Chin Ludowych — omawia znaczenie Międzynarodowych Targów Lipskich dla dalszego zacieśnienia stosunków handlowych pomiędzy krajami, które wzięły udział w Międzynarodowej Konferencji Gospodarczej w Moskwie w r. 1952. Zmiany w strukturze wewnętrznej handlu zagranicznego Chin Lud. po nawiązaniu ścisłych stosunków handlowych z ZSRR i krajach dem. lud. Udział Chin w Targach Lipskich w okresie ostatnich 3 lat. (m)

Zob. poz. 3216, 3261, 3264, 3270, 3294, 3401.

TOWAROZNAWSTWO

3710. ★CHECIŃSKI T.: **Towary spożywcze.** Warszawa 1953. PWSZ, s. 148.
Autor podaje podstawowe wiadomości z chemii i mikrobiologii artykułów spożywczych. Szeroko omawia zastosowanie chłodnictwa. Podręcznik towaroznawstwa dla Państwowych Technikum Korespondencyjnych. (o)
3711. ★DOWGIELEWICZ S.: **Nowe surowce łykowe.** Warszawa 1953. PWT, s. 79, 1 nłb. Prace Instytutu Ekonomiki i Organizacji Przemysłu. Z. 7. (o)

XVII ZAGADNIENIA KOMUNALNE — GOSPODARKA MIESZKANIOWA

3712. awr. O **Częstochowie.** Miasto 1953, nr 8, str. 26—29.

Rozwój Częstochowy od r. 1815 do chwili obecnej; specyfika tego rozwoju; przeobrażenie miasta w związku z powstaniem kombinatu metalurgicznego. Autor omawia rozwój przemysłu fabrycznego

go w Częstochowie wskazując na zaniedbanie gospodarki komunalnej w okresie międzywojennym. (u)

3713. CIBOROWSKA U.: **Analiza wpływu sposobu zabudowania i wielkości bloku mieszkalnego na koszt jego**

budowy i wartość użytkową. Biul. Instytutu Budownictwa Mieszkaniowego nr 7-M, str. 1—5. Dod. do mies. Miasto 1953, nr 8.

Omówienie wyników badań ogólnych oraz sprecyzowanie kierunku dalszych badań szczegółowych, prowadzonych przez IBM nad ekonomiką zabudowy blokowej. (u)

3714. DOHNALIK K.: **Oszczędność w eksploatacji wodociągów.** Gaz Woda 1953, nr 8, str. 221—223.

Omówiono m. in. wpływ postępu technicznego, mechanizacji i ustalania normatywów zużycia materiałów na oszczędność w gospodarce wodociągowej. (o)

3715. ★ **DZIEMBOWSKI Z., KONIŃSKI W., LEDWOROWSKI B.: Analiza działalności gospodarczej przedsiębiorstw gospodarki komunalnej.** Warszawa 1953. Polgos, s. 266, 2 nlb.

Autorzy szczegółowo omawiają zasady analizy i kontroli szczegółowej planów techniczno-eksploatacyjnych, finansowych i zatrudnienia w przedsiębiorstwach komunalnych. Podręcznik dla technikum ekonomicznego. (o)

3716. GINSBERT A.: **O bieżących zadaniach gospodarki komunalnej na odcinku wodociągów i kanalizacji.** Miasto 1953, nr 8, str. 10—16.

Omówiono m. in. aktualne problemy gospodarki wodnej w Polsce, bieżące zadania na odcinku inwestycji i melioracji komunalnych oraz gospodarki materiałowej zakładów. Zag. kadr technicznych i roboczych. (u)

3717. KIESEL H.: **Wie die Gasversorgung in der DDR weiter verbessert werden kann.** Wirtschaft 1953, nr 32, str. 5.

Wytyczne dla gospodarki gazem w związku z koniecznością oszczędnego gospodarowania paliwami. Potrzeba udoskonaleń technicznych. Wzrost konsumpcji gazu w NRD. (m)

3718. LEWANT S. A.: **O rozwoju pralnictwa w Moskwie.** Miasto 1953, nr 9, str. 16—19.

Uwagi zawarte w artykule stanowią cenne wskazania dla rozwiązania aktualnych problemów pralnictwa w Polsce. (Tłum. artykułu z czas. „Gorodskoje Chozajstwo Moskwy“ 1951, nr 9). (u)

3719. LUPIK M.: **Jak bude sestawowan nawrh planu rozwoje komunalního hospodarství w Ostravském kraji.** Plan. Hosp. 1953, nr. 7—8, str. 561—569.

Ciekawy, ze względu na swój metodyczny charakter, artykuł o sposobie opracowywania projektu planu rozwoju gospodarki komunalnej w kraju ostrawskim (CzSR). Szczególną uwagę poświęca autor planowaniu gospodarki mieszkaniowej oraz urządzeń socjalno-zdrowotnych. (c)

3720. MERMON M.: **Plan generalny jako wytyczna działalności Rady Narodowej.** Miasto 1953, nr 9, str. 26—28.

Plan urbanistyczny miasta jako operatywne narzędzie polityki inwestycyjnej władz terenowych. Konieczność koordynacji inwestycji miejskich zasadniczych i wtórnych w oparciu o generalny plan miasta. Autor opiera swoje uwagi i wytyczne na doświadczeniach z realizacji planu zagospodarowania miasta Rzeszowa. (u)

3721. MORAWSKI W.: **Ku poprawie socjalno-bytowych warunkach mieszkańców miasta.** (O formach pracy Miejskiej Rady Narodowej). Miasto 1953, nr 9, str. 4—6.

Znaczenie kontroli społecznej, prowadzonej przez komisje MRN wspólnie z aktywem dzielnicowym. Przykłady pozytywnych wyników współpracy komisji i aktywów mieszkańców. (u)

3722. **Przegląd dokumentacyjny zagadnień mieszkaniowych.** Oprac. przez Instytut Budownictwa Mieszkaniowego. 1953, nr 4, str. 1—4. Dod. do mies. Miasto 1953, nr 8. (u) Zob. poz. 3127.

3723. ★ **Przepisy o lokalach i mieszkaniach.** Ustawodawstwo gospodarcze. Teksty. Tom VII. Uzupełnienia IV. Warszawa 1953. WP, s. 72.

IV zbiór uzupełnień „Przepisów o lokalach i mieszkaniach“ zawiera akty prawne, wydane w okresie 1.VI.1952 — 31.I.1953 r. (g)

3724. W. W.: **Parę uwag o oczyszczaniu miast i osiedli.** Miasto 1953, nr 8, str. 24—26.

Wzrost ilości przedsiębiorstw oczyszczania miast w Polsce Lud. i równoczesne obniżenie się jakości usług w tym zakresie. Przyczyny tego stanu rzeczy. Autor wskazuje na wiele ciekawych osiągnięć radzieckiej techniki sanitarnej w dziedzinie oczyszczania miast. (u)

Zob. poz. 3341, 3515—16.

XVIII SZKOLENIE ZAWODOWE

3725. BARON W.: **Die Planung der Berufs Ausbildung muss verbessert werden.** Handel 1953, nr 15, str. 368.

Omówienie błędów i usterek w planowaniu szkolenia zawodowego w handlu uspołecznionym NRD. (m)

3726. BIESOLD G., BRETSCHEIDER H.: **Über das Studium an den Hochschulen.** Handel 1953, nr 14, str. 331—332.

Zakres, program i przebieg studiów w wyższych szkołach handlowo-ekonomicznych NRD. (m)

3727. JACKOWSKI W.: **Szkolenie pracowników księgowości.** Rachunk. 1953, nr 9, str. 427—431.

Omówienie metod i wyników szkolenia przyzakładowego pracowników księgowości w jednym z Centralnych Związków Przemysłu. (u)

3728. POLACZEK J.: **O właściwe szkolenie zaopatrzcowników.** Gosp. mater. 1953, nr 16, str. 475—480.

Zagadnienie szkolenia zaopatrzcowników w wyższych uczelniach ekonomicznych. Krytyczna ocena programów wydziałów przemysłowych WSE — brak wyodrębnienia ekonomiki zaopatrzenia. Postulat wprowadzenia ekonomiki zaopatrzenia jako kierunku studiów (specjalizacji); projekt programu studiów w ramach proponowanej specjalizacji. (u)

3729. **Szkolimy służbę gospodarki materiałowej.** Gosp. mater. 1953, nr 17, str. 525—526.

Podsumowanie wyników szkolenia pracowników gospodarki materiałowej kopalni i zjednoczeń górnictwa węglowego. (u)

3730. WOBORNIK B.: **Przprawa a zwyszowani kwalifikacje delniczkych kadru we wyroble.** Plan. Hosp. 1953, nr 7—8, str. 467—473.

Dotychczasowe osiągnięcia i doświadczenia przemysłu CzSR w dziedzinie przyuczania do zawodu i szkolenia kwalifikacyjnego w toku produkcji. Plan szkolenia na r. 1953. (c)

XIX BIBLIOGRAFIA — ENCYKLOPEDIA — SŁOWNIKI

BIBLIOGRAFIA — ZAGADNIENIA OGÓLNE

3731. DIENISJEW W.: **Priemiet bibliografii i jej značenie.** Bibliotekar' 1953, nr 9, str. 39—44.

Część artykułu, traktującego ogólnie o bibliografii i jej znaczeniu, poświęcona jest bibliografii ekonomicznej. Autor wskazuje na formy współpracy bibliografa z praktykiem gospodarczym. (s)

3732. ★GUTTRY C.: **Bibliografia scalonych spisów zawartości czasopism.** Wrocław 1953. Oss., s. 174, 1 nrb.

Bibliografia obejmuje polonika w jęz. polskim i obcojęzyczne, wydane w Polsce i zagranicą. Uzględnia spisy co najmniej trzech roczników jednego czasopisma. Cz. 1, ułożona w porządku alfabetycznym tytułów czasopism, stanowi główny zrab bibliografii. Cz. 2, grupuje bibliografie i katalogi towarzystw naukowych, w których zamieszczały one spisy zawartości własnych wydawnictw ciągłych; układ wg nazw instytucji. Cz. 3, zawiera spisy zawartości czasopism, znajdujące się jeszcze w stadium opracowania, nie publikowane. Całość zapoatrzona jest w indeksy: osobowy i rzeczowy. Bibliografia w pełni realizuje cel postawiony przez jej autora — jest cenną pomocą dla służby informacyjno-bibliograficznej. Podkreślić należy znaczenie pracy, będącej rezultatem długich, żmudnych studiów i poszukiwań, zwłaszcza, jeżeli weźmie się pod uwagę brak narodowej bibliografii zawartości czasopism, a nawet indeksów do czasopism polskich. (u)

3733. ★KORPALA J.: **Zarys dziejów bibliografii w Polsce.** Wrocław 1953. Oss., s. 231 1 nrb. Biblioteka Narodowa — Instytut Badań Literackich PAN.

Pierwsza praca naukowa, omawiająca rozwój bibliografii w Polsce od w. XVI aż do chwili obecnej. Autor zebrał obfity materiał historyczny, dot. bibliografii i bibliografów polskich (Zafuski, Bentkowski, Lelewel, Jocher, Estreicherowie i in.). W opracowaniu zachowano ciągłość historyczną. Autor uwzględni również prace bibliograficzne okresu międzywojennego oraz mało znany dorobek

lat okupacji. Rozdział końcowy poświęcony jest problematyce bibliografii w Polsce Lud.; zawarte są w nim cenne (i na ogół aktualne) informacje o organizacji bibliografii i wydawnictwach bibliograficznych. Autor, nie wyczerpując całkowicie tematu, daje syntetyczny obraz całości i wymownie obrazuje osiągnięcia bibliografii polskiej. Trafnie podkreślił on możliwości rozwoju bibliografii w Polsce Lud. Wartość wydawnictwa podnosi staranne opracowanie, obszerna bibliografia, szczegółowy spis rzeczy oraz indeks autorski. (u)

BIBLIOGRAFIE SPECJALNE

3734. KOTARSKI S.: **Przydatność „Przeglądu Bibliograficznego Wydawnictw Gospodarczych“ w wyższych uczelniach.** Życie Szkoły Wyższej 1953, nr 9, str. 132—134.

Recenzent pozytywnie ocenia czasopismo, podkreślając jego przydatność dla ośrodków informacyjnych bibliotek uczelnianych i zakładowych oraz dla fachowych bibliotek zakładów produkcyjnych. Wystawia pewne uwagi, co do kolejności działów klasyfikacji i proponuje wprowadzenie pewnych zmian. (g)

3735. S. W.: **O lepszą organizację czytelnictwa prasy gospodarczej.** Gosp. plan. 1953, nr 9, str. 60—62. (g)

Zob. poz. 3164, 3240, 3322—23, 3359, 3363, 3410, 3517, 3528, 3535, 3537, 3652, 3688, 3722.

ENCYKLOPEDIA — SŁOWNIKI

3736. ★CZIWISZ O., LISZKOWA L.: **Mały polsko-czeski słownik gospodarczy.** Praha 1953. Statni Nakladatelství Technické Literatury, s. 124.

Polsko-czeski słownik gospodarczy obejmuje terminy z zakresu księgowości, planowania, ekonomii polit., handlu, transportu, normowania pracy. Zawiera spis najczęściej stosowanych w jęz. polskim skrótów, terminów ekonomicznych i geograficznych. (c)

Od Redakcji

Następny zeszyt (1/1954) „Przeglądu Bibliograficznego“ w swej części artykułowej poświęcony będzie zagadnieniom inwestycyjnym. Autorami artykułów będą pracownicy naukowcy Katedry Planowania Inwestycji SGPiS i wybitni przedstawiciele życia gospodarczego.

Do zeszytu 1/54 „Przeglądu Bibliograficznego Wyd. Gosp.“ dołączony będzie skorowidz przedmiotowy, skorowidz autorów, wykaz czasopism wykorzystywanych w dziale bibliograficznym, wykaz artykułów oraz wykaz nazwisk autorów adnotacji w roczniku VII z 1953 roku.

PRZEGLĄDY LITERATURY, ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE, SPRAWOZDANIA

JERZY JEDLICKI

Rozwój stosunków kapitalistycznych w Rosji XVIII i XIX wieku

Przegląd literatury

II. W poprzednim zeszycie¹⁾ zamieściliśmy ogólne omówienie literatury oraz pierwsze trzy działy bibliografii, obejmujące prace klasyków marksizmu, wydawnictwa źródeł i publikacje typu podręcznikowego. Obecnie podajemy dalszy ciąg, obejmujący zagadnienia ogólnometodologiczne (dział IV) oraz pozycje o charakterze monograficznym (działy V — VII).

Podawany przez nas przegląd literatury obejmuje najważniejsze pozycje i nie wyczerpuje istniejącej bardzo bogatej literatury w tym zakresie.

IV. OGÓLNE ZAGADNIENIA METODOLOGICZNE. PERIODYZACJA HISTORII STOSUNKÓW KAPITALISTYCZNYCH W CAŁOŚCI

BAKANOW P.: *O zasadzie periodyzacji i początkowym okresie historii ZSRR epoki kapitalizmu*. Zesz. hist. Nowych Dróg 1951, nr 2, str. 100—121.

DRUŻININ N.: *O periodyzacji historii stosunków kapitalistycznych w Rosji*. Zesz. hist. Nowych Dróg 1950, nr 1, str. 146—172.

DRUŻININ N.: *O periodyzacji historii stosunków kapitalistycznych w Rosji (o wynikach dyskusji)*. Zesz. hist. Nowych Dróg 1951, nr 3, str. 153—190.

GUDOSZNIKOW M.: „*Zamieczanija na statju prof. N. M. Drużynina „O periodizacji istorji kapitalistycznych odnoszenij w Rossji“*”. WI 1950, nr 1, str. 66—70.

JAKUBOWSKAJA S.: *K woprosu o periodizacji istorji SSSR*. WI 1950, nr 6, str. 85—88.
O wynikach dyskusji w sprawie periodyzacji historii ZSRR. Zesz. hist. Nowych Dróg 1951, nr 3, str. 229—239.

PANKRATOWA A.: *Nasuszcnyje woprosy so-wietskoj istoriczeskoj nauki*. Bolszewik 1953, nr 6, str. 55—69.

PRIEDTIECZENSKIJ A.: *Zagadnienia periodyzacji historii ZSRR*. Zesz. hist. Nowych Dróg 1951, nr 3, str. 140—152.

SMIRNOW I.: *Ogólne zagadnienia periodyzacji historii ZSRR*. Zesz. hist. Nowych Dróg 1951, nr 3, str. 111—139.

V. UKŁAD KAPITALISTYCZNY

a) ogólnie (łącznie przemysł i rolnictwo)

BAK I.: *K woprosu o gieniezisie kapitalisticeskowo uklada w kriepostnom chozajstwie Rossji*. WI 1948, nr 4, str. 68—80.

CAGOŁOW N. A.: *Niekotoryje woprosy krizisa kriepostnowo chozajstwa w Rossji*. IANEP²⁾ 1946, nr 1, str. 53—75.

DRUŻININ N.: *Razłożenje fieodalno-kriepostniczeskoj sistiemy w izobraženiji M. N. Pokrowskowo*. Protiw istoriczeskoj koncepciji M. N. Pokrowskowo. Cz. I. Moskwa 1939. Izd. AN SSSR, str. 337—386. AN SSSR, Inst. Ist.

JAKOWLEW B.: *Wozniknowjenje i etapy razwitija kapitalisticeskowo uklada w Rossji*. WI 1950, nr 9, str. 91—104.

RUBINSZTEJN N.: *Kriepostnoje chozajstwo i zarożdżenje kapitalisticeskich odnoszenij w XVIII wiekie*. Uczonyje Zapiski Moskowskowo Gosud. Uniwersitieta. Wyp.³⁾ 87, 1946, str. 100—125.

RUBINSZTEJN N.: *Niekotoryje woprosy formirowanija rynku raboczej sily w Rossji XVIII wieka*. WI 1952, nr 2, str. 74—101.

ZAOZIERSKAJA J.: *K woprosu o suszcznosti i osnownych etapach „nowowo pierioda“ w istorji Rossji*. WI 1951, nr 12, str. 88—117.

ZŁOTNIKOW M.: *K woprosu o formirowaniji wolnonajomnowo truda w kriepostnoj Rossji*. Istorija Proletariata SSSR 1930, nr 1.

b) manufaktura pańszczyźniana i kapitalistyczna oraz przemysł włóściański

BABURIN D.: *Oczerki po istorji Manufaktur-kollegii*. Moskwa 1939, s. 392. Głównoje Archiwnoje Uprawlenje NKWD SSSR, Trudy Istoriko-Archiwnowo Instituta, t. I.

Historia działalności urzędu państwowego, będącego w XVIII wieku głównym organem polityki przemysłowej carskiego absolutyzmu. Jednocześnie praca rzuca światło na ekonomikę przemysłu manufakturowego i sposoby rekrutacji siły roboczej.

BOROWOJ S. J.: *Woprosy krieditowanija torgowli i promyszlennosti w ekonomiceskoj politiki*

¹⁾ Przegląd Bibliograficzny Wyd. Gosp. 1953, nr 5, str. 266—268.

²⁾ Izwiestija Akadlemji Nauk SSSR — otdielenje ekonomiki i prawa.

³⁾ Wypusk.

- Rossji XVIII w. Ist. Zap.⁴⁾ t. XXXIII, 1950, str. 92—122.
- BOROWOJ S.: *K woprosu o skladywaniji kapitalistycznej ukladu w Rossji XVIII wieku*. WI 1948, nr 5, str. 67—77.
- BORISOW A.: *K woprosu o formirowaniji kapitalistycznej ukladu w promyszlennosti*. WI 1950, nr 3, str. 77—87.
- GEJMAN W. G.: *Manufakturnyje priedprijatja Pietierburga*. Pietierburg pietrowskowo wriemieni. Oczerki pod ried. A. W. Priedtieczenskowo. Leningrad 1948. Leningradskoje Izd., str. 49—72. Inst. Ist. AN SSSR, Leningradskoje Otdielenje.
- GŁAGOLIEWA A.: *Ołoneckije mietallurgiczeskije zawody pri Pietrie I*. Ist. Zap. t. XXXV, 1950, str. 170—198.
- GOROWOJ F. S.: *O wolnonajomnom trudie na Urale wo wtorej czetwerti XIX wieku*. WI 1953, nr 3, str. 73—80.
- KAFENGAUZ B. B.: *Istorja chozjajstwa Demidowych w XVIII—XIX ww. Opyt issledowanja po istorji uralskoj mietallurgiji*. Tom I. Moskwa — Leningrad 1949. Izd. AN SSSR, s. 524. AN SSSR, Inst. Ist. Bogata monografia historyczna największego uralskiego przedsiębiorstwa przemysłowego w XVIII wieku. Tom II, mający objąć wiek XIX, dotąd się nie ukazał. Rec.: Pawlenko N. I. IANIF t. VII, 1950, nr 3, str. 271—275; Pankratowa A. WI 1950, nr 8, str. 117—121; Polanski F. WE 1951, nr 11, str. 121—123.
- KURICIN I. S.: *Formirowanie raboczej sily na tiekstilnych manufakturach w XVIII w.* Ist. Zap. t. V, 1939, str. 141—187.
- LUBOMIROW P. G.: *Oczerki po istorji russkoj promyszlennosti — XVII, XVIII i naczalo XIX wieku*. Moskwa 1947. Ogiz Gospolitizdat, s. 763. Zbiór przedwojennych prac autora, wydany po jego śmierci, zawiera zarówno pierwodruki jak i przedruki. Obejmuje on 2 duże prace: „Struktura organizacyjna przedsiębiorstw przemysłowych w Rosji w XVIII i w pocz. XIX w.” i „Rozmieszczenie geograficzne przemysłu metalurgicznego i metalowo - przetwórczego w Rosji w XVII, XVIII i pocz. XIX w.” oraz 7 mniejszych szkiców i rozpraw, głównie z historii przemysłu włókienniczego. Rec.: Pogriebinskij A. WI 1947, nr 12, str. 106—110.
- MIESZALIN I. W.: *Tiekstilnaja promyszlennost' kriestjan Moskowskoj guberniji w XVIII i pierwoj potowinie XIX wieku*. Moskwa — Leningrad 1950. Izd. AN SSSR, s. 258. AN SSSR, Inst. Ist. Monografia źródłowa, badająca etapy rozwoju kapitalizmu w przemyśle włóściańskim, od przemysłu domowego i rzemiosła poprzez produkcję drobnotowarową na rynek aż do manufaktury i fabryki. Rec.: Rożkowa M. WI 1949, nr 6, str. 116—117; Bukowski S., Przegląd Nauk Hist. i Społ. t. II, Łódź 1952, str. 377—380.
- PAWLENKO N. I.: *Kazjonnaja mietallurgiczeskaja promyszlennost' Rossji w 20—40-ch gg. XVIII w. i sbyt*. IANIF t. VIII, 1951, nr 4, str. 323—337.
- PAWLENKO N. I.: *Kazjonnaja mietallurgiczeskaja sily dla mietallurgiczeskich manufaktur w 20—40-ch godach XVIII wieku*. WI 1952, nr 3, str. 99—123.
- PAWLENKO N. I.: *Kazjonnaja mietallurgiczeskanyh zawodach Urala po pieriepisi 1744—45 gg. Akadiemiku B. D. Griekowu...⁵⁾* Moskwa 1952. Izd. AN SSSR, str. 294—302. AN SSSR, Inst. Ist.
- PAZITNOW K.: *K woprosu o „pierielomie“ w manufakturnoj promyszlennosti XVIII wieku*. WI 1948, nr 3, str. 60—64.
- PAZITNOW K. A.: *K woprosu o roli kriepostnowo truda w dorieformiennoj promyszlennosti*. Ist. Zap. t. VII, str. 236—245.
- POLANSKIJ F. J.: *Ekonomiczeskaja priroda kazjonnych zawodow w Rossji XVIII w.* IANEP 1951, nr 4, str. 258—273.
- RUBINSZTEJN N.: *O manufakturnom periodie russkoj promyszlennosti i skladywaniji kapitalistycznej ukladu w Rossji XVIII wieku (otwiew na stat'ju J. I. Zaozierskoj)*. WI 1947, nr 12, str. 74—79.
- STRUMILIN S.: *Ekonomiczeskaja priroda pierwyh russkich manufaktur*. WI 1948, nr 6, str. 60—70.
- SZAPIRO A. Ł.: *K istorji kriest'janskich promyslow i kriest'janskoj manufaktury w Rossji XVIII w.* Ist. Zap. t. XXXI, 1950, str. 136—153.
- WIEDIENIEJEW J. I.: *Raboczaja sity czastnyh sukonnnych manufaktur w Rossji po wiadomost'jam Manufaktur - kollegii za 1796—1797 gg.* IANIF, t. VIII, 1951, nr 5, str. 402—425.
- ZAOZIERSKAJA J.: *K woprosu o razwitiji krunnoj promyszlennosti w Rossji w XVIII wiekie (po powodu stati N. Ł. Rubinsztejna „Kriepostnoje chozjajstwo i zarozdienje kapitalistycznych otnoszenij w XVIII w.“)*. WI 1947, nr 12, str. 62—73.
- ZAOZIERSKAJA J.: *K woprosu o zarozdieniji kapitalistycznych otnoszenii w mietkoj promyszlennosti Rossji XVIII w.* WI 1949, nr 6, str. 70—84.
- ZAOZIERSKAJA J. I.: *Manufaktura pri Pietrie I*. Moskwa — Leningrad 1947. Izd. AN SSSR, s. 188. AN SSSR, Inst. Ist. Praca obejmuje zagadnienia budownictwa przemysłowego, form organizacyjnych i środków pie-

⁵⁾ Akademiiku Borestu Dmitriewiczu Griekowu ko dnu siedmiesiatiletja. (Rozwazania innych skrótów zamieszczone są w nr 5 „Przeglądu Bibliograficznego Wyd. Gosp.”)

⁴⁾ Istoriceskije Zapiski

nieżnych manufaktur, warunków zbytu i — najszerszej — siły roboczej. Dodatek zawiera spis manufaktur skarbowych i prywatnych, istniejących w Rosji za Piotra I. Rec.: Bak I. WI 1948, nr 3, str. 120—125; Somow W. I. IANEP 1948, nr 4, str. 308—313.

ZAOZIERSKAJA J. I.: *Manufaktura w Moskwie w sieredinie XVIII w.* Ist. Zap. t. XXXIII, 1950, str. 123—157.

ZAOZIERSKAJA J. I.: *Razwytje logkoj promyszlenosti w Moskwie w pierwoj czetwierti XVIII w.* Moskwa 1953. Izd. AN SSSR, s. 516. AN SSSR, Inst. Ist.

Praca omawia zagadnienie drobnego przemysłu i rzemiosła oraz powstawanie i funkcjonowanie przemysłu manufakturowego państwowego i prywatnego, poddając analizie: rynek zbytu, pochodzenie i stanową przynależność właścicieli manufaktur oraz robociznę (najemną i przymusową).

ZAOZIERSKAJA J. I.: *Sposoby obiespieczenia raboczej siłoj czastnych manufaktur wo wtoroj czetwierti XVIII w.* Akademiiku B. D. Grekowu... Moskwa 1952. Izd. AN SSSR, str. 284—293. AN SSSR, Inst. Ist.

c) rozwój stosunków kapitalistycznych w rolnictwie i reforma 1861 r.

BIBIKOW G. N.: *Rasstojenje kriepostnowo krieśćjanstwa w barszczinnoj wotczinie w konce XVIII i naczale XIX w.* Ist. Zap. t. IV, 1938, str. 76—112.

CAGOŁOW N.: *K woprosu ob ekonomiczeskom sodierżanji „krieśćjanskoj“ rieformy (teoreticzeskije zamietki).* IANEP 1949, nr 6, str. 433—447.

DRAKOCHRUST J. I.: *Rasstojenje kriepostnowo krieśćjanstwa w obrocnoj wotczinie XVIII w.* Ist. Zap. t. IV, 1938, str. 113—140.

DRUZININ N. M.: *Gosudarstwiennyje krieśćjanie i rieforma P. D. Kisielowa.* Tom I. Priedposylki i suszcznost' rieformy. Moskwa — Leningrad 1946. Izd. AN SSSR, s. 632. AN SSSR.

Pierwsza część obszernej monografii, badająca gospodarczą i polityczną sytuację, w jakiej została przygotowana i wprowadzona w życie reforma włościańska w majątkach państwowych w l. 1837—41. Rec.: Pokrowskij S. A. IANEP 1946, nr 6, str. 455—459; Iwanow L. M. IANIF t. IV, 1947, nr 4, str. 380; Jacunskij W. WI 1947, nr 7, str. 114—119.

DRUZININ N. M.: *Moskowskoje dworjanstwo i rieforma 1861 g.* IANIF t. V, 1948, nr 1, str. 62—78.

JŁAGOLEWA A. P.: *K istorji pripisnych krieśćjan w XVIII w.* Akademiiku B. D. Grekowu... Moskwa 1952. Izd. AN SSSR, str. 273—283. AN SSSR, Inst. Ist.

INDOWA J. I.: *Krieśćjanstwo cietralno - promyszlennych wotczin Woroncowych w pierwoj połowinie XIX w.* Ist. Zap. t. XXXVIII, 1951, str. 176—207.

KARNAUCHOWA J. S.: *Razmieszczenje sielsko-wo chozjajstwa Rossji w pieriod kapitalizma (1860—1914 gg.).* Moskwa 1951. Izd. AN SSSR, s. 214. AN SSSR, Institut Ekonomiki.

Analiza geograficznego podziału pracy i rozmieszczenia sił wytwórczych w rolnictwie rosyjskim w okresie formacji kapitalistycznej.

KLACZKO A. C.: *Razwytje kapitalizma w sielskom chozjajstwie Saratowskoj guberniji.* Trudy Saratowskowo Ekonom. Inst. t. I, 1948, str. 25—43.

KUSZEWA J. N.: *Ołna iz form kabalnoj zawisimosti w Rossji XVIII w.* Akademiiku B. D. Griekowu... Moskwa 1952, Izd. AN SSSR, str. 249—260. AN SSSR, Inst. Ist.

LIWSZIC E. A.: *Rieforma 1861 g. i gornozawodskije krieśćjanie Urała.* Ist. Zap. t. XXX, 1949, str. 140—171.

MOROCHOWIEC J. A.: *Krieśćjanskaja rieforma 1861 g. w oswieszczenji M. N. Pokrowskowo.* Protiw istoriczeskoj koncepcji M. N. Pokrowskowo. Cz. I. Moskwa 1939, Izd. AN SSSR, str. 387—426. AN SSSR, Inst. Ist.

RYNDZJUNSKIJ P.: *Rasslojenje krieśćjanstwa i klassowaja bor'ba w kriepostnoj wotczinie w 20-ch godach XIX w.* Ist. Zap. t. IV, 1938, str. 141—164.

SIWKOW K. W.: *Oczerki po istorji kriepostnowo chozjajstwa i krieśćjanskowo dżiżenja w Rossji w pierwoj połowinie XIX wieka.* Po matieriałam archiwa stiepnych wotczin Jusupowych. Moskwa 1951, Izd. AN SSSR, s. 250. AN SSSR, Inst. Ist. Analiza procesów ukapitalistyczniania gospodarki folwarcznej przed reformą 1861 r. oraz położenia gospodarstw chłopskich w tym czasie, na przykładzie folwarków Jusupowych w guberni Tulskiej.

VI. PRZEWRÓT PRZEMYSŁOWY. FABRYKA KAPITALISTYCZNA.

FORMOWANIE SIĘ KLASY ROBOTNICZEJ

CEJTLIN J. A.: *Tiechniczeskij pierieworot w Inopriadienji i naczalo maszinnowo proizwodstwa Inianoj priaży w Rossji.* Moskwa — Leningrad 1936. Izd. AN SSSR, s. 222. AN SSSR, Trudy Inst. Istorii Nauki i Tiechniki, sierja II, wyp. 3. Jedna z pierwszych radzieckich prac o przewrocie przemysłowym, podchodząca do zagadnienia głównie od strony technicznej, ale dająca również materiał historyczno - ekonomiczny. Obejmuje koniec XVIII i I połowę XIX w. (do 1861 r.). Dodatek źródłowy.

CHROMOW P. A.: *Dinamika proizwoditielnych sił Rossji w pieriod kapitalizma (1861—1917 gg.).* Uczonyje Zapiski Moskowskowo Gosud. Uniwiersitietu, wyp. 123, 1947, str. 159—210.

JACUNSKIJ W. K.: *Pomieszcziczi sacharnyje zawody w Rossji w pierwoj połowinie XIX w.* Akademiiku B. D. Griekowu... Moskwa 1952. Izd. AN SSSR, str. 343—350. AN SSSR, Inst. Ist.

- JACUNSKIJ W. K.: *Promyszlennyj piereworot w Rossji (k problemie wzaimodziejstwa proizwo-dielnych sił i proizwodstwiennych odnoszenij)*. WI 1952, nr 12, str. 48—70.
- KORNIEJEW A. M.: *Formirowanje tiekstilnych rajonow SSSR* IANEP 1948, nr 5, str. 355—364.
- LOONE L. A.: *Iz istorji promyszlennowo pierie-worota w Estonji*. WI 1952, nr 5, str. 77—96.
- ŁOS' F.: *K woprosu o formirowanji raboczewo klasa na Ukrainie*. WI 1951, nr 2, str. 81—89.
- PAŻITNOW K. A.: *K woprosu o promyszlennom pierieworotie w Rossji*. WI 1952, nr 5, str. 68—76.
- RASZIN A. G.: *Formirowanje promyszlennowo proletariata w Rossji*. Moskwa 1940, Socekgiz, s. 464.
- ROZKOWA M.: *Promyszlennost' Moskwy w pierwoj czetwierti XIX wieka*. WI 1946, nr 11—12, str. 89—103.
- STRUMILIN S.: *K woprosu o promyszlennom pierieworotie w Rossji*, WE 1952, nr 12, str. 69—84.
- STRUMILIN S.: *Promyszlennyj piereworot w Rossji*. Moskwa 1944, Gospolizdat, s. 48. **Rec.:** Jacunskij W. WI 1945, nr 1, str. 126—134.
- STRUMILIN S.: *Promyszlennye krizisy w Ros-sji*. Problemy Ekonomiki 1939, nr 5, str. 125—144.
- SZUSTER U. A.: *Ekonomiczeskaja bor'ba Mo-skwy s Łodzju (iz istorji rusko-polskich odnosze-nij w 80-ch gg. proszłowo wieka)*. Ist. Zap. t. V, 1939, str. 188—234.
- WASILIEW B. N.: *Formirowanje promyszlennowo proletariata Iwanowskoj oblasti*. WI 1952, nr 6, str. 77—95.
- WIRGINSKIJ W. S.: *Naczato żeleznodorożnowo diela w Rossji (do 40-ch godow XIX wieka)*. Mo-skwa 1949. Izd. „Prawda“, s. 32, Wsiesojuznoje Obszczestwo po Rasprostranienju Politiczeskich i Naucznych Znanij. Popularyzatorska publikacja o pracy pionierów rosyjskiego budownictwa kolejowego na tle rozwoju stosunków kapitalistycznych w trzydziestych latach XIX wieku.
- ZLOTNIKOW M.: *Ot manufaktury k fabrikie*. WI 1946, nr 11—12, str. 31—48.

VII. WYBRANE MONOGRAFIE POSZCZEGÓLNYCH GALEZI PRZEMYSŁU I PRZEDSIĘBIORSTW

CEJTLIN M. A.: *Oczerki po istorji razwitja stie-kolnoj promyszlennosti w Rossji*. Moskwa — Le-ninograd 1939. Gos. Izd. Logkoj Promyszlennosti, s. 204.

Zbiór szkiców, charakteryzujących kolejne etapy ekonomicznego rozwoju przemysłu szklanego w Rosji przedrewolucyjnej (część I: okres feudalno-pańszczyźniany od połowy XVII w. do 1861 r.; część II: 1861—1917). Obszerny dodatek statystyczny.

ŁUKJANOW P. M.: *Istorja chemiczeskich promy-słow i chemiczeskoj promyszlennosti Rossji do konca XIX wieka*. Pod ried. akad. S. I. Wolfkowi-cza. Izd. AN SSSR. T. I, Moskwa — Leningrad 1948, s. 543, t. II, Moskwa — Leningrad 1949, s. 732. AN SSSR, Otdiel. Chemiczeskich Nauk i Institut Istorji Jestiestwoznania.

Obszerne dzieło oparte m. in. na bogatym mate-riale archiwalnym. Pierwsze 6 rozdziałów tomu I daje ogólny rys rozwoju historycznego rosyjskie-go przemysłu chemicznego od jego początków do końca w. XIX. Rozdz. VII—XVI tego tomu poświęcone są oddzielnym problemom: np. wpływ akcyzy i polityki celnej na rozwój przemysłu, związek z techniką zagraniczną, rosyjska techno-logia chemiczna i jej rozwój itp. Tom II omawia szczegółowo historię produkcji poszczególnych artykułów chemicznych. **Rec.:** Starosielskaja — Nikitina O. WI 1950, nr 1, str. 125—129.

MICHAŁKOW R.: *150 let Trjochgornoj Manu-faktury*. WE 1949, nr 11, str. 28—43.

STRUMILIN S. G.: *Czornaja mietallurgija w Ros-sji i w SSSR*. Tiechniczeskij prograss za 300 let. Moskwa — Leningrad 1935. Izd. AN SSSR, str. 324. Trudy Instituta Istorji Nauki i Tiechniki, sierja II, wyp. 4.

Służba informacyjno-bibliograficzna w zakresie nauk społeczno-ekonomicznych we Wrocławiu

Wrocław — stolica Dolnego Śląska — ośrodek kilku wyższych uczelni posiada szereg bibliotek naukowych. Niektóre spośród nich sięgają swymi tradycjami dalekiej przeszłości. Dlatego też część z tych bibliotek posiada księgozbiory w znacznym stopniu pomiełkowe, które jednak mają dla nas dużą wartość. Wiele bowiem dowodów, świadczących o polskości ziemi śląskiej możemy znaleźć w zbiorach tych bibliotek. Niektóre z tych księgozbiorów są dla nas cenne również dlatego, że były ongiś warsztatami pracy naukowej wielu wybitnych naukowców polskich. Wymienić tu należy zasłużonych profesorów ówczesnego Uniwersytetu Wrocławskiego, jak np. kierownika katedry slawistyki (1860 — 1867) prof. Wojciecha Cybulskiego oraz jego następcę, długoletniego profesora slawistyki Władysława Nehringa, który kierował katedrą

w l. 1868 — 1907 i był patronem takich uczonych, jak Ignacego Chrzanowskiego oraz poetów Adama Asnyka i Jana Kasprowicza. Na szczególne wyróżnienie zasługuje osoba slawisty Jerzego Samuela Bandtkiego. Bandtkie bowiem w czasie pobytu we Wrocławiu w l. 1778 — 1811 rozpoczął swą działalność naukową i wydawniczą, pedagogiczną i bibliotekarską oraz w oparciu o źródła historyczne znajdujące się w bibliotekach wrocławskich, głosił prawdę o polskości Śląska.

Dzisiaj biblioteki wrocławskie są ogniskami myśli i postępu i na tym odcinku odgrywają poważną rolę. Są one przede wszystkim pracowniami naukowymi naukowców i studentów. Ponadto służą wydatną pomocą ośrodkom przemysłowym i innym zakładom produkcyjnym, które coraz gęstszą siecią pokrywają

naszą prastarą krainę śląską, przez co przyczyniają się do rozwoju ogólnokrajowej gospodarki narodowej.

Taki też cel w swej pracy i działalności stawia sobie służba informacyjno-bibliograficzna bibliotek w zakresie nauk społeczno-ekonomicznych.

We Wrocławiu największymi bibliotekami naukowymi w dziedzinie społeczno-ekonomicznej są Biblioteka Uniwersytecka i Biblioteka Wyższej Szkoły Ekonomicznej.

Ponadto przy niektórych zakładach Uniwersytetu Wyższej Szkoły Rolniczej, Politechniki Wrocławskiej i przy Bibliotece im. Ossolińskich, a także przy innych instytucjach istnieją biblioteki zakładowe ewentualnie księgozbiory o charakterze społeczno-ekonomicznym.

1. *Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu* powstała po II wojnie świat. głównie z księgozbioru dawnej (poniemieckiej) Biblioteki Miejskiej (Stadtbibliothek), gdyż pozostałości zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej są niezmiernie skromne. Dlatego też księgozbiór dzisiejszej Biblioteki Uniwersyteckiej, liczącej ogółem ok. 950.000 vol., oparty jest w przeważającej części na księgozbiorze niemieckim. Księgozbiór ten obejmuje w dużej mierze wydawnictwa ekonomiczne. Jeśli chodzi o wydawnictwa ekonomiczne powojenne, to Biblioteka posiada w zasadzie wszystkie, gdyż otrzymuje egzemplarz obowiązkowy. Biblioteka Uniwersytecka jest więc dziś naukową biblioteką uniwersalną, a nauki społeczno-ekonomiczne są w niej reprezentowane jako jeden z wielu działów. Biblioteka posiada wyodrębniony ośrodek informacyjno-bibliograficzny.

Katalogi: katalog lektoryjny — alfabetyczny i działowy, katalog wyborowy i katalog główny. Katalog główny stanowią katalogi alfabetyczne i rzeczowe: katalog polskich nabytków po r. 1945 (w tym osobny katalog alfabetyczny czasopism), do którego włącza się pozostałości dawnej Biblioteki Uniwersyteckiej, katalog niemiecki (księgozbioru niemieckiego), obejmujący wszystkie druki, wydane do r. 1930 włącznie, czyli katalog tomowy, katalog kartkowy, obejmujący nabytki zwarte i ciągle z lat 1931—1944 włącznie; katalogi systematyczne: katalog systematyczny nabytków po r. 1945, katalog systematyczny niemiecki, obejmujący druki do r. 1930 włącznie, katalog systematyczny niemiecki nabytków z lat 1931—1944 włącznie oraz równoległy do niego katalog przedmiotowy hasłowy i wreszcie katalog systematyczny tomowy druków, dotyczących Wrocławia. Poza tym Biblioteka posiada katalogi zbiorów specjalnych oraz katalog centralny bibliotek zakładowych i instytucyjnych.

Czynna: czytelnia godz. 8—20 | w dni wypożyczalnia godz. 10—15 | powszednie
Czytelnia zbiorów specjalnych: 1) Rękopisów, 2) Starych druków, 3) Gabinetu Śląsko-Lużyckiego, 4) Gabinetu Graficznego i 5) Czytelnia Czasopism czynne są w godz. 7—14 (z wyjątkiem niedziel i świąt).

Adres: ul. Szajnochy 7/9.

2. *Biblioteka Zakładu Ekonomii Politycznej przy Wydziale Prawa Uniwersytetu im. Bolesława Bieruta we Wrocławiu.* Księgozbiór tej Biblioteki obejmuje ok. 15.000 vol., w tym zinwentaryzowanych jest 13.000 poz. Około 60% przypada na zbiory niemieckie. Wydawnictwa ciągłe liczą około 4.000 vol., w czym tylko 70 vol. czasopism z lat powojennych. Zaznaczyć

należy, że Biblioteka posiada ok. 700 tytułów poniemieckich czasopism treści ekonomicznej, z czego znaczna część dotyczy Śląska. Większość czasopism poniemieckich jest niekompletna. Poza tym zbiory obejmują ok. 1000 jednostek dysertacji doktorskich drukowanych oraz ok. 100 w rękopisie. Księgozbiór ten reprezentuje wyłącznie nauki ekonomiczne i społeczne. Wiele materiałów znajdują w nim badacze dziejów społecznych, zwłaszcza do zag. niemieckiego ruchu robotniczego, i historycy gospodarczy. Zebrany jest również dość bogaty materiał do zagadnienia rozwoju myśli ekonomicznej w ogóle oraz do zagadnień ekonomiki przedsiębiorstw, finansów i kredytu, handlu, rolnictwa, następnie do polityki i gospodarki państw kapitalistycznych, a w części dotyczy ZSRR.

Katalogi: alfabetyczny (niekompletny).

Czynna: w godz. przedpołudniowych (chwilowo czas otwarcia nie jest ściśle ustalony).

Adres: ul. Uniwersytetów Szwedzkich 22/26, III p.

3. *Biblioteka Zakładu Statystyki przy Wydziale Prawa Uniwersytetu im. Bolesława Bieruta we Wrocławiu.* Księgozbiór Biblioteki liczy ponad 3.400 vol., z czego ok. 2.900 vol. z dziedziny statystyki lub z dziedzin z nią związanych. W latach powojennych Biblioteka specjalizuje się również, podobnie jak przed wojną, w zagadnieniu zastosowania statystyki w różnych naukach: społecznych, ekonomicznych, przyrodniczych itp. Z 3.400 vol. ok. 1.800 vol. stanowią wydawnictwa ciągłe. Są to niemal wyłącznie czasopisma statystyczne. W przybliżeniu 35% zbiorów stanowi księgozbiór niemiecki. Informacji bibliograficznych udzielają pracownicy naukowcy Zakładu.

Katalogi: alfabetyczny (w trakcie opracowania).

Czynna: poniedziałki, środy, piątki godz. 11—13, wtorki godz. 14—17, czwartki godz. 16—18.

Adres: ul. Uniwersytetów Szwedzkich 22/26, parter.

4. *Biblioteka Zakładu Podstaw Marksizmu-Leninizmu przy Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu im. Bolesława Bieruta we Wrocławiu.* Księgozbiór obejmuje ok. 9.000 vol. książek i ok. 65 vol. czasopism polskich oraz 60 vol. radzieckich. Zbiory tej Biblioteki reprezentują dzieła treści filozoficznej, ekonomicznej oraz literatura z zakresu nauk społecznych i społeczno-politycznych. Informacji bibliograficznych udziela bibliotekarz.

Czynna: tylko w dni powszednie godz. 10—15.

Adres: pl. Uniwersytecki 15, II p.

5. *Biblioteka Instytutu Historii Uniwersytetu im. Bolesława Bieruta we Wrocławiu* posiada w swoim stosunkowo bogatym księgozbiorze (ponad 25.000 vol.) ok. 3.000 vol. książek i ok. 50 vol. czasopism z dziedziny historii gospodarczej i społecznej. Informacji bibliograficznych udzielają asystenci pełniący dyżur w czytelnii, a w razie potrzeby także adiunkci i profesorowie.

Katalogi: alfabetyczny w obrębie takich działów jak historia społeczno-gospodarcza, historia średniowieczna powszechna, historia nowożytna powszechna, historia Polski i historia Śląska.

Czynna: czytelnia godz. 9—19 | w dni wypożyczalnia godz. 9—15 | powszednie

Adres: ul. Szewska 49, I p.

6. *Biblioteka im. Ossolińskich Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu* jest biblioteką typu humanistycz-

nego i z tego powodu wydawnictwa ekonomiczne, zwłaszcza z okresu przedwojennego, reprezentowane są w minimalnym stopniu. Specjalizacja księgozbioru ulegnie zmianie po I.I.1954 r., gdyż odtąd Biblioteka otrzymywać będzie egzemplarz obowiązkowy. Obecnie księgozbiór wynosi ok. 350.000 wol. (łącznie druki zwarte i wydawnictwa ciągłe). Dział informacji naukowej jest wyodrębniony.

Katalogi: ogólny — alfabetyczny oraz w trakcie opracowania systematyczny, katalog lektoryjny — alfabetyczny i rzeczowy, katalog lektoryjny czasopism oraz katalogi zbiorów specjalnych — rękopisów, starych druków, grafiki (katalogi rękopisów i starych druków w przygotowaniu). Nadto w dziale rękopisów został opracowany w dwóch tomach inwentarz rękopisów, wydany w I. 1948—1949. Do inwentarza tego opracowany został indeks. Ponadto Biblioteka im. Ossolińskich wydaje, w ramach Biuletynu Informacyjnego Biblioteki „Ze Skarbcza Kultury“, materiały do III tomu ww. inwentarza. Poza tym Biblioteka ogłosiła drukiem katalogi dyplomów: 1) katalog dyplomów średniowiecznych do r. 1506, 2) katalog dyplomów nowożytnych z l. 1507—1700.

Czynna: czytelnia główna godz. 8—21 (w niedziele godz. 9—15); wypożyczalnia godz. 8—21; czytelnie poszczególnych działów: 1) czasopism godz. 8—15, 2) starodruków godz. 8—20, 3) rękopisów godz. 8—20 (w soboty 8—18).

Adres: ul. Szewska 37.

7. *Biblioteka im. Ossolińskich Polskiej Akademii Nauk, Gabinet Marksizmu-Leninizmu we Wrocławiu.* Gabinet Marksizmu-Leninizmu przy Ossolineum powstał dnia I.V.1951 r. Księgozbiór jego liczy ogółem 3.000 wol., w tym na nauki społeczne przypada ok. 2.100 wol., na filozofię — ok. 200 wol., na historię i geografę — ok. 150 wol. Gabinet prenumeruje w roku bieżącym ok. 70 tytułów czasopism, przy czym należy zaznaczyć, że pełne roczniki czasopism oświatne są do magazynu głównego. Informacji bibliograficznych udziela dyżurny czytelnia. Ponadto 3 razy w tygodniu (środy godz. 10—12, czwartki godz. 8—10 i piątki godz. 19—21) udziela się konsultacji z zakresu teorii państwa i prawa, ekonomii politycznej, historii ruchu robotniczego i filozofii.

Katalogi: alfabetyczny, rzeczowy, topograficzny, katalog analityczny czasopism, katalog haseł i cytatów, katalog zagadnień konstytucyjnych. W toku opracowania jest wykaz informacyjno-bibliograficzny, dotyczący czasopism treści socjalistycznej.

Czynna: w dni powszednie godz. 8—21 (tylko czytelnia).

Adres: ul. Szewska 37, II p.

8. *Biblioteka Wyższej Szkoły Ekonomicznej we Wrocławiu* specjalizuje się głównie w problematyce przemysłów rolnospożywczych oraz w zagadnieniach finansów i kredytu. Księgozbiór tej biblioteki obejmuje ok. 46.000 wol. książek i ok. 14.000 wol. czasopism, w tym spora ilość przypada na zbiory poniemieckie. Ekonomię polityczną reprezentuje ok. 5.000 wol., ekonomikę przemysłu — ok. 3.500 wol., ekonomikę transportu — ok. 1.800 wol., ekonomikę rolnictwa — ok. 1.100 wol., rachunkowość — ok. 900 wol., statystykę — ok. 1.200 wol., finanse i kredyt — ok. 4.000 wol., historię społeczno-gospodarczą — ok. 3.000

wol., geografę gospodarczą — ok. 1.200 wol., spółdzielczość — ok. 1.000 wol. Poza tym, ze względu na główną specjalizację Uczelni i Biblioteki, poważną pozycję w księgozbiorze zajmuje technologia i towaroznawstwo, w szczególności przemysłów rolnospożywczych (ok. 5.000 wol.). Biblioteka posiada wyodrębniony ośrodek informacyjno-bibliograficzny.

Katalogi: alfabetyczny i rzeczowy druków zwartych, katalog zawartości czasopism oraz kartoteki: kartoteka zagadnieniowa finansów i kredytu oraz kartoteka dokumentacyjna z dziedziny ekonomiki przemysłu i handlu, finansów, statystyki i rachunkowości, a także kartoteka zagadnieniowa zawartości czasopisma „Przemysł Rolno-Spożywczy“ (w toku opracowania).

Czynna: w dni powszednie godz. 7.50—20.

Adres: ul. Tęczowa 60.

Prócz Biblioteki Głównej WSE znajdują się przy ul. Tęczowej 60 m. in. następujące biblioteki zakładowe o księgozbiorze ekonomicznym, związanym ściśle ze specjalizacją Zakładu.

- 1) Biblioteka Zakładu Marksizmu-Leninizmu, posiadająca w swych zbiorach ok. 3.200 wol. książek i ok. 35 wol. czasopism.
- 2) Biblioteka Zakładu Ekonomii Politycznej — ok. 2.500 wol. książek i ok. 100 wol. czasopism.
- 3) Biblioteka Zakładu Ekonomii Przemysłu — ok. 1.800 wol. książek i ok. 90 wol. czasopism.
- 4) Biblioteka Zakładu Planowania Gospodarki Narodowej — ok. 1.500 wol. książek i ok. 80 wol. czasopism.
- 5) Biblioteka Zakładu Finansów i Kredytu — ok. 800 wol. książek i ok. 70 wol. czasopism.
- 6) Biblioteka Zakładu Statystyki — ok. 1.000 wol. książek i ok. 50 wol. czasopism.
- 7) Biblioteka Zakładu Rachunkowości — ok. 900 wol. książek i ok. 60 wol. czasopism.

Biblioteki te posiadają zapoczątkowane katalogi alfabetyczne i rzeczowe. Czynne są w godzinach przedpołudniowych.

9. *Biblioteka Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu* obok prac z głównych dziedzin specjalizacji księgozbioru: rolnictwa, zootechniki, weterynarii oraz melioracji rolnych gromadzi również literaturę z zakresu marksizmu-leninizmu, ekonomii politycznej, polityki agrarnej i ekonomiki socjalistycznych przedsiębiorstw rolnych. Księgozbiór liczy ok. 37.000 wol., w tym mniej więcej połowa jest opracowana. Poza księgozbiorem poniemieckim, który jest obecnie w toku opracowywania, stanowiącym poważną część zbiorów, biblioteka posiada ok. 500 wol. książek z dziedziny ekonomii politycznej prawa i polityki agrarnej, a z zakresu ekonomiki socjalistycznych przedsiębiorstw rolnych ok. 160 wol. książek. Ponadto księgozbiór obejmuje 137 wol. czasopism treści społecznej i ekonomicznej. Biblioteka nie posiada wyodrębnionego działu informacyjno-bibliograficznego, a informacji udziela kierownictwo Biblioteki.

Katalogi: katalog alfabetyczny (niekompletny), katalog działowy (pro wizoryczny), katalog alfabetyczny wewnętrzny (duża część księgozbioru nie jest nim jeszcze objęta). W toku opracowywania jest schemat do katalogu systematycznego, odpowiadającego potrzebom dyscyplin naukowych w WSR.

Czynna: czytelnia i wypożyczalnia godz. 9—20 w dni powszednie.

Adres: ul. Norwida 25, III p.

10. *Biblioteka Zakładu Ekonomii Politycznej Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu* zorganizowana została dopiero w roku akademickim 1952/53 i dlatego księgozbiór jej liczy tylko 200 wol. książek i 12 tytułów zaprenumerowanych czasopism (w tym 6 polskich i 6 radzieckich). Informacji bibliograficznych udziela kierownik Zakładu.

Katalogi: brak — zastępuje je inwentarz.

Czynna: w godzinach przedpołudniowych.

Adres: ul. Norwida 27, III p.

11. *Biblioteka Zakładu Ekonomii Socjalistycznych Przedsiębiorstw Rolnych Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu* powstała z dawnej biblioteki Zakładu Ekonomii Rolniczej Wydziału Rolnego Uniwersytetu Wrocławskiego, zorganizowanej w r. 1947. Reorganizacja Zakładu i Biblioteki nastąpiła w październiku 1950 r. Specjalizacja księgozbioru uzgodniona jest od tej pory z nowym programem i kierunkiem Zakładu. Biblioteka posiada w swym zbiorze książki w językach: polskim, rosyjskim i niemieckim. Gromadzi ona czasopisma polskie i radzieckie. Ogólny stan księgozbioru wynosi 3.400 wol. książek niemieckich (poniemieckich) i 1.560 wol. wydawnictw zwartych, nabytych po wojnie. Z tych ostatnich technikę rolną reprezentuje 206 wol., zagadnienia pracy i płacy — 51 wol., rachunkowość i statystykę rolną — 116 wol., gospodarkę planową — 44 wol., organizację socjalistycznych przedsiębiorstw rolnych — 44 wol., ekonomię polityczną i zagadnienia społeczno-polityczne, dotyczące Polski i ZSRR — 415 wol., historię społeczno-gospodarczą — 21 wol., geografę gospodarczą — 17 wol. Poza tym w zbiorach Biblioteki znajdują się wydawnictwa serii Biura Studiów Osadniczo-Przedsiębiorczych w Krakowie w ilości 11 wol., wydawnictwa serii Gospodarstwa Wiejskiego Ziemi Odzyskanych — w ilości 12 wol., a z obiektów wydawnictwa Biblioteki Puławskiej — 85 wol. oraz druki wydane w ramach serii prac Zakładu Ekonomii Rolniczej — w ilości 45 wol. Resztę nabytków polskich stanowią dzieła treści ogólnej. Księgozbiór Biblioteki posiada 166 wol. czasopism polskich i 45 wol. radzieckich. Informacji bibliograficznych udzielają pracownicy naukowcy Zakładu.

Katalogi: brak — zastępują je inwentarze, ujęte w system rzeczowy.

Czynna: w dni powszednie godz. 9—15.

Adres: ul. Cybulskiego 20, II p.

12. *Biblioteka Zakładu Ekonomii Politycznej Politechniki Wrocławskiej* jest jedyną biblioteką o charakterze społeczno-ekonomicznym przy Politechnice Wrocławskiej. Kompletuje ona księgozbiór z dziedziny marksizmu-leninizmu, ekonomii politycznej, ekonomii branżowych itp. oraz czasopisma polityczno-gospodarcze. Ze względu na brak katalogu rzeczowego, ilość obiektów, reprezentujących każdą z poszczególnych dyscyplin nie da się łatwo określić. Stan księgozbioru wynosi ok. 5.000 wol. książek i ok. 220 wol. czasopism (polskich i radzieckich). Informacji bibliograficznych udziela bibliotekarz i pracownicy naukowcy Zakładu.

Katalogi: alfabetyczny.

Czynna: czytelnia 9—17 } w dni
wyp. 2 godz. dziennie } powszednie

Adres: Wybrzeże Wyspiańskiego 27, parter.

13. *Biblioteka Instytutu Ekonomii i Organizacji Przemysłu, Zakład Przemysłu Ceramicznego we Wrocławiu.* Księgozbiór obejmuje dzieła z zakresu ekonomii i organizacji przedsiębiorstw przemysłowych, ze szczególnym uwzględnieniem przemysłu ceramicznego i odzieżowego (dawniej kompletowano również dzieła dot. przemysłu szklarskiego) oraz dzieła z dziedziny marksizmu-leninizmu i ogólne. Dział ekonomii i organizacji przedsiębiorstw przemysłowych liczy ok. 1.200 wol. na 1.296 wol. księgozbioru w ogóle (1.202 poz. z inwentaryzowanych). Biblioteka posiada dotychczas 58 wol. czasopism z lat ubiegłych oraz 39 tytułów prenumerowanych w roku bieżącym. Kompletowane czasopisma polskie i radzieckie związane są ze specjalnością księgozbioru. Informacji bibliograficznych udziela bibliotekarz.

Katalogi: alfabetyczny i rzeczowy.

Kartoteki dokumentacyjne: kartoteka, obejmująca wydawnictwa, dot. ekonomii i organizacji przedsiębiorstw przemysłowych w ogóle i kartoteka, uwzględniająca druki, dotyczące wyłącznie ekonomii i organizacji przemysłu szklarskiego i ceramicznego (sporządzane z abonowanych kart z Centr. Inst. Dokum. Nauk.-Techn. i z opracowań własnych). Kartoteki te obejmują druki zwarte i wydawnictwa ciągłe oraz liczą ogółem 4.411 pozycji.

Czynna: codziennie, z wyjątkiem niedziel i świąt, godz. 7.30—14.30.

Adres: ul. Gen. Świerczewskiego 74, II p. pok. 323.

14. *Biblioteka Naczelnej Organizacji Technicznej NOT we Wrocławiu* jest biblioteką zasadniczo techniczną w której księgozbiór społeczny i ekonomiczny stanowi nieznaczną tylko część ogólnych zbiorów. Z zakresu nauk społecznych i społeczno-politycznych Biblioteka posiada 220 wol. druków zwartych, z dziedziny ekonomicznej — łącznie 300 wol., w tym z zagadnień organizacji, finansów, prawa i administracji — 130 wol., zaś z zakresu przemysłu rolnego, spożywczego i leśnego — 45 wol., przemysłów lekkich — 35 wol. itd. Łączny stan księgozbioru wynosi 2.973 wol. (2.724 tytułów) polskich i zagranicznych, a czasopism ekonomicznych — 243 wol.

Czynna: w dni powszednie godz. 15—19 (w soboty godz. 15—17).

Adres: ul. Gen. Świerczewskiego 74, parter.

15. *Biblioteka Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej.* Biblioteka Urzędowa przy Wydziale Ogólnogospodarczym we Wrocławiu. Jest to Biblioteka o charakterze wyłącznie społeczno-ekonomicznym, której księgozbiór treści społecznej i ideologicznej poważnie przewyższa zbiory ekonomiczne. Z nauk ekonomicznych uwzględnione są: ekonomia polityczna, finanse i kredyt, handel i spółdzielczość produkcyjna. Ogółem księgozbiór liczy 1.160 wol. książek i ok. 300 wol. czasopism (polskich i radzieckich). Informacji bibliograficznych udziela bibliotekarz.

Katalogi: alfabetyczny i rzeczowy.

Czynna: w dni powszednie godz. 8.30—15.30.

Adres: pl. Wojewódzki 1, I p., pok. 406.

Ośrodki informacyjno-bibliograficzne z zakresu nauk ekonomicznych na Wybrzeżu

Cechą wyróżniającą biblioteki naukowe Wybrzeża spośród innych ośrodków w kraju jest pochodzenie i charakter znacznej liczby księgozbiorów, opartych z natury rzeczy na istniejących przed wojną księgozbiorach niemieckich. Dlatego też księgozbiory te mają dotąd stosunkową przewagę niemieckich druków zwartych i czasopism. Sytuacja ta jednak powoli się zmienia, gdyż z jednej strony wzrasta w szybkim tempie ilość publikacji polskich, z drugiej zaś strony nieustannie rośnie dopływ książki radzieckiej, a poza tym wpływa w dość znacznym stopniu literatura fachowa z krajów zachodnio-europejskich.

Drugą cechą charakterystyczną księgozbiorów, a co za tym idzie, i ośrodków informacyjno-bibliograficznych Wybrzeża jest oczywista specjalizacja ich w zakresie ekonomiki transportu morskiego i związanych z nią gałęzi produkcji dóbr i usług, reprezentowanych na Wybrzeżu, rybołówstwa morskiego oraz prawa morskiego.

Na podkreślenie zasługuje, spotykane niewątpliwie i gdzie indziej, coraz silniejsze powiązanie tematyki ekonomicznej i technicznej. Występuje ono niemal we wszystkich bibliotekach Wybrzeża nie wyłączając tego rodzaju zbiorów, jak Główna Biblioteka Politechniki Gdańskiej czy Morskiego Instytutu Technicznego, mających zasadniczo charakter techniczny. Biblioteki te, a szczególnie Biblioteka Morskiego Instytutu Technicznego, bogato zaopatrzone są w literaturę i czasopiśmiennictwo ekonomiczne.

Należy zwrócić uwagę na szczególnie ścisłe powiązanie nauki z praktyką na Wybrzeżu: z bibliotek i ośrodków informacyjnych korzystają nie tylko studenci i naukowcy, lecz w bardzo szerokiej mierze przedstawiciele znajdujących się tam przedsiębiorstw, związanych z produkcją i transportem morskim.

W związku z tym, czynne przy wszystkich niemal ważniejszych bibliotekach wyższych uczelni czy instytutów naukowych ośrodki informacyjno-bibliograficzne obsługują szeroki krąg użytkowników, korzystających z ich fachowej pomocy przy opracowywaniu aktualnych problemów.

1 Gdańsk — Sopot — Gdynia

Na pierwszym miejscu pod względem wielkości księgozbioru znajduje się *Biblioteka Miejska w Gdańsku*, będąca biblioteką uniwersalną, liczącą łącznie ok. 360 tys. pozycji inwentarzowych. Księgozbiór jej, poza starymi drukami, inkunabułami, rękopisami, rycinami, mapami itd., obejmuje 290 tys. tomów dzieł XIX i XX wieku.

Nauki ekonomiczne stanowią jeden z działów księgozbioru, obejmujący książki z zakresu teorii ekonomiki, polityki gospodarczej, rolnictwa, leśnictwa, rybołówstwa, komunikacji, w tym specjalnie obfity dział żeglugi morskiej i rzecznej:

Katalogi: 1) katalog alfabetyczny polski dla nabytków po r. 1945; 2) katalog alfabetyczny poniemiecki dla zbiorów dawniejszych; 3) katalog przedmiotowy analityczny dla nabytków po r. 1945 i dla części zbiorów dawniejszych; 4) katalog systematyczny działościowy poniemiecki (21 działów w 212 tomach, z czego 2 tomy zawierają spis publikacji z zakresu ekonomii); 5) katalog literatury marksistowskiej; 6) katalog ma-

rynistyczny, obejmujący dzieła nabywane od r. 1945; 7) katalog czasopism.

Przy Bibliotece istnieje od 1945 r. ośrodek informacyjny (dokumentacyjny), który udziela ustnych lub pisemnych odpowiedzi na kwerendy rzeczowe i bibliograficzne oraz informacyj katalogowych. Ośrodek ten prowadzi bieżące kartoteki wycinków prasowych, udziela porad i konsultacji przy urządzaniu wystaw przez naukowy dział Biblioteki, dostarcza materiałów do prelekcji, wykładów, referatów oraz imprez z czytelnikami. Wreszcie ośrodek prowadzi bieżącą bibliografię artykułów z czasopism, poświęconych sprawom morskim i Wybrzeża Gdańskiego (od r. 1945) oraz przygotowuje informacje bibliograficzne, dotyczące zagadnień, związanych z przewidzianymi zjazdami, konferencjami czy rocznicami (zagadnień ekonomicznych, gospodarki wsi, gospodarki stoczniowej itp.).

Biblioteka Główna Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Sopocie gromadzi poważny materiał naukowy, składający się obecnie prawie z 40.000 wol., przede wszystkim pod kątem widzenia potrzeb uczelni oraz zakładów pracy, których teren działania zbieżny jest z kierunkiem badań naukowych i studiów w WSE. To ograniczenie tematyki decyduje o specjalizacji zbiorów.

Szczególnie szeroko uwzględnione są dwie dziedziny wiedzy: ekonomika transportu morskiego oraz prawo morskie. Zbiór literatury z zakresu prawa morskiego jest jednym z najbogatszych zbiorów w kraju. Poza tym księgozbiór zawiera materiały z zakresu ekonomiki rybołówstwa morskiego, finansów, statystyki, towaroznawstwa, ekonomii politycznej oraz marksizmu-leninizmu. Poważny jest też zbiór czasopism fachowych zarówno krajowych, jak i zagranicznych (w tym wydawnictw radzieckich).

Katalogi: 1) alfabetyczny; 2) systematyczny, w ramach którego szczególnie rozbudowane są działy, związane z tematyką wykładów uczelni; 3) szczegółowy katalog dzieł Lenina i Stalina oraz szereg kartotek zagadnieniowych.

W r. 1952 uruchomiono „Biuro Informacji Bibliograficznej”, które udziela odpowiedzi na kwerendy, dotyczące zagadnień, związanych z transportem i rybołówstwem morskim. Z odpowiedzi na te kwerendy tworzy się kartotekę w formie zestawień bibliograficznych na wąskie, szczegółowe tematy, wynikające z zapytań kwerenta.

Ośrodek obsługuje przede wszystkim studentów i pracowników naukowych samej uczelni, jest jednak również do dyspozycji wszystkich zakładów pracy, których pracownicy interesują się zagadnieniami transportu morskiego.

Biblioteka Morskiego Instytutu Technicznego (Gdańsk), podległego Ministerstwu Żeglugi, jest dużą biblioteką naukową, której księgozbiór wynosi ok. 33.000 tomów. Główny jej trzon pochodzi z byłego Instytutu Bałtyckiego, połączonego obecnie z Morskim Instytutem Technicznym. Dział ekonomiczny liczący ok. 10.000 wol., jest silnie rozbudowany w zakresie prac społeczno-ekonomicznych, ze szczególnym uwzględnieniem ekonomiki transportu morskiego i prawa morskiego. Poza pracami polskimi z okresu międzywojennego i powojennego, obficie reprezentowana

jest morską literaturą krajów nadbałtyckich. Biblioteka posiada ponadto największy na Wybrzeżu zbiór radzieckich dzieł fachowych z dziedziny transportu morskiego i śródlądowego, eksploatacji żegluga i portów, współzawodnictwa pracy w portach i żegludzie itd.

Ilość abonowanych czasopism ekonomiczno-technicznych w ośmiu językach wynosi 173, w tym 64 polskich, 46 radzieckich i 63 innych.

Katalogi: 1) alfabetyczny, 2) przedmiotowy, 3) katalog książek radzieckich.

Biblioteka gromadzi dokumentację naukowo-techniczną w zakresie techniki i ekonomiki portowej i żegludowej. Posiada ona również działy materiałów pomocniczych, jak maszynopisy opracowań i tłumaczeń, zbiory norm, fotokopie i mikrofilmy. Materiały te są udostępnione pracownikom naukowym Instytutu oraz naukowcom i fachowcom innych zakładów, przedsiębiorstw i wyższych uczelni.

Te ostatnie funkcje pełni Biblioteka w ramach działalności ośrodka dokumentacji MIT, który poza tym spełnia następujące zadania informacyjno-bibliograficzne:

1) Rejestrowanie i analizowanie posiadanych materiałów, co wyraża się w systematycznym opracowywaniu przeglądu zawartości czasopism polskich i obcych oraz sporządzaniu analiz książek i czasopism. Analizy te przesyłane są do CIDNT oraz częściowo ogłaszane w „Przeglądach Dokumentacyjnych“, załączanych do miesięcznika *Technika i Gospodarka Morska*“.

2) Tłumaczenie fachowych prac i artykułów z języków obcych na użytek własny MIT oraz na użytek zainteresowanych ich treścią przedsiębiorstw i zakładów.

3) Wykańczanie i rozpowszechnianie opracowań, wykonywanych przez działy badawczo-naukowe MIT (w tym dział ekonomiczny).

4) Wykonywanie prac fototechnicznych w zakresie dokumentacyjnym i badawczym dla wewnętrznego użytku MIT oraz dla innych placówek resortowych i instytucji pozaresortowych.

5) Współpraca z instytucjami i przedsiębiorstwami morskimi w zakresie przygotowania materiałów, ułatwiających ich działalność, a więc zestawień bibliograficznych, materiałów dla prac normalizacyjnych itd.

Biblioteka Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni liczy 3 331 dzieł z dziedziny biologii, ichtiologii, oceanografii, technologii i in. Specjalizuje się, poza dziedziną badań morza, również w dziedzinie rybołówstwa uwzględniając ekonomiczną stronę zagadnienia. Ośrodek informacyjno-bibliograficzny, czynny od 1951 r., udziela informacji i porad z zakresu przetwórstwa rybnego i ekonomiki rybołówstwa. Z informacji korzystają, poza pracownikami MIR, również przedsiębiorstwa podległe Centralnemu Zarządowi

Rybołówstwa Morskiego. Dokumentacja rozpowszechniana jest w formie kart dokumentacyjnych i zestawień bibliograficznych na żądane tematy. „Przegląd Dokumentacyjny“ MIR ukazuje się nieregularnie w miesięczniku „Technika i Gospodarka Morska“.

Główna Biblioteka Politechniki Gdańskiej ma charakter wybitnie techniczny, posiada jednak w swych nieopracowanych zasobach (ogólny stan wol. opracowanych 34.000, nieopracowanych — 20.000, w tym 7.000 czasopism, z których 5.000 opracowanych) księgozbiór seminarium katedry ekonomii byłej niemieckiej Politechniki w Gdańsku, którego szczegółowe przesortowanie i opracowanie nastąpi w najbliższych latach. Biblioteka odznacza się bardzo ważnym zbiorem norm (13.000 poz.).

Katalogi: 1) alfabetyczny; 2) przedmiotowy; 3) analityczny katalog literatury marksistowsko-leninowskiej; 4) centralny katalog wszystkich księgozbiorów, znajdujących się w poszczególnych zakładach naukowych Politechniki Gdańskiej.

Biblioteka posiada czynny ośrodek informacyjno-bibliograficzny.

Nie można również pominąć szeregu księgozbiorów przy zakładach produkcyjnych Wybrzeża jak Zarząd Portu Gdańsk - Gdynia w Gdańsku, Polskie Linie Oceaniczne w Gdyni, Stocznie w Gdańsku i Gdyni oraz księgozbiory przy uczelniach, jak Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Gdańsku i Technikum Morskie Mechaniczne w Gdyni. Zbiory te, obejmujące książki i czasopisma z zakresu nauk społeczno-ekonomicznych o charakterze ściśle fachowym, służą jako podręczne księgozbiory, z których korzystają zasadniczo pracownicy danej instytucji względnie uczniowie danej szkoły.

2 Szczecin

W Szczecinie jedyny zorganizowany ośrodek informacyjno-bibliograficzny znajduje się na terenie *Czytelnii Naukowej Biblioteki Miejskiej*, która w swym księgozbiorze podręcznym posiada 230 pozycji dzieł ekonomicznych. Ośrodek ten obsługuje głównie studentów szkół wyższych Szczecina, ponadto poszczególne instytucje państwowe i organizacje społeczne.

Biblioteka Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Szczecinie posiada księgozbiór o charakterze ekonomicznym, ze szczególnym uwzględnieniem działów: marksizm - leninizm, ekonomia polityczna, ekonomika i organizacja transportu śródlądowego.

Biblioteka nie prowadzi specjalnego ośrodka informacyjnego, natomiast informacji udzielają dyżurujący pracownicy naukowcy Biblioteki.

Katalogi: 1) alfabetyczny; 2) rzeczowy wg klasyfikacji, przyjętej w „Przewodniku Bibliograficznym“; 3) alfabetyczny katalog bibliotek zakładowych.

Wreszcie *Biblioteka Szkoły Inżynierskiej* obejmuje swym księgozbiorem również prace z zakresu nauk ekonomicznych.

Wanda Górkowa

W sprawie bibliografii: „Marks i Engels w Polsce“

List do Redakcji

Bibliografia polskich wydań dzieł Marksa i Engelsa opracowana w Dziale Informacji Naukowej Biblioteki Narodowej i wydana w 135 rocznicę urodzin Karola Marksa *) wywołała dość żywy oddźwięk zarówno w formie recenzji i wzmianek prasowych, jak również listów skierowanych do redakcji. Odgłosy te przyniosły wiele cennych uwag wskazując na usterki oraz wysuwając dezyderaty, których spełnienie w następnym wydaniu ułatwi badaczom rozwoju myśli marksistowskiej w Polsce korzystanie z bibliografii.

Dyskusja podniosła również szereg zagadnień, które w interesie korzystających z „Materiałów“ wymagają wyjaśnienia. Obszerna recenzja prof. A. Grodka w 3 zeszytcie „Przeglądu Bibliograficznego Wydawnictw Gospodarczych“ zawiera obok wytknięcia niektórych istotnych braków czy potknięć również szereg nieporozumień, wynikających przeważnie z odmiennego widzenia zadań tego typu bibliografii.

Przykładem może być wysunięte przez Grodka żądanie wskazania „z czego dokonano przekładu“. Nie trudno przekonać się, że dezyderat ten — jeśli nawet uznamy jego teoretyczną słuszność — jest w praktyce w odniesieniu do wydań sprzed 1939 r. niewykonalny. Wobec ogromnej i różnorodnej ilości wydań dzieł Marksa i Engelsa bibliograf może zadośćuczynić temu żądaniu tylko wówczas, kiedy wydanie, z którego dokonano tłumaczenia, zostało wskazane przez wydawcę, bądź też jeśli istnieją na ten temat informacje pośrednie (w korespondencji, pamiętnikach, recenzjach, itp.). Ustalanie oryginału poprzez analizę tekstu wymaga zastosowania całkowicie odmiennych metod i odmiennego aparatu od tych, jakimi może posługiwać się najwnikliwszy nawet bibliograf. Zagadnienia te są przedmiotem badań instytutów, grupujących najlepszych specjalistów w dziedzinie historii marksizmu-leninizmu. Z ich wyników dopiero może korzystać bibliografia.

We wszystkich wypadkach, gdzie źródło tłumaczenia dało się ustalić zostało ono w „Materiałach“ podane — nie w dwu, jak sugeruje recenzent, lecz w 37 wypadkach (w odniesieniu do wydań sprzed 1939 r.).

Wyjaśnienia wymaga również podniesiona przez A. Grodka sprawa niejedności terminologii w adnotacjach.

Adnotacje, jak łatwo zauważyć, odgrywają w „Materiałach“ nieco odmienną rolę niż w normalnie przyjętych bibliografiach adnotowanych. Zawierają one różnorodnego typu informacje, dotyczące genezy lub historii oryginałów, różnego typu okoliczności wiążących się z polskim wydaniem, w wielu wypadkach podają spis treści itd. itd. Autorzy poszli po linii przytaczania dłuższych nieraz ustępów z przedmów i uwag wydawców, często cytowali Fr. Engelsa jako pierwszego wydawcę i komentatora pism K. Marksa pragnąc podać materiał, zawierający najbardziej autorytatywne informacje. Rzecz prosta, iż przy tym założeniu nie było możliwe i potrzebne utrzymanie nie

tylko jednolitego charakteru adnotacji lecz również i jednolitości terminologicznej. Nieuwzględnienie przez recenzenta tego charakteru adnotacji spowodowało, że kwestionuje on również terminy zawarte w cytatach (np. w cytacie z Engelsa poz. 17).

Dążenie prof. Grodka do poświęcenia strony merytorycznej na rzecz wymogów czysto formalnych nie może być uznane za słuszne, szczególnie w pracy tego typu. Temu dążeniu chyba przypisać należy fakt zakwestionowania celowości takiej informacji jak sprostowanie daty powstania pewnej pracy Marksa (poz. 72) fałszywie podawanej przez polskich wydawców a sprostowanej przez IMELS.

Zdaniem recenzenta, chaos w używaniu terminów „wydanie“ i „nakład“ spowodował, iż próba określenia ilości wydań „Manifestu Komunistycznego“ i „Kapitału“ jest chybiona. Autorzy „Materiałów“ przyznają, że nie dość dokładna stylizacja może być w niektórych wypadkach przyczyną wątpliwości. Jednak zasada uznania wydania za nowe przy nowym składzie drukarskim (w całości lub częściowo) została przeprowadzona konsekwentnie, o czym łatwo przekonać się sięgając do egzemplarzy poszczególnych wydań. Ponieważ wśród wszystkich nadesłanych uwag łącznie z omawianą recenzją nie podano ani jednego przykładu, który by podaną numerację wydań kwestionował — zarzut prof. Grodka należy uznać za nieumotywowany.

Pomijając szereg innych zarzutów recenzenta, które wyjaśnia dostatecznie uważna lektura „Materiałów“, autorzy pragną skorzystać z okazji aby poinformować użytkowników, iż w najbardziej interesującej ich dziedzinie — kompletności „Materiałów“ — nie stwierdzono do chwili obecnej opuszczeń czy też błędów o charakterze rzeczowym. Rzekome pominięcie podniesione przez A. Grodka (streszczenia Apelu Komitetu Centralnego do Związku Komunistów zamieszczonego w „Czasie“ w 1851 r.) nie jest pominięciem, ponieważ jak wyraźnie powiedziano w przedmowie: prace o Marksie i Engelsie, w tym i streszczenia ich dzieł, obejmie druga część bibliografii znajdująca się w przygotowaniu.

Mimo, iż recenzja prof. Grodka zamyka się pesymistyczną oceną naukowej wartości „Materiałów“, autorzy mają nadzieję, iż praca ich odda usługę wszystkim pogłębiającym naszą wiedzę o historii ruchu robotniczego i rozwoju myśli marksistowskiej w Polsce.

Zespół redakcyjny bibliografii
„Marks i Engels w Polsce“

Odpowiedź:

I. Podanie przy tłumaczeniach oryginału uznano za wymóg „czysto formalny“, teoretycznie w zasadzie słuszny, ale „w praktyce“ „niewykonalny“ dla bibliografa nie będącego specjalistą w dziedzinie historii marksizmu-leninizmu. Poco jednak wobec tego autorzy bibliografii wdają się w sprawy, na których, jak sami piszą, nie znają się, jak np. ustalanie daty napisania pewnej pracy Marksa? W tym względzie informacja Rżazanowa, za którą autorzy bibliografii idą, nie można uznać za „autorytatywną“.

*) Marks i Engels w Polsce. Materiały do bibliografii 1842 — 1952 Warszawa 1953. Biblioteka Narodowa 20 s. 111.

2. Pisałem, że „tylko *wyjątkowo* podawano oryginał przekładu“ i przytoczyłem dwa *przykłady*. Przeinaczają przeto autorzy repliki treść moich słów mówiąc, że moim zdaniem tylko w dwu wypadkach bibliografia podała źródła tłumaczenia.

3. Wyjaśnienie przyczyn niejednorodności używanej terminologii jest nieprzekonywujące. Uważam, że jednolita terminologia obowiązuje każdą pracę naukową, również i bibliografię. W pewnym stopniu zwalnia od tego cytowanie (w cudzysłowie) słów obcych. Tak jednak autorzy bibliografii nie czynili. Również w adnotacji do pozycji 17 słowa Engelsa nie są podane w cudzysłowie, stąd miałem prawo uważać je za słowa pochodzące od autorów bibliografii.

4. Autorzy bibliografii przyznają „nie dość dokładną stylizację“ terminów „wydanie“ i „nakład“. Zdaniem ich nie miało to wpływu na określenie ilości wydań „Kapitału“ i „Manifestu Komunistycznego“, gdyż tu termin był ściśle określony. Należy żałować, że tej „dokładnej stylizacji“ nie zastosowano w całej bibliografii. Dodam, że podana w replice definicja „wydania“ jest dyskusyjna. Nie tu jednak miejsce na dyskusję w tej sprawie.

5. Pomimo przyjętej zasady niepodawania w bibliografii streszczeń i omówień, podano dwie (por. poz. 1 i 2) „streszczające recenzje“. Nie widzę uzasadnienia odmienego traktowania podanej przeze mnie a opuszczonej przez bibliografię pozycji (Apel Komitetu Centralnego etc. 1851).

I wreszcie 6. Autorów nie zadowala moja ocena wartości bibliografii „Marks i Engels w Polsce“. Ocena ta wynika z zadań jakie obecnie stawiamy bibliografii. Sformułował je ostatnio autor cytowanej już przeze mnie rozprawki: O pseudo-nauce bibliologii i o najpilniejszych zadaniach bibliografii. Bibliograf nie może się ograniczać do zebrania nawet najkompletniejszego materiału, ale powinien również krytycznie materiał ten opracować. W bibliografii omawianej zebrano co prawda z wielkim nakładem pracy materiał, który, jak piszą autorzy bibliografii, uznać należy za kompletny. Nie dano jednak krytycznego opracowania tego materiału i dlatego, pozytywnie oceniając włożoną pracę, nie można omawianej bibliografii uznać za „w pełni twórczy“ wkład do pracy naukowej“ a to, powtarzam, ze względu na wysokie zadania jakie obecnie pracom tego rodzaju stawiamy.

A. Grodek

UZUPEŁNIENIA I ZMIANY W WYKAZIE SKRÓTÓW CZASOPISM WYKORZYSTYWANYCH W PRZEGLĄDZIE BIBLIOGRAFICZNYM WYDAWNICTW GOSPODARCZYCH W R. 1953

Czasopisma polskie

Gosp. Łączn. — Gospodarka Łączności
Mechanizacja i Elektryfikacja Rolnictwa — czasopismo zawieszono
Prz. geodez. — Przegląd Geodezyjny
Prz. mechan. — Przegląd Mechaniczny

Przegląd Pocztowy | czasopisma te
Technika Motoryzacyjna | przestały wychodzić

Czasopisma radzieckie

Łes i Stiep — czasopismo przestało wychodzić

SPIS TREŚCI ZESZYTU 5/53 PRZEGLĄDU BIBLIOGRAFICZNEGO WYDAWNICTW GOSPODARCZYCH

Krystyna Remerowa — Radziecka bibliografia zalecająca

Krystyna Piotrowska-Hochfeldowa — Osiągnięcia gospodarki narodowej ZSRR

BIBLIOGRAFIA

Ludwik Grosfeld — Stosunki ekonomiczne polsko-radzieckie

PRZEGLĄDY LITERATURY, ZESTWIENIA BIBLIOGRAFICZNE, SPRAWOZDANIA

Soviética w Polsce. Przegląd bibliograficzny — **Rec. D.S. i P.K.**

Jerzy Jedliński — Rozwój stosunków kapitalistycznych w Rosji XVIII i XIX wieku

Służba informacyjno-bibliograficzna Instytutu Polsko-Radzieckiego — **H. U.**

Cena 10 zł

PRZEGLĄD BIBLIOGRAFICZNY WYDAWNICTW GOSPODARCZYCH

Redaguje Kolegium. Redaktor Naczelny: Mieczysław Gutkowski.

Polskie Wydawnictwa Gospodarcze, Przedsiębiorstwo Państwowe, Warszawa, ul. Poznańska 15. Tel.: 860-71. Zamówienia i wpłaty na prenumeratę przyjmują wszystkie urzędy pocztowe oraz listonosze.

Adres Redakcji: Warszawa, ul. Hoża 35, III piętro. Tel.: 803-13 wewn. 34. Godziny przyjęć: 12—15 Konsultacje z czytelnikami: poniedziałki w godz. 17—19, środy i piątki w godz. 13—15.

Cena pojedynczego egzemplarza zł 10, prenumerata półroczna zł 30, roczna zł 60.

Ceny ogłoszeń: za 1 cm² w tekście lub poza tekstem 9 zł.